

Pravi ljudje na pravih mestih

ZK in kadrovska politika

„Sedanje težave bi morale biti svojevrsen izziv, pomembna priložnost za doslednejše in kvalitetno izvajanje kadrovske politike. Vztrajati moramo, da pridejo pravi ljudje na prava mesta. Potrebujemo ljudi, sposobne za akcijo, ljudi, ki se bodo borili za dogovorjeno politiko in ne bodo oklevali pri izvajanju dogovorjenih nalog. Ljudje, ki pri opravljanju zaupanih jim funkcij in dolžnosti niso izpolnili pričakovanj delovnih kolektivov in širše družbe, bodo morali te naloge prepuščati sposobnejšim in to mora postati stalen, logičen proces v razvoju naše družbe. Čedalje bolj nevzdržno postaja, da so ponekod zaradi posameznikov pripravljene postavljati na kocko in pod vprašaj celotni sistem,“ je med drugim na seji CK ZKS, ki je bila posvečena kadrovske politiki v naši družbi, poudaril v uvodnem referatu Miha Ravnik.

Kadrovska politika je odločilnega pomena za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja in za uresničitev programa dolgoročne gospodarske stabilizacije. Investicije v kadre in njihovo znanje morajo postati ena izmed naših prednostnih nalog. V zaostrenih družbenoekonomskih razmerah delavci in občani vse pogosteje in odločneje zastavljajo vprašanje o naši kadrovske politiki in tudi o odgovornosti ZK pri tem.

V prihodnje se mora kot bolj odločilno kadrovske merilo uveljavljati soočenje programov in stvarnih dosežkov vodilnih ekip in posameznikov. Jasnejša, dolgoročna razvojna usmeritev v izvoz se mora izražati v vseh odločitvah trenutne in dolgoročne kadrovske politike. Naša družba ne more rešiti nobenega od problemov brez aktivnega sodelovanja mlade generacije, pa tudi obratno. Mlada generacija ne more rešiti nobenega svojih specifičnih problemov, če ne bo poiskala zaveznikov v naprednih družbenih silah.

Okrjepiti moramo avtoriteto sposobnih, samoupravno usmerjenih ljudi, ki so pripravljeni in sposobni delati timsko, demokratično in kolektivno. Priprava novih kadrov za prevzemanje odgovornih nalog na vseh področjih, za prevzemanje dela, odgovornosti in bremen pri razvoju mora postati normalen proces. Pri tem ne gre za nikakršno generacijsko zamenjavo ali konflikt.

Kriteriji v kadrovske politiki so torej lahko le sposobnost, ustvarjalnost, prispevek posameznika k razvoju socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, pri čemer lahko združitev bogatih izkušenj, pridobljenih v revolucionarnem delovanju, z mladostnim žarom in poletom še dodatno sproži ustvarjalne sile in moči.

M. B.

PO TITOVU POTI — „Danes in v bodoče nam bo potrebno čim več revolucionarne zavesti in predanosti mladine stvari svobode, napredka in človeške solidarnosti, torej čim več tistega partizanskega duha, ki je dvigal in krepil slovensko mladino v najbolj težkih in usodnih dneh naše zgodovine,“ je poudaril v svojem govoru pionirjem Jugoslavije Vinko Hafner. (Foto: J. Primc).

Rastemo pod Titovo zastavo

Pod tem geslom je v Kočevju potekal zbor pionirjev Jugoslavije — Glavni govornik je bil predsednik slovenske skupščine Vinko Hafner — Posadili drevesa prijateljstva

Štirideset let mineva od treh izredno pomembnih dogodkov za naš narod; to so Zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju, drugo zasedanje AVNOJ in prvi kongres Zveze slovenske mladine v Kočevski reki. Na to je v svojem svečanem govoru na zboru pionirjev Jugoslavije 21. maja v Dolgi vasi pri Kočevju opomnil predsednik slovenske skupščine Vinko Hafner.

Nadalje je poudaril, da smo v teh letih dosegli vsestransko velik napredek. „Po razmeroma dolgem obdobju uspešnega in stabilnega družbenega razvoja pa zdaj doživljamo resen gospodarski zastoj in nestabilnost, s tem pa tudi mnoge socialne zaostritve in nasprotja,“ je poudaril tov.

Hafner in nadaljeval, da je zdaj najpomembnejše, da si z dobrim delom in smotrnim gospodarjenjem spet zagotovimo uspešen in stabilen družbeni razvoj. To pa terja dosledno uresničevanje politike gospodarske stabilizacije, ob hkratnem uveljavljanju samoupravnega položaja delavcev.

„Vi, pionirke in pionirji, lahko k temu prispevate svoj delež tako, da uspešno opravljate svoje obveznosti do lastnega izobraževanja, da po

Pobratimi iz Srbije spet na obisku

Vlak bratstva in enotnosti bodo 3. junija najprej pozdravili v Krškem

„Vlak bratstva in enotnosti“, ki simbolizira spomin na težke čase med NOB, ko so Nemci izselili v Srbijo veliko slovenskih družin, bo 3. junija spet pripeljal v Slovenijo.

1400 udeležencev bo potovalo v dveh kompozicijah s po 23 vagoni iz dveh smeri. Prva iz Kraljeva proti Mariboru, druga kompozicija iz Titovega Užica proti Jesenicam. Vlak bratstva in enotnosti se vsakokrat najprej ustavi v Krškem in tako bo tudi tokrat, 3. junija ob 10.50. Pričakujejo, da bo udeležence zbora pozdravil najprej predsednik republiške konference SZDL Franc Šetinc, nato predsednica OK SZDL Krško Margareta Marjetič, zatem pa naj bi spregovoril še predstavnik RK SZDL Srbije.

Med 80-minutnim postankom v Krškem bodo udeleženci vlaka lahko prisluhnili krajšemu kulturnemu programu, v katerem bodo sodelovali poleg Celuloznega orkestra še otroški in mladinski pevski zbor OŠ Jurij Dalmatin Krško ter mešani pevski zbor „Viktor Parma“, prav tako iz Krškega.

V Krškem bodo imeli v gosteh do petka, 6. junija, tudi 4-člansko delegacijo iz pobratene Bajine Bašte. Zanje je pripravljen poseben program, gostje iz Srbije pa bodo sodelovali na več prireditvah ob krškem občinskem prazniku.

P. P.

Dnevi v znamenju glasbe

Več kot 1.100 mladih na dnevih mladinske kulture

S torkovim večerom plesnih, folklornih in instrumentalnih skupin v veliki dvorani novomeškega Doma JLA so se končali letošnji dnevi kulture mladih v novomeški občini. Med drugim so se predstavili folkloristi iz grmske in bršljin-

ske osnovne šole ter iz šmihelskega Doma Majde Šilc, instrumentalni ansambli iz šol (tamburaši, harmonikarji itd.), medtem ko so učenci glasbene šole igrali na indonezijske instrumente.

V okviru letošnjih dnevov, ki so se začeli 17. maja, se je zvrstilo osem večjih prireditev, na katerih je nastopilo več kot 1.100 mladih. Predstavili so se likovniki (v Šentjerneju), lutkarji (v Šmihelu), filmski ustvarjalci (v Stopičah), pevski zbori (na reviji otroških in mladinskih zborov v Novem mestu) in glasbeni poustvarjalci. V okviru tega sta bila kar dva klavirska večera: solistični večer Tatjane Saje v Kozinovi dvorani in kasneje prav tam nastop, na katerem se je zvrstilo kar 21 izvajalk od prvega do desetega razreda glasbene šole.

Glavna značilnost tokratnih dnevov kulture mladih v novomeški občini je bila, da je bil spored prireditev, ki so potekale v raznih krajih, izrazito glasbeno obarvan. Mladih literatov, ki so se do zdaj vsako leto srečevali na literarnih popoldnevih, letos ni bilo na svetlo. Prireditelji iz novomeške ZKO so povedali, da je srečanje odpadlo, ker se je prijaviло premajhno število piščih. Čast šolskih gledaliških skupin so tokrat rešili lutkarji z Malega Slatnika.

I. Z.

SREČANJE MLADINE IN BORCEV V POGANI JAMI

Na spominskem območju Žumberak — Gorjanci bo v soboto, 28. maja, ob 11. uri pri Pogani jami, kjer so med NOB taborili partizani, zopet tradicionalno srečanje borcev, mladine in drugih občanov brežiške, črnomaljske, krške, metliške, novomeške občine, iz Hrvaške pa pričakujejo na srečanju prebivalce občin Jastrebarsko, Ozalj in Samobor. Mladi bodo spet pripravili pohode, na prizorišču srečanja pa bodo tekmovali v streljanju z zračno puško, postavljanju šotorov in drugih spretnosti. Za udeležence srečanja pri Pogani jami bodo pripravili prehrano, zato ne pozabite menaž in žlic; seveda pa se ni bati, da tudi letos ne bi dobili dobrot z raznjev domačinov in gostincev, toda za to in pijačo bo že treba poseči v svoj žep.

JURJEVANJE

bela krajina

črnomelj 4. in 5. junij '83

V današnji Prilogi lahko berete zapis o hiši v Uzički 15 v Beogradu. Rezidenco predsednika Tita so na njegovo željo spremenili v muzej, za najširšo javnost so na ogled delovni prostori rezidence, biljardnica in lovski koč. Prostorom, v katerih je Josip Broz — Tito živel 36 let, dajejo posebno obeležje številna darila iz vsega sveta.

Je kvadratni meter stanovanja lahko cenejši? Slavko Guštin, predsednik kolektivnega poslovodnega organa SGP Pionir, trdi, da bi lahko gradnjo pocenili za 27 odst., če... Kateri so ti „če-ji“ in kakšen je položaj slovenskega gradbeništva, objavljamo v intervjuju.

Na strani, namenjeni predstavitvam knjižnih novosti in dolenskim kulturnim ustvarjalcem, tokrat med drugim pišemo o „Glasnih premišljanjih“, knjigi Mitje Ribičiča, o „Podoknicah tišini“, najnovejši pesniški zbirki Mateja Bora, pa o Janezu Arku, slikarju iz Kočevja.

Poklicev je na tisoče, nekateri so redki in nenavadni. Priznati morate, da grobarski ni med najbolj razširjenimi. Kaj vse lahko doživi mož, ki človeka pospremi na zadnji pot, lahko preberete v zapisu „Grobar in smrt nimata dopusta“.

NAGRADE

V veliki dvorani ljubljanskega magistrata so v ponedeljek, 23. maja, slovesno podelili priznanja slovenskim novinarjem. Prvič v tridesetletni zgodovini podeljevanja tovrstnih priznanj so podelili zlata odličja Toneta Tomšiča, ki so jih prejeli: Cene Kranjc, Vlado Jarc, Stane Skrabar — Braškar in Andrej Pagon — Ogarev. Z dvema Tomšičevima nagradama za življenjsko delo je Društvo novinarjev Slovenije odlikovalo Bogdana Cepudra in Maria Magajna, medtem ko so Tomšičeve nagrade prejeli: Jože Jagodnik ter ustvarjalci serije Naša revolucionarna leta v mariborskem Večeru. Nagrade iz sklada Toneta Tomšiča so prejeli: Ida Rebolj, Jože Šabjan in Andrej Novak.

DEŽ OMILIL VROČI MAJSKI VAL — Že prave poletne temperature so v minulih štirinajstih dneh povzročile nekaj manjše škode tudi po Dolenjski. Kmetje se najbolj vesele poslabšanja vremena, ki je nastopilo v ponedeljek, saj bo z dežjem tudi na poljih marsikaj rešenega, majska suša pa je dodobra izpraznila tudi mnoge izvire in vodnjake v podgorjanskih vaseh. Vroči majski val pa je po dolgih letih zgodaj segel Krko in pripravil veselje mladim kopalcem. Okoli Kostonjca je bilo na bregovih Krke že pravo poletno vzdušje, okorajžili pa so se tudi iz Jerebove ulice v Novem mestu, ki so se v soboto popoldne namakali pri polomljenem ragovskem mostu. (Foto: J. Pavlin)

Manjša izguba — več izgubarjev

V dolenski regiji je v prvih treh mesecih poslovanja 42 tozdov v gospodarstvu izkazalo primanjkljaj, razen tega še 5 delovnih organizacij s področja negospodarstva

Izgube v dolenskem gospodarstvu so znašale po trimesčnih izračunih in podatkih SDK Novo mesto 231 milijonov dinarjev, kar pomeni, da je primanjkljaj v skupni vsoti za nad polovico manjši, kot je bil v lanskem enakem obdobju. Poleg starih izgubarjev pa je letos na spisku več delovnih organizacij, ki so se prvič pojavile v taki družbi.

V novomeški občini, kjer je število gospodarskih kolektivov s

primanjkljajem izjemno veliko, saj jih je kar 30, je med njimi več takih, ki se bodo verjetno v naslednjih mesecih prebili do donosnega poslovanja, izguba pa je posledica sezonske prodaje. Poleg 6 tozdov IMV, Cestnega podjetja, žužemberskega Gradbenika, združenega tozda Hmeljnik, Hotela Otočec, Elektra in Komunale so se med izgubarji znašli še v obeh tozdih Gorjanci, v treh tozdih GG Novo mesto, v treh tozdih Novoles, Zavodu za požarno varnost, 4 tozdih Pionirja in 4 tozdih Železniškega transportnega

podjetja, kjer je znesek izgub celo največji. Med negospodarskimi izgubarji pa so Osnovna šola 12 SNOUB (Nadaljevanje na 2. strani)

Ob koncu tedna bo spremenljivo oblačno s krajevnimi plohami.

10 LET PRIJATELJSTVA — Krčani so te dni obiskali pobrateno občino Obrigheim v Zvezni republiki Nemčiji, ki ima prav tako kot krška jedrsko elektrarno, ter sodelovali na več prireditvah. Na izjemno uspelem koncertu moškega pevskega zbora DKD „Svoboda“ iz Brestanice in pihalnega orkestra tovarne celuloze in papirja iz Krškega, ki ga je poslušalo nad 800 ljudi, so domačini izmenjali z gosti umetniške slike in še nekaj spominskih daril. Več bomo o sodelovanju še poročali. (Foto: P. Perc)

Kako razplesti gordijski vozle zaposlovanja?

V luči stabilizacije

Ce želimo izboljšati gospodarjenje, moramo v slehernem delovnem okolju nenehno povečevati produktivnost dela. Povprečna produktivnost dela pri nas je za štiri - do petkrat manjša kot v razvitih zahodnih državah, raven produktivnosti v jugoslovanski industriji pa od enkrat do trikrat manjša kot v najbolj razvitih državah. Slaba organizacija procesov proizvodnje, skromna uporaba znanja in neracionalnost pri porabi razpoložljivih materialnih dejavnikov - vse to nas drago stane. Kupujemo celo tisto, kar že imamo, in to zato, ker se prepočasi organiziramo, ko gre za izkoriščanje domačih surovin in našega naravnega bogastva. Delovni čas in kadrovski razpored nista primerna, zato ostaja kar polovica umskih in fizičnih sposobnosti delavcev neizkoriščenih. Tudi družbena sestava dela ni najboljša: le 10 odst. prebivalstva dela v industriji, v razvitih državah pa 15 ali celo 20. Povrh vsega je tudi v industriji zaposlenih vse več neproizvodnih delavcev, oziroma se množi administracija.

V zadnjih treh desetletjih se je število zaposlenih pri nas več kot potrojilo, kar opozarja na velike spremembe v sestavi prebivalstva, zlasti v vaseh in mestih. Kvalifikacijska sestava zaposlenih je dosegla raven najbolj razvitih dežel. Vendar tega v proizvodnji še ni dovolj čutili. Nasprotno: za novozaposlene ni ostajalo vedno večje površine neobdelane zemlje, po drugi strani pa je ekstenzivno zaposlovanje v mnogih primerih pomenilo le dodatno obremenitev družbene proizvodnje.

V proizvodnih dejavnostih dela le 60 odst. zaposlenih, toda tudi med njimi jih je precej manj na dejansko ustvarjalnih delovnih mestih. Ze celo desetletje imamo pravo ekspanzijo zaposlovanja - v tem obdobju smo na novo zaposlili 2 milijona ljudi - medtem ko je akumulativna in reproduktivna sposobnost gospodarstva zaradi majhne produktivnosti dela padla za polovico - kljub velikim naložbam v modernizacijo.

V združenem delu je zdaj zaposlenih 5,8 milijona ljudi. Kljub naglemu naraščanju zaposlovanja pa nismo bili sposobni zmanjšati števila prijaviženih pri skupnostih za zaposlovanje, ki znaša 800.000 ljudi. Kaj bo šele v prihodnjih letih, če računamo, da bomo že letos upočasnili zaposlovanje za polovico!

Zaskrbljenost povzroča tudi dejstvo, da je med nazaposlenimi vse več mladih izobražencev. Več kot polovica ljudi, ki čakajo na delo, ima diplomu. Pred vsemi temi problemi ne smemo zapirati oči, še manj pa podcenjevati stalne nevarnosti - izgube zaupanja mladine v družbo in njene cilje, ustvarjanja občutka brezperspektivnosti in idejne zmede.

Strokovnjaki predvidevajo, da bo imela Jugoslavija leta 1985 22,9 milijona prebivalcev. V tem obdobju bomo dobili 850 tisoč novih mladih diplomiranih strokovnjakov. Ocenjujejo, da bo približno 100 tisoč ljudi prišlo iz vasi, iz tujine pa 180 tisoč naših delavcev. Torej bo treba najti delo za milijon 320 tisoč ljudi.

Sindikati sodijo, da je vprašanje nezaposlenosti zapleteno, celo dramatično, vendar sedaj ni in ne sme biti čas za dramtizacijo, niti za socialno demagogijo. Pri reševanju tega problema niso pomembni samo zakoni in predpisi, temveč tudi pripravljenost in obveznost naše celotne samoupravne družbe, da slehernemu delovnemu človeku zagotovi mesto v družbi, to je, da mu nudi možnost za poslitve.

VINKO BLATNIK

SPOSOJENO TRNJE

- Sence prednikov delajo mnogim lep hlad.

(Iz Jaža)

- Gospodarski kriminal se zmanjšuje, ni več kaj krasti.

(Iz Jaža)

SLOVESNI TRENUTKI NA LETALIŠČU V CERKLJAH - Pripadniki jugoslovanskega vojnega letalstva in protivionske obrambe so 21. maja počastili svoj praznik skupaj s predstavniki posavskih občin, DPO, pionirjev in mladine. Za I. eskadriljo je bil to hkrati dan, ko je dobila v uporabo zadnje domače letalo iz družine Orel. O pomenu modernizacije za še uspešnejše izpolnjevanje nalog čuvarjev našega neba v miru in vojni je govoril udeležencem generalmajor Anton Tus. Na sliki: komandant letališča Nedeljko Ivkovič med uvodnim nagovorom (prvi z desne) in tik za njim generalmajor Tus. (Foto: Jožica Teppey).

Poslom in ljudem v korist

Novomeška zavarovalnica Triglav pobratena z ustanovo iste stroke Dunav iz Kruševca in Zoil iz Subotice

Pred kratkim so na zboru treh zavarovalniških kolektivov v Subotici svečano sprejeli listino o pobratenju. Okrog 50 Novomeščanov se je s pobrateno vmišilo z najlepšimi vtisi. Pobratimstvo pomeni tudi hitrejše reševanje zadev v korist oškodovancev in manj poslovnih stroškov.

Po večletnem prijateljskem in poslovnem sodelovanju, ki sega v letu

1977, je novomeška območna Zavarovalnica Triglav sklenila pobratimstvo z Zavarovalnico Dunav iz srbskega Kruševa in Zavarovalnico Zoil iz Subotice v Vojvodini. S tem so zastavili trajno sodelovanje na več področjih, kar vse pomeni napredek pri poslovanju zavarovalništva.

Ze doslej je bilo med strokovnimi in samoupravnimi skupinami omejenih zavarovalnic vrsta srečanj, na katerih so izmenjavali delovne, poslovne in smoupravne izkušnje. V bodoče bo takih srečanj še več, vsaki dve leti pa se bodo sešli delavci zavarovalnic v večjem številu in vsakokrat v drugem kraju.

Ne nazadnje pa velja omeniti v listini o pobratenju posebej podčrtano pomembnost krepitve bratstva in enotnosti med jugoslovanskimi narodi, ki uspešno nastaja prav s takimi vezmi.

R. B.

MIRENSKO POVABILO

Skupnost borcev V. slovenskega partizanskega bataljona - I. dolenskega bataljona vabi vse borce bataljona na II. občni zbor in III. zbor skupnosti borcev bataljona, ki bo pod pokroviteljstvom družbenopolitičnih organizacij Mirne ob prazniku krajevnih skupnosti Mirne v soboto, dne 4. junija, ob 10. uri na Mirni.

Zbor borcev bataljona bo ob 9. uri pred staro osnovno šolo, kjer bodo borci, ki še niso prejeli spominske medalje bataljona, to odličje tudi prejeli. Delegacija bataljona bo ob odkritju spomenika padlim borcem in aktivnostim položila venec. Sledil bo občni zbor skupnosti borcev bataljona. Po kosilu bo na Zapužah pri Mirni zaključek proslave praznika krajevnih skupnosti in III. zbor bataljona. Vabljeni!

Odbor skupnosti borcev bataljona

SEVNICA: GOSTOVANJE IN RAZSTAVA

V galeriji na sevniskem gradu bo v soboto ob 17. uri otvoritev zanimive razstave Narodnega muzeja iz Ljubljane. Razstavo „Antične bronaste posode na Slovenskem“ je pripravil še pred nedavnim preminuli ravnatelj muzeja in dober znanec sevniske občine dr. Peter Petru. Razstava bo odprta do 20. junija. V nedeljo ob 20. uri bodo v sevniskem gasilskem domu gostovali člani amaterskega odra iz Brežic. V režiji Vlada Podgorška bodo zaigrali komedijo „Vražji fant z zahodne strani“. Isti dan ob 15. uri Brežičani gostujejo s tem delom v krmeljskem domu Svobode.

(Iz zadnjega Pavlihe)

«Obtoženi! Ker gre za državno skrivnost, vam ne smem povedati, česa ste obtoženi. Ali priznate svojo krivdno?»

Obrtniki ponujajo roko gospodarstvu

Od 4. do 7. junija v Krškem razstava malega gospodarstva - Bo kmalu posavska?

Obrtno združenje v Krškem, ki združuje v svojih vrstah nosilce osebnega dela v občini, je pobudnik za pripravo razstave malega gospodarstva v občini. Odprta bo od 4. do 7. junija v Delavskem domu Edvarda Kardaža v Krškem in bo pravzaprav osrednja gospodarska manifestacija ob letošnjem občinskem prazniku, če seveda zanemarimo pričetek del pri izgradnji prašičje farne Kalce - Naklo, ki je bila že toliko krat napovedana.

„Razstava obrtni ni strogo komercialne narave, temveč gre za prikaz dejavnosti in obsega samostojnega osebnega dela kot dela drobnega gospodarstva v občini. Delež prihodkov od teh dejavnosti v občinskem proračunu znaša približno 40 odst., kar je vsekakor zelo pomembna številka,“ meni tajnik Obrtnega združenja Jože Cvar.

Združenje in obrtnike je močno spodbudilo k delu zanimanje občinskih mož za idejo o razstavi. Ta naj bi bila tudi prikaz ponudbe in po-vpraševanja med osebnim in združenim delom v občini, hkrati pa naj bi spoznavanje koristilo medsebojnemu zblizanju in trajnejšim poslovnim odnosom med obema. Pri pripravi te razstave je namreč zlasti pomembno veliko zanimanje združenega dela, ki bi se rado tudi s pomočjo drobnega gospodarstva rešilo mnogih skrbi za izdelke, ki jih morajo uvažati ali pa je njihova proizvodnja za večje tovarne nedonosna.

Poleg okrog 70 razstavljalcev vseh dejavnosti, med temi prevladujejo kovinsko-predelovalna in storitvena obrt, pričakujejo organizatorji več kot 10 tisočv in odzov. Izdali bodo bilten, v katerem bo prikazana organiziranost in dejavnost Obrtnega združenja, najti pa bo moč tudi podatke o nosilcih osebnega dela v občini.

P. P.

Po slavni poti

11. junija prvi množični pohod po poteh borb in zmag „Gorjanci - Bohor“

V soboto, 11. junija, bo prvi letošnji množični pohod po poteh borb in zmag „Gorjanci - Bohor“. Prireditelji vabijo čimveč udeležencev, pohod pa je še posebej namenjen družinam. Odhod z avtobusom bo ob 8. uri izpred železniške postaje v Krškem, udeleženci pa se lahko pridružijo tudi na poti do Kostanjevice. Udeleženci pohoda se bodo peljali do Ostrca, nato nadaljevali pot mimo gozdarske kočice, Poloma, Kočarije in Vodenic do Kostanjevice, odkoder bo povratek z avtobusom. Prijave je treba poslati na PD Bohor v Brestanico do 8. junija.

Krožna pot po poteh borb in zmag „Gorjanci-Bohor“ je bila odprta lani, za dan mladosti. Z njo so povezani kraji na Gorjancih in Bohorju, kjer so bili med narodnoosvobodilnim bojem pomembni, pa tudi tragični dogodki. Pot ima dva dela: od Podbočja preko Gorjancev do Kostanjevice in od Krškega preko Bohorja do Brestanice. Namenjena je predvsem mladim, ki tako bolj neposredno spoznajo kraje, pomembne iz časov revolucije, primerna pa je tudi za starejše občane. Za vse udeležence so pripravili Dnevnik, v katerem so navodila za pohod, opis pomembnih dogodkov, prostor za kontrolne žige in dva zemljevida. Na vsej poti je 20 kontrolnih mest; ko so vsa okenca v Dnevniku izpolnjena z žigi, prejme udeleženec lepo spominsko značko.

Kdor je posebej pri moči, lahko prehozi vso pot v dveh etapah, za druge pa je primernejše prehoditi jo v štirih turah. Nekateri so že zmogli vso pot in osvojili spominske značke.

J. PRIMC

Manjša izguba...

(Nadaljevanje s 1. strani)

v Novem mestu (Bršljin), Zdravstveni center in Krkin tozd Zdravilišča. Skupna vsota novomeških izgub znaša 197 milijonov dinarjev in je dosegla le 45 odstotka lanskoletne ravni v prvih treh mesecih.

V trebanjski občini je 23 milijonov dinarjev izgube odraz poslovanja v IMV, tozda Novoles in pri Putniku, na področju negospodarstva pa je primanjkljaj izkazan le v Zdravstvenem domu Trebnje.

Z nekaj nad 6 milijoni dinarjev izgub v črnomaljski občini so prav tako po skupnem primanjkljaju znatno na boljšem kot lani, spisek pa je tudi tu daljši: Integral kar 2 tozda, IGM Kanižarica, IMV, 3 tozdi Gozdnega gospodarstva Gok Crnomelj. Tem se pridružuje še Dijaški dom z negospodarskega področja.

Metličani pa imajo med nedonosnimi samo Pionirjev tozd gradbene operativne v znesku 3,7 milijona dinarjev. Posebej pa velja naglasiti, da sicer obračunane, a neplačane stimulacije za izvoz, ki samo v primeru IMV znašajo čez 52 milijonov dinarjev, povzročajo zmešnjavo. IMV je sicer to vsoto štela v prihodek (Česar ne bi smela), verjetno pa je, da kje druge tega niso naredili in je del izgube pripisati tudi na račun dolga države delovni organizaciji.

R. BAČER

GASILSKE GODBE IZ VSE SLOVENIJE

Od proslave 100-letnice sevniskega Gasilskega društva se v tem posavskem mestu vsako zadnje nedeljo v maju srečujejo gasilske godbe iz vse Slovenije. Na tokratni peti reviji pričakujejo devet godb: iz Kapel, Spodnje Polskave, Pregrada, Maribora, Apač, Loč pri Dobovi, Novega mesta, 3tičre in seveda domačine. Sevniska godba namerava ta konec tedna počastiti troje jubilejev. Mineva častiljivih 75 let instrumentalne dejavnosti v Sevnici, začetki gasilske godbe pa segajo 55 let nazaj.

Shod mladih Slovenijalesa

Jutri in v soboto bodo mladi iz Stillese v Sevnici gostitelji devetega srečanja mladih tega sozda. Sevnicanom je ta čast pripadla, ker so lani zmagali v Radencih.

Uvodni del srečanja bo tudi tokrat namenjen političnemu delu, obravnavali bodo delo mladih v sozdu. V soboto bo na Lisci tekmovalni del. Namesto malega nogometa in kegljanja je poudarek na nekaterih lesarskih spretnostih: žaganju hlobov in zabijanju žebjev v deske. Ena od disciplin je tudi pohod, okrog 400 udeležencev na jbi se na Lisco povzpelo peš.

A. 2.

Premalo je biti le opazovalec

Društvo ekonomistov Dolenjske je dalo pobudo za izdelavo načrta „Dolenjska 2000“

Društvo upokojencev Dolenjske postaja vse bolj aktivno. V tem času posveča društvu največ pozornosti aktualnim gospodarskim razmeram in pripravi planskih dokumentov. V ta namen organizira razna predavanja in razgovore o problemih s področja gospodarstva.

Tako so ekonomisti nedavno razpravljali o vprašanjih prestrukturiranja gospodarstva, kar je eno od

ključnih vprašanj tudi na območju Dolenjske. Dali so pobudo za izdelavo dolgoročnega plana razvoja Dolenjske, imenovanega „Dolenjska 2.000“. Da bi bil tak plan koristen, menijo tudi družbenopolitične organizacije na Dolenjskem in Medobčinska gospodarska zbornica. Na osnovi teh stališč je Zavod za družbeno planiranje Novo mesto že izdelal okvirno delovno zasnovo ter predlog organizacije in vodenja tega projekta in finančni načrt. O vsem tem tečejo sedaj razprave v družbenopolitičnih organizacijah, svetu dolenjskih občin in gospodarski zbornici.

Na ta način želi društvo ekonomistov spodbuditi ekonomiste, da se ustvarjalno in po svojih najboljših močeh vključujejo v reševanje naših gospodarskih težav. Vprašanja razvoja pa so zapletena in niso odvisna samo od znanja in prizadevanj ekonomistov, zato bodo težno sodelovali tudi z drugimi strokovnjaki.

Društvo meni, da zaradi gospodarskih razmer, v katerih smo se znašli, noben ekonomist ne more biti le pasiven opazovalec dogajanj, ampak mora zlasti v svojem okolju aktivno delovati za izboljšanje razmer. V tem smislu je ena od po-

membnih aktivnosti ekonomistov planiranje razvoja, kjer se lahko in mora izkazati njihovo znanje, slišati njihovo mnenje. Tako bodo prispevali svoj del k temu, da bodo nastali plani na strokovni osnovi, da bomo upoštevali delovanje ekonomskih zakonitosti in objektivne razmere v svetu ter da ne boo plani le spisek želja in potreb. Med priložnosti, ki se ponujajo ekonomistom, sodi nedvomno njihovo sodelovanje v pripravi, a tudi izvedbi omenjenega plana „Dolenjska 2.000“.

K. KHALIL

IMENOVANJE POMOŽNEGA ŠKOFA

Ljubljanski nadškof in metropolit dr. A. Šuštar je na izredni seji konzistorija naznanil, da je papež Janez Pavel II. imenoval msgr. Jožefa Kvasa za drugega pomožnega škofa. Novi škof je dolga leta opravljal dušnopastirsko službo po Dolenjskem in Beli krajini. V Semiču je bil kaplan od 1952. leta, nato je bil župnik v Stopičah pri Novem mestu do 1962. leta, nakar je bil šest let kanonik kolegialnega kapitlja v Novem mestu. Po letu 1968 dela v Ljubljani.

Janez Bratkovič

Sonja Zalokar

Igor Ravbar

Damjan Kastelic

Dolenjci postali republiški prvaki

Zmagovalci letošnjega republiškega tekmovanja „Mladi in kmetijstvo“ – Prihodnje srečanje bo v Šentjerneju

Trije Dolenjci, Sonja Zalokar iz Vinice pri Škocjanu, Igor Ravbar iz Stranske vasi in Damjan Kastelic iz Pristave pri Orehoviči, so nedavno s prepričljivo prednostjo zmagali na republiškem tekmovanju „Mladi in kmetijstvo“ v Postojni; predtem so premagali vse svoje tekmovalce že na regionalnem kvizu v Črnomlju. Veliko zaslug za uspeh ekipe novomeške občine ima tudi njihov mentor Janez Bratkovič, pospeševalec pri KZ Krka.

dela v pospeševanju kmetijstva. „V zadnjih letih se je malo popravil odnos do kmečkega poklica. Med nerešene probleme pa lahko še vedno štejemo kmetov socialno varnost, menim, da tudi novi pokojninski zakon, o katerem smo razpravljali, ne bo rešil problema, kot ga bi bilo potrebno. Prvih nekaj razredov, kjer prispevna stopnja sicer ni visoka, zagotavlja tako nizke pokojnine, da o socialni varnosti ne moremo govoriti. Za višjo stopnjo pa se marsikdo ne bo odločil, čeprav bi jo zmoželi. Zato menim, da bi bilo bolje, če bi bile prispevne

stopnje določene. Za tiste, ki takih prispevkov zaradi tega ali onega vzroka ne bi mogli plačevati, bi morali poskrbeti na kak drug način.“ Je menil Damjan Kastelic, ki bo sodobno urejeno kmetijo doma prevzel, ko bo starešem pričelo primanjkovati moči.

In kaj meni o mladih kmetijcih njihov mentor Janez Bratkovič: „Za pred tekmovanjem sem bil prepričan, da od te ekipe lahko veliko pričakujem. Poznam jih kot učence, poznam njihove kmetije in njih kot delavce. Ko smo se pripravljali, smo izhajali iz njihovega poznavanja

kmetije. Ni šlo le za učenje raznih podatkov, temveč za koristna spoznanja o kmetijstvu.“ O kvizu je menil, da so kljub vsemu vprašanja še vse preveč natančna, o miligramih in milimetrih. Prav bi bilo, da bi bila vprašanja postavljena tako, da bi z odgovori postregli s pregledom vsega tistega, kar je stroka bistveno novega odkrila v zadnjih letih. Tako bi bil interes med tekmovalci večji, pa tudi občinstvo bi izvedelo marsikaj zanimivega in poučnega.

„Menim, da taka tekmovanja mladim še kako koristijo. Mladi se hočejo dokazovati. Vedeti čim več o poljedelstvu in živinoreji je zelo pomembno za naš razvoj. Zato naj nam ne bo žal, če se izšola več strokovnjakov, kot bi kazale trenutne potrebe. Saj vemo, da se mlad kmetovalec zaposli za nekaj let, potem pa pogosto konča na domači kmetiji.“ Je sklenil pogovor Janez Bratkovič.

Gostitelj naslednjega republiškega tekmovanja mladih kmetijcev bo aprila naslednje leto TZO Šentjernej.

NA OBISKU V DOLENJSKEM LISTU

V četrtek, 12. maja, smo člani novinarskega krožka obiskali Novo mesto, kjer smo si ogledali Muzej NOB, nato pa smo obiskali Dolenjski list. Najprej smo odšli na uredništvo, kjer smo se pogovorili o vsem mogočem, potem pa smo si ogledali grafični oddelek, kjer tehnično pripravijo časopis. Na poti domov smo se ustavili še v Trebnjem in si ogledali galerijo na prostem. Bil je lep izlet.

POLONA ŠEŠKO
OŠ Sevnica

OGLED MUZEJA NOB

Med obiskom v Novem mestu smo si ogledali muzej NOB. V muzeju je veliko zanimivega. Na stenah je mnogo starih časnikov, v posebnih prostorih pa so partizanske puške, mitraljezi, minometi in tudi partizanska obleka. Tam so tudi stebri, ob katerih so fašisti potili veliko zavednih Slovencev.

DAMIJAN KREŽE
OŠ Sevnica

SREČANJE ZASAVSKIH PLANINCEV

Planinci brežiške občine smo se odpravili na Kal in Mrzlico. Iz Artič nas je bilo 14. Udeležili smo se srečanja zasavskih planincev. Po kulturnem programu je bilo tekmovanje v raznih igrah, nato pa smo odšli na Mrzlico.

ALENKA CIZEL
OŠ Artiče

TEKMOVANJE V GIMNASTIKI

Na naši šoli deluje v okviru športnega društva gimnastična skupina, ki se vsako leto udeležuje tekmovanja z drugimi posavskimi skupinami. Letos je bilo tekmovanje v Brežicah. Ker sem šele začetnik, se ga nisem udeležil, upam pa, da bom drugo leto nastopil na tekmovanju, saj vaje kar dobro obvladam.

BLAŽ ŽIBERT
OŠ Krško

Mladi o Titu

Nekaj drobnih utrinkov

Zalostna sem, ko se ga spominjam. Bil je tako dober. Kad je imel vse ljudi.

SONJA DEBEVC

Bil je pogumen, pravičen človek.

JANJA JERELE

Čeprav ni več živ, bo ostal v naših srcih vedno z nami.

STANKO STRAJNAR

Bil nam je kot oče, zato bomo vedno njegovi pionirji in šli po njegovi poti.

REŃATA ŠTIMPFEL

Če ne bi bilo njega, ne bi bili svobodni. Tito se je vedno boril za pravice delavcev. Bil je preprost, rad se je pogovarjal s pionirji in mladinci. Vedno se ga bomo spominjali.

GREGOR DEŽELAK

Tito je delal in nas vodil vse do svoje smrti. Ko sem zvedela tisto nedeljo 4. maja, da je umrl, me je zbolelo pri srcu. Ne samo mene, vse Jugoslovane.

MARTINA BEVC
(Vsi iz OŠ Šmarjeta)

GOSTILI SMO PREDSTAVNIKE POBRATENE ŠOLE

Sredi maja, ko smo praznovali dan naše šole, so nas obiskali učenci in učitelji iz pobratene šole Veljka Vlahovića iz Velike Gorice. S takimi srečanji smo začeli pred šestimi leti. Tokrat smo najprej pripravili daljši kulturni program, navzoč je bil tudi bореc Stane Prijatelj. Po proslavi so se učenci pomerili v rokometu in košarki, učitelji pa so se odpravili na ogled mirenške Dane, tovarne pijač. Po kosilu smo gostujočim učencem pokazali naše mestce, učitelji pa so se pogovorili o delovnih izkušnjah. Trebanjci se bomo v Veliko Gorico odpravili konec maja.

JASMINA KOCIĆ
OŠ Trebnje

Obrambno urjenje mladih

Na območnem srečanju 37 srednješolskih in osnovnošolskih ekip so mladi pokazali veliko znanja

Na osnovni šoli „XII SNOUB“ v Briljini pri Novem mestu je bilo v petek področno tekmovanje „Mladi v SLO in DS“, ki ga je pripravil medobčinski svet SZDL za Dolenjsko. Za tekmovanje se je prijavilo 37 ekip iz dolenjskih in posavskih občin, ki so jih sestavljali mladi iz osnovnih šol, šol usmerjenega izobraževanja in mladi, ki ne obiskujejo srednjih šol.

Najprej so se pomerili v reševanju testov, ki so zajemali snov iz protipožarne zaščite, reševanja iz ruševin, eksplozivnih sredstev in prometne varnosti. Glavni del nalog je bil zajet v orientacijskem pohodu, kjer so mladi morali reševati praktične naloge iz prve pomoči, streljati s puško in metati bombe v cilj. Med ekipami osnovnih šol so največ znanja pokazali mladi iz osnovne šole Mokronog, za njimi so se uvrstile ekipe šol iz Podzemlja, Črnomlja, Senovega, Kostanjevice. Med mladimi, ki obiskujejo šole usmerjenega izobraževanja, so zmagale dekleta srednje šole zdravstvenih usmeritev iz Novega mesta, za njimi pa so se uvrstili: ekipa srednje šole kovinske in elektrotehnične usmeritve iz Krškega, tretji pa so bili mladi srednje šole za gostinstvo in turizem iz Novega mesta. V konkurenci sred-

nješolske mladine, ki ne obiskuje šol usmerjenega izobraževanja, je nastopila le ekipa iz Metlike. Izven je nastopila tudi ekipa srednje šole zdravstvene usmeritve Novo mesto II in neuradno dosegla drugo mesto za svojimi sošolki iz iste šole.

J. P.

JANEZ PAVLIN

ZMAGOVALNA EKIPA – Med ekipami osnovnih šol, ki so nastopile v območnem tekmovanju Mladi v SLO in DS, je zmagala petorka iz osnovne šole Jančka Mevžlja iz Mokronoga v sestavi: Vinko Ljubešek, Peter Starič, Janez Borštner, Marjeta Ljubešek, Klavdija Simončič.

Se ne dvajsetletna Sonja Zalokar je po poklicu kmetijski tehnik. Šest mesecev je bila zaposlena v temeljni zadrugi enoti v Škocjanu kot pripravnica, sedaj pa dela v pisarni Novoteksovega obrata Strešnik v Dobruški vasi. „Ko so nas izbrali za kviz, smo si razdelili gradivo in pričeli študirati snov. Natančno sem se lotila področja živinoreje, saj mi je bilo to še najbolj domače. Doma imamo usmerjeno kmetijo, v hlevu pa je prostora za 60 glav. Čeprav sem trenutno zaposlena zunaj kmetijstva, bom na kmetiji zagotovo ostala in si prizadevala čim bolj koristno uporabiti strokovno znanje.“

Za Igorja Ravbarja iz Stranske vasi pri Novem mestu pravijo, da je imel kar se da sredno roko pri izbiri poklica, ko se je odločil za šolanje na kmetijski šoli na Grmu. Ljudje ga še najbolj poznajo kot prijazen fanta iz trgovine KZ Krke na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu, kjer kot strokovnjak vsakega svetuje o uporabi škropiv in drugih sredstev za varstvo rastlin. „Šele sedaj vem, da sem se odločil pravilno. Naj bodo razmere danes še tako težke, se kmetijstvu pišejo lepi časi. Če bo le mogoče, bom tudi sam nekoč kmetoval. To je moja bodočnost.“

Tudi Damjan Kastelic je kmetijski tehnik in dela v TZO Šentjernej. Pravi da so njegove delovne naloge zelo različne, od prodaje, nakupa do

Prof. Bogomil Kovač:

LOGORSKA KALVARIJA LAVRIČEVEGA ŠTUDENTA

V NOVARI

Bil sem vesel, ko so me neko jutro dodelali skupini za odhod iz lagerja. Toda kam? Karabinjerji so nas zopet odpeljali na vlak, v konfinacijo v Piemont. Dobro se spominjam postanka na kolodvoru v Milanu. Bil je gromozanski jok; kmalu so ugotovili, da je bil to transport italijanskih vojakov na rusko fronto. Iztopili smo na kolodvoru v Novari. Odpejali so nas v zloglasni zapor, kjer smo bili skupaj z zaporniki, civilisti, seveda kriminalci, obsojeni za večletne zaporne kazni. Pred odhodom v celico so nam obrnili vse žepce. Spali smo na golih tleh, na betonu. Stranišče je bilo kar v okviru celice (sobe). Vlak dan so vstopali stražarji zapora, nas poimensko prešteli in nekdo je z železno palico vsak dan – bil je to poseben, za nas dokaj smešen obred – potegnil po železni kovinski mreži (okviru) ter tako skušal po zvoku ugotoviti, če okenski okvir (mreža) ni nalomljen. Enkrat na dan so nas spustili na dvorišče, obdano z visokim zidom, na katerem se je spreletal oborožen stražnik (gardia). Ob nedeljah so nas odpeljali k maši z ostalimi zaporniki, ki so navdušeno prepevali.

V KONFINACIJI – ARONA

Pokojni sotrpin, tudi Zarjan iz Jegličevega akademskega doma, dr. Jože Čigana in jaz vva bila določena za konfinacijo v mestu Arona ob jezeru Lago Maggiore. Bilo je meseca julija 1942. Karabinjerji so naju pripeljali v Arono. Ob prihodu so

bili tu že konfinirani številni primorski Slovenci. Dr. Čigana in mene so dodelili na stanovanje nekako v premešče v bližini jezera k srčno dobri gospodnji Silvi Ondoli. Dobila sva kar lepo sobo. Kasneje so nama dodelili še dva Dolenjca: Franca Zagorca iz Orehovice in Lojzeta Zupančiča, pokojnega krojača iz Novega mesta, predvojnega komuniste. Tako smo se znašli kar štirje na kvartirju pri dobri gospodnji. Ob prihodu mi je gospa dejala: „Jaz bom dobra do vas, saj je tudi moj sin ujetnik pri Angležih, bil je zajet v severni Afriki.“

Bil sem zelo vesel, da sem se rešil Gonarsa in prišel v konfinacijo. Kako je potekalo naše življenje? Na karabinjerji postaji sem dobil številko 21. To sem moral povedati trikrat na dan, ko smo se javljali, da so tako preverili našo navzočnost. Če je bil dežurni kak dober karabinjer, se zvečer ni bilo treba javiti. Najemino za stanovanje je baje, če jo je, plačevala gospodnja občina, preživljati pa smo se morali sami. Ob našem prihodu so primorski Slovenci že organizirali svojo kuhinjo, kjer smo imeli skupno kosilo (enolončnico) in kjer smo tudi zborovali in debatirali.

Mestece Arona je turistični kraj ob Lagu Maggiore v bližini švicarske meje. Ko sem to zvedel v zaporu v Novari, sem takoj ugotovil, da bo možno pobristi v Švico. Na vzpetini nad Arono se dviga v nebo izredno visok kip svetnika Karla Boromejskega. Tu so imeli grofje Boromejski svoj grad in posestvo. Karlo oče se je poročil s patricijsko Margerito Medici. Karel se je rodil

1538 na gradu Arona. Oče je bil senator mesta Milana in pokrajinski namestnik v Aroni. Karel je postal opat in kasneje doktor svetnega in cerkvenega prava. Njegov stric je postal papež, poklical je Karla v Rim, postal je kardinal in upravitelj milanske nadškofije (milanski nadškof). Zavzemal se je za izvajanje reform cerkvenega zbora v Tridentu.

Kaj smo torej delali v Aroni? Opravljali smo najrazličnejša dela. Jaz sem delal največ skupaj s Francetom iz Orehoviče. Po Aaroni sva žagala drva in skladata ter prekladala različno blago v pristanišču in na kolodvoru. Ko so zavezniki (Angleži) leta 1942 začeli močno bombardirati veliki mesti Milano in Torino, so se premožnejše družine selile v vile ob jezeru. Videli in srečevali smo številne tovarnjake s pohištvom, in to smo tudi mi raztovarjali.

Bil sem tudi inštruktor nemškega jezika. Poučeval sem sina nekega zdravnika, pri katerem je bila za služkinjo konfiniranka, Slovenka iz Primorske. Nekaj časa sem bil za snažilko v tovarni. Moj sostanovalec dr. J. Čigana je bil zaposlen v neki vinski kleti in je večkrat sunil kakšno pletenko. Gibati smo se smeli le v okviru mesta. Karabinjerji so bili do nas še kar dobri, vražji pa so bili fašisti na občini. Ljudstvo je bilo do nas korektno, saj je bila večina protifašistična. Kot sem že omenil, je bila posebno dobra do nas gospodnja Silva; titulirala me je maestro (učitelj). Imel sem takrat že učiteljsko diplomno. Vlak večer smo pričakovali in se veselili obiska naših zaveznikov, angleških bombnikov.

Od daleč smo opazovali rdečo nebo in prisluhnili zamolklim detonacijam nad Milanom in Torinom. Naša gospodnja je hodila po hiši in ječala: „Poveri noi!“ (ubogi mi!). Naš Lojze pa je vedno dostavil: „Nič poveri, le daj!“ Res pa je, da je največ trpelo predvsem ubogo nedolžno prebivalstvo. Strahovita bombardiranja so bila predvsem pred kapitulacijo Italije.

DON CLAUDIO DALL POZZO (markese – grof)

Nekoč sem moral k zdravniku. Pri njem sem nakletel na priletnega gospoda. Ko je ugotovil, da nisem Italijan, se je zapletel z mano v razgovor in se predstavil. Povedal sem mu, da sem iz Slovenije in da sem v Aroni konfiniran. Postal je pozoren, dal mi je vizitko z naslovom in me povabil na obisk. Doma sem povedal Silvi Ondoli in jo povprašal, kdo je ta mož. Močno se je začudila, kako sem prišel z njim v stik. „To je gospod marchese (grof), najbogatejši in najimennitejši gospod tega kraja.“ Odločil sem se, da ga obiščem. Tako sem se nekega dne po kosilu napotil v približno 3 km oddaljeni kraj Oleggio Castello na vzpetini nad Lago Maggiore. Tu je imel grof svoj grad in rezidenco.

Vratar me je ob vhodu legitimiral in me preko dvorišča in drevoreda odpeljal do glavnih vrat. Med potjo sem opazoval obsežne gredice z rožami. Nad vhodnimi vrati sem zapazil grb. No, tu pa je še srednji vek, sem si mislil. Vratar v belih rokavčkah me je vodil po dolgem, prostornem hodniku. Na stenah sem zrl same viteške slike – res pravi srednji vek. Končno vratar potka na vrata in vstopim. Grof me je ljubeznivo sprejel in sedel sem v globok naslonjač. Najin pogovorni jezik je bila italijanščina, nemščina in francoščina. Marchese je tekoče govoril nemški, francoski in angleški. Sam pa sem prvič v praksi preizkusil svoje srednješolsko znanje jezikov. Kmalu mi je zaupal, da je njegov rod v sorodstvu s kraljevsko savojško dinastijo, ki je zavladala v Zedinjeni Italiji 1861. Piemont je bil vodilna država (spočetka Sardinijsko kraljestvo) v borci za zedinjeno Italijo. Sam sebi sem se zdel imeniten, da sem se spoznal s takim slavnim gospodom. Omenil mi je tudi, da je že bil v Sloveniji, na Bledu, in tudi na Fruški gori. Bil je nekaj časa v diplomatski službi.

(Nadaljevanje prihodnjici)

moj otrok je drugačen

Vadba za legastenične otroke

Zadnjič smo si ogledali specifično motenost v branju in pisanju. Omenili smo tudi, da težja oblika legastenične motenosti zahteva posebno obravnavo, to je specialno pedagoško obravnavo, dopolnjeno s psihološkim svetovanjem, psihoterapijo in medicinsko pomočjo.

Na nekaterih večjih osnovnih šolah, kjer imajo organizirano šolsko svetovalno službo, bodo legasteničnega otroka lahko obravnavali že na sami šoli in ga po možnosti vključili tudi v korektivni trening. Za učence, ki te možnosti nimajo, pa je v zdravstvenih domovih in v posvetovalnicah organizirana pomoč za legastenične otroke.

Vsakega otroka, ki je napoten v dispanzer ali v vzgojno posvetovalnico, pregleda skupina strokovnjakov. Po potrebi se otrok vključi v korektivni trening. Bistvo takega treninga je, da otroku z obravnavo in s posebnimi vajami pomagamo premagati težave v branju in pisanju. V diagnostični fazi obravnave otroka najprej ugotovimo, ali je otrok res pravi legastenik in katero je specifično področje motenosti. To področje motenosti je lahko branje, pravilno pisanje in sama pisava. Lahko je otrok moten na enem področju, največkrat pa naletimo na kombinacijo motenj. Legastenični otrok bo pogosto imel tudi govorno motnjo.

Najbolj pogoste težave v branju so naslednje: upočasnjenost pri branju s težavami spajanja glasov v besede, zamenjave posameznih črk (posebno pogoste so zamenjave črk b in d), izpuščanje dela besede ali cele besede, izmalicenje besed itd.

Napake pri pisanju: težave z veliko začetnico, ločili, fonetična pisava, zamenjave nezvenečih in zvonečih soglasnikov (t-d, p-b, k-g) itd.

Odkloni pisave legasteničnega otroka pa so naslednje: okorna, oglatna pisava (večkrat nečitljiva), težave pri oblikovanju posameznih črk, zelo počasno pisanje, težave pri spajanju črk itd.

Legastenični otrok ima zelo pogosto slabše razvito drobno motoriko prstov, ki je sicer potrebna tudi za opravljanje finih gibov pri pisanju. Tak otrok bo potreben korektivnega treninga za razvijanje drobne motorike prstov, če hočemo, da se bo izboljšala njegova pisava.

Korektivni trening težje legastenije je potreben že zato, da se izognemo ali vsaj omilimo kvaže posledice, ki lahko nastopijo. Otroku zaradi neuspeha na tem področju prične odklanjati branje in pisanje, lahko pa postane neuspešen tudi na drugih področjih, prične odklanjati šolo, izostaja od pouka in v skrajnem primeru se lahko spremeni njegova celotna vedenjska slika.

Korektivni trening mora biti za otroka privlačen in ga ne smemo preveč obremenjevati. Zelo važno je tudi sodelovanje staršev med samo obravnavo.

VLADIMIR BITENC,
defektolog

TELEVIZIJSKI SPORED

27. V. petek

1
8.55 TV V ŠOLI: Koledar, Angleščina, Odmor, Veselim se šole, Marin Držić, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Napisi v cirilici, Risanka, Po dolini Velike Morave, Hoja, Risanka, Lesene zgradbe, Vedeži, nevedneži
17.25 POROČILA
17.30 FESTIVAL PLESNIH ORKESTROV RTV RADENCI 83: PLESNI ORKESTER RTV PRIŠTINA
18.00 TARZAN, ameriška risanka
18.25 OBZORNIK
18.40 PO VLOŽENEM DELU:

VREDNOTENJE DELA, izobraževalna oddaja
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 ROCKFORDOVI DOSJEJI, oddaja iz ameriške nadaljevanke
20.55 ZRCALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov
21.15 NOČNI KINO: MERRILLOVI BOJEVNIKI, ameriški film
Film, ki ga je 1962 posnel Samuel Fuller, bo prikazal, kako je med zadnjo vojno četa ameriških prostovoljcev v Burmi pomagala Angležem v bojih proti Japoncem. Režiser se je ogibal znanim prizorom iz vojnih filmov, ne slika neustrašnosti, odločnosti vojakov boriti se do konca, četudi za ceno življenja, pač pa

vojake kaže kot utrujene, bolne, demoralizirane posameznike, ki gredo v boj le še zaradi zapovedi poveljnika. Igrajo Jeff Chandler, Ty Hardin, Will Hutchins, Charles Briggs in drugi.
22.50 POROČILA

2
17.10 Test - 17.25 Dnevnik - 17.45 Otroci ustvarjajo - 18.15 Koruza, rastlina prihodnosti - 18.45 Starogradske pesmi - 19.30 Dnevnik - 20.00 Pierrot prijatelju (baletna oddaja) - 20.30 Jugoslavija: Španija (prenos košarkarske tekme z evropskega prvenstva) - 22.00 Poročila - 22.10 Nočni kino: Človek slon (angleški film)

28. V. sobota

1
8.00 POROČILA
8.05 B. Jurca: ČUDOVITA STENSKA URA
8.20 CIBAN, DOBER DAN: ČAROVNIK
8.40 TARZAN, ameriška risanka
9.05 UČITELJ, oddaja iz nadaljevanke za otroke
9.35 ZVOKI GODAL: KVARTETI PO SCHUBERTU
10.20 ŽIVALI V GIBANJU, poljudnoznanstvena oddaja
10.45 TRETJE OBDOBJE: TUDI STAROST JE LAHKO LEPA
11.15 DOLGO ISKANJE: NI BOGA, RAZEN ALAHA, dokumentarna oddaja
12.05 LJUDJE IN ZEMLJA
13.05 in 16.35 POROČILA

16.40 SLOBODA: CRVENA ZVEZDA, prenos nogometne tekme (med odmorom AEROBNA GIMNASTIKA)
18.30 GALAKTIKA, oddaja iz ameriške nadaljevanke
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 ŠKIRNJA OREHOVA
Pod gornjim naslovom bo na sporedu prenos prireditve iz ljubljanskega Cankarjevega doma, kjer bodo plesalci in godci iz Režije, harmonikar, pevski zbori in folkloristi iz drugih krajev predstavili kulturno ustvarjalnost zamejskih Slovencev.
21.15 LJUBEZENSKA ZGODBA, ameriški film
Scenarij za film, ki je navdušil gledalce širom po svetu, je Eric Segal razširil tudi v roman in z njim požel nič manjši uspeh. Oboje, film in roman, dobro poznamo tudi na

Slovenskem, zato naj zapišemo le, da je zgodbo o nesrečni ljubezni dveh študentov zrežiral Artur Miller, glavne vloge pa igrajo Ali McGraw, Ryan O'Neal in Ray Milland.
23.05 VEČER Z MATEJO KOLEŽNIK IN NJENIMI PRIJATELJI, glasbena oddaja
23.55 POROČILA

2
14.00 Majska pesem - 15.00 Evropsko prvenstvo v gimnastiki (prenos tekmovalnega moških v mnogobojju) - 18.00 Rubežniki - 18.45 Jugoslavija: Švedska (prenos košarkarske tekme z evropskega prvenstva) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Zabava vas Gertruda Munitič - 20.30 Poezija: Mak Dizdar - 21.05 Poročila - 21.10 Feljton - 21.55 Športna sobota - 22.15 Ivan Pavlov (sovjetska dokumentarna oddaja)

29. V. nedelja

1
9.50 POROČILA
9.55 ŽIVŽAV, otroška oddaja
10.40 J. Dietl: BOLNIŠNICA NA KONCU MESTA, zadnja oddaja iz češkoslovaške nadaljevanke
11.40 625, oddaja za stik z gledalci
12.00 KMETIJSKA ODĐAJA
14.00 PRISLUHNI MOŠTINI, koprška oddaja za slušno prizadete gledalce
14.30 JUGOSLAVIJA: GRČIJA, prenos košarkarske tekme z evropskega prvenstva (med odmorom POROČILA)
16.00 ČIM VEČJA JE DRUŽBA, TEM BOLJ JE VESELO, ameriški film
Med zadnjo vojno so si filmarji v Hollywoodu prizadevali posneti čim več filmov, ki bi v težkih časih zabavali ljudi. Zanimivo je to, da so

kljub številčnosti iz tistega časa filmi tudi dobri. To velja tudi za film, ki ga bomo gledali to nedeljsko popoldne, komedija o dogajanju v Washingtonu med drugo svetovno vojno je vredna ogleda. Posnel jo je George Stevens, igrajo pa Jean Arthur, Joel McCrea, Charles Coburn in drugi.
17.40 ŠPORTNA POROČILA
17.55 MODROSTNI ZOB: DOMIŠLIJA
T. i. kontaktna oddaja za mlade bo skušala prikazati, kakšna je domišljija v igri, pesmi, sliki, plesu, govor bo o tem, kdaj je domišljija prijetno sanjarjenje, kdaj nesmiselna blodnja ipd.
18.55 NE PREZRITE, oddaja o kulturi
19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 DALJNO NEBO
Na sporedu bo drugi del sarajevske nadaljevanke, ki bo povedala veliko zanimivega o šolanju in

izpopolnjevanju vojaškega pilota. Delo je po scenariju V. Bunjca posnel Stjepan Čikeš, igrajo pa Nenad Nenadović, Zarko Radić, Miodrag Radovanović, Dušica Zegarrac, Pavle Vujisić in drugi.
21.00 PREBUJANJE ISTRE: HISTRIJA, zagrebška dokumentarna oddaja
21.30 DINAMO (Zagreb): HAJDUK, reportaža o nogometni tekmi
22.00 ŠPORTNI PREGLED
22.30 POROČILA

2
15.00 Prenos z evropskega prvenstva v gimnastiki - 18.00 Narodna glasba - 18.25 Povsem osebno (dokumentarna oddaja) - 19.10 Na štirih kolesih (oddaja o prometu in turizmu) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Jazz na ekranu - 20.45 Večeraj, danes, jutri - 21.05 Vzhodno od raja (oddaja iz ameriške nadaljevanke)

30. V. ponedeljek

1
10.35 TV V ŠOLI: Krleža, Risanka, Zgodovina, Mali program, Risanka, Izumiranje, Zadnje minufe
16.15 POROČILA
16.20 UČITELJ, oddaja iz beograjske nadaljevanke za otroke
18.25 OBZORNIK
17.45 RISANKA
18.00 JUGOSLAVIJA: ITALIJA,

prenos košarkarske tekme z evropskega prvenstva
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 B. Ivanda: KRLEŽEV PORTRET TITA
Oddaja, ki so jo posneli zagrebški televizijski, bo izrisala Titov portret, in to z besedili Miroslava Krleže. V različnih obdobjih spisana besedila bodo govorila o Titu od njegove vrnitve iz Sovjetske zveze po prvi svetovni vojni pa vse do konca življenja. Pripoved o Titu bo hkrati pripoved o času, o naši usodi, o Krželi samem. Besedila bodo pripo-

dan. 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti. 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Zborovska pesem naših narodov. 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 18.00 Na ljudsko temo. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansambлом Vita Muženiča. 20.00 Prislunhite, izberite! 21.05 Glasba velikana. 22.30 Novosti iz našega glasbenega arhiva. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Ob domačem ognjišču. 0.05-4.30 Nočni program.

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 27. V.

4.30-8.00 Jutranji program. 8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 8.35 Glasbena pravljica (S. Prokofjev: Peter in volk). 9.05 Glasbena matineja. 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji. 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 12.30 Kmetijski nasveti. 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Rapsodija za orkester A. Caselle. 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 17.00 Zunanjepolitični magazin. 18.00 Škatlica z godbo. 18.30 Mladi mladim. 19.35 Mladi mostovi. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.00 Za Slovence po svetu. 23.05 Literarni nokturmo. 0.05-4.30 Nočni program.

SOBOTA, 28. V.

4.30-8.00 Jutranji program. 8.05 Pionirski tednik. 9.05 Matinejski koncert. 9.45 Zapijmo pesem. 10.05 Po republikah in pokrajinah. 10.25 Panorama lahke glasbe. 11.05 Pogovor s poslušalci. 11.35 Srečanje republik in pokrajin. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti. 12.40 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Glasbena panorama. 17.00 Zunanjepolitični magazin. 18.00 Škatlica z godbo. 18.30 Mladi mladim. 19.35 Mladi mostovi. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.00 Za Slovence po svetu. 23.05 Literarni nokturmo. 0.05-4.30 Nočni program.

NEDELJA, 29. V.

5.00-8.00 Jutranji program. 8.07

Veseli tobogan. 9.05 Še pomnite, tovariši! 10.05 Nedeljska matineja. 11.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za naše kmetovalce. 14.05 Pihalne godbe. 14.20 Humoreska tega tedna (J. Kajzer: Izlet in pol). 14.45 Z malimi ansambli. 15.10 Pri nas doma. 15.30 Nedeljska matineja. 15.55 Pojo amaterski zbori. 16.20 Popoldanski simfonični koncert. 17.05 Priljubljene operne melodije. 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Glasbena tribuna mladih. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Disko, disko. 0.05-4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 30. V.

4.30-8.00 Jutranji program. 8.05 Aktualni problemi marksizma. 8.25 Ringaraja. 9.05 Z glasbo v dober

vedovali igralci v okolju, ki je na moč podobno tistemu, v kakršnem je pisatelj živel zadnja leta, za to okolje so značilni delovna miza, knjige, odprt pogled v zeleno naravo. Nastopili bodo Tanja Knežič-Draganic, Mustafa Nadarević, Miodrag Krivokapić, Zvonko Torjanec, Dragan Milivojević, Zlatko Vitez, Zarko Potočnjak, Boris Buzančić, Zvonimir Zoričić in Sven Lasta, za izbor besedil in scenarij pa

31. V. torek

1
10.35 TV V ŠOLI: Kemija, Risanka, Velikani svetovne književnosti, Govori Dušan Petričić, Risanka, Glasbeni pouk, Smederevo
17.35 POROČILA
17.40 SEDEM STOPNIC DO GLASBE: KLEPETAVA ŽELVA
Na sporedu bo prva od sedmih zgodbic, ki so jih televizijski namenili mladim gledalcem za torkove popoldneve. Pripoved o klepetavi želvi je spisala Polonca Kovač, z glasbo pa jo je opremil Kruno Cipci.
17.55 NAŠI ZBORI IZ ARHIVA TV LJUBLJANA: MEŠANI PEVSKI ZBOR ŠTEFAN KOVAČ IZ MURSKÉ SOBOTE
Oddajo, ki bo prikazala nastop pevcev iz Murske Sobote, so posneli

1. VI. sreda

1
10.35 TV V ŠOLI: Človek in okolje, Risanka, Kocka, kockica, Prve zvezde in kuščarji, Risanka, Telesna vzgoja, Vedeži, nevedneži
17.35 POROČILA
17.40 CIBAN, DOBER DAN: CIBAN PLAVA
Prva od dveh oddaj, ki bosta prikazali, kako je malčke mogoče naučiti plavati, bo namenjena prihodu cibabanov v plavalni klub in osnovnim opravilom, ki so potrebna, da je učenje plavanja varno in uspešno.
17.55 NAŠI PREDSTAVNIKI NA FESTIVALU MLADINSKIH PEV-

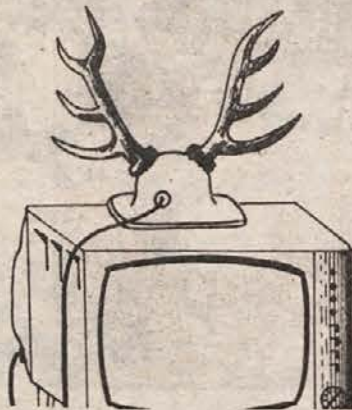
2. VI. četrtek

1
10.35 TV V ŠOLI: Kemija, Risanka, OZN, Poročila, Risanka, Poklic čarovnika, Smederevo
17.50 POROČILA
17.55 ŽIVALI V GIBANJU, angleška poljudnoznanstvena oddaja
18.25 LJUBLJANSKI OBZORNIK
18.40 NA SEDMI STEZI
Večji del današnje oddaje bo posvečen problematiki telesne kulture na srednjih, višjih in visokih šolah, saj je že dlje časa očitno, da je tovrstna dejavnost na omenjenih šolah pogosto zapostavljena. Sledil bo pogovor z nekdanji izvrstnim atletom Rokom Kopitarjem; ta je več let celil poškodbo in se bo

TOREK, 31. V.

4.30-8.00 Jutranji program. 8.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 8.35 Iz glasbenih šol. 9.05 Z glasbo v dober dan. 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti. 12.40 Ob izvrih ljudske glasbene kulture. 14.05 Razmišljamo, ugotovljamo... 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 18.00 Zborovska glasba v prostoru in času. 18.15 S knjižnega trga. 18.40 S plesnim orkestrom RTV Ljubljana. 19.45 Minute z ansambлом Franca Miheliča. 20.00 Koncert za besedo. 20.25

sta priskrba Rade Serbedžija in Branko Ivanda.
21.05 MEDNARODNA OBZORJA
Današnja oddaja bo prikazala Svico, deželo ur, sira, bank in uspešnega turizma, deželo, s katero nas povezujejo številni gospodarski

pred desetimi leti. Tedaj je zbor vodil Aleksander Vlah, ob petju pa bomo poslušali še pripoved Evgena Cuga o prekmurskih krajih in ljudeh.
18.25 GORENJSKI OBZORNIK
18.40 VELIKI OTOK, avstralski film
18.50 KNJIGA, kulturna oddaja
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.00 J. Steinbeck: VZHODNO OD RAJA, zadnja oddaja iz ameriške nadaljevanke
20.50 AKTUALNA ODĐAJA Pravi-jo, da pravina in poštena pot do višjih osebnih dohodkov vodi edino-le prek nagrajevanja boljše dela. V zdajšnjih gospodarskih razmerah pa prihajajo do izraza vse pomanjkljivosti v sistemu delitve po delu, to ima za posledico slabo storilnost in nizke osebne dohodke. Vlada uravnilovka, ki povzroča vse več nezado-

SKIH ZBOROV V CELJU 18.25 POMURSKI OBZORNIK

18.40 MOZAIK KRATKEGA FILMA: RITEM ŽIVLJENJA in ZMAGA
Oba filma - prvega je posnel Dragoslav Mitrović, drugega pa Milan Ljubić - bosta načela problematiko invalidov oz. njihovega vključevanja v življenje. Mitrovićevo delo bo prikazalo invalide v družinskem krogu in na delovnih mestih, Ljubićevo pa pri njihovem športnem udejstvovanju.
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 35 MM - FILMSKA DELAVNICA
22.00 V ZNAMENJU

skušal znova uveljaviti v tej sezoni. Tudi letos bo tekmovanje najboljših športnikov ljubljanskega armadnega območja, pred nastopom v Slovenski Bistrici si bomo lahko ogledali portret najboljšega športnika z lanskega tekmovanja. Namizni tenis si je skušal v Sloveniji opomoči s kitajskim trenerjem Hsi En Tingom, ki po poldrugem letu odhaja domov, povedal pa bo, kako je doživljal delovne in življenjske navade naših ljudi.
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 TEDNIK
21.05 FRANCOSKI ŠANSON S CATHERINE SAUVAGE
21.30 DOLGO ISKANJE: ZULUJSKI SION, angleška dokumentarna oddaja
22.20 V ZNAMENJU

19.45 Minute z ansambлом Zelenci. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.35 Mladi glasbeniki na revijah in tekmovanjih. 21.05 Od premiere do premiere. 22.30 Mikrofona za slovenske pevce zabavne glasbe. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Mozaik lahke glasbe. 0.05-4.30 Nočni program.

SREDA, 1. VI.

4.30-8.00 Jutranji program. 8.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 8.30 Izbor v sredo. 9.05 Z glasbo v dober dan. 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti. 12.40 Ob izvrih ljudske glasbene kulture. 14.05 Razmišljamo, ugotovljamo... 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 18.00 Zborovska glasba v prostoru in času. 18.15 S knjižnega trga. 18.40 S plesnim orkestrom RTV Ljubljana. 19.45 Minute z ansambлом Franca Miheliča. 20.00 Koncert za besedo. 20.25

2
16.40 Dnevnik - 17.00 Eričijada (lutkovna oddaja) - 17.15 Miti in legende - 17.30 Prometna vzgoja - 18.00 Rezerviran čas - 19.00 Glasba za mlade - 19.30 Dnevnik - 20.00 Znanost - 20.45 Zagrebška panorama - 21.00 Hit meseca (zabavnoglasbena oddaja) - 21.50 Televizijska nadaljevanka

voljstva. Oddaja bo skušala obdelati vprašanje o vzrokih, zakaj v praksi ne zaživi nagrajevanje proizvodnega in ustvarjalnega dela, pa to, kaj storiti, da bi bili ljudje zainteresirani za boljše delo in smotrno gospodarjenje.
21.50 MINIATURE: BLAŽ DEMŠAR ALI KAKO NASTANE VIOLINA
22.05 V ZNAMENJU

2
17.25 Dnevnik - 17.45 Kaj otroci vedo o rojstnem kraju - 18.15 Odrta knjiga - 18.45 Rock koncert - 19.30 Dnevnik - 20.00 Folk parada - 20.45 Spomini: Sutjeska (1. del dokumentarne oddaje) - 21.50 Zagrebška panorama - 22.05 Čas knjige: Majske večeri poezije

Opomba: Ako se bo jugoslovanska košarkarska reprezentanca uvrstila v zaključni del evropskega prvenstva, televizijski načrtujejo takle spored po 20. uri:
20.00 SMISEL ODKRIVANJA, ameriški kratek film
20.30 KOŠARKARSKA TEKMA
22.00 V ZNAMENJU

2
16.05 Dnevnik - 16.25 Arabela (oddaja iz češkoslovaške nadaljevanke) - 16.55 Jugoslavija: Romunija (prenos nogometne tekme, med odmorom aerobna gimnastika) - 18.45 Zabavnoglasbena oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Obarvana svetloba

Opomba: v primeru, da bodo jugoslovanski košarkarji sodelovali v zaključnem delu evropskega prvenstva, bo spored takle:
20.00 TEDNIK
20.30 KOŠARKARSKA TEKMA
22.00 DOLGO ISKANJE
22.50 POROČILA

2
17.25 Dnevnik - 17.45 Modro kot pisano - 18.15 Kraška polja - 18.45 Zabavnoglasbena oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 S. Vojkovič: Atomsko zaklonišče (kratki igrani film) - 20.50 Z. Ogresta: Izhod v sili (kratki igrani film) - 21.55 Zagrebška panorama - 22.10 Povodi in sledi

Majhen recital. 21.05 Od arije do arije. 22.30 Zimzelene melodije. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Za ljubitelje jazza. 0.05-4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 2. VI.

4.30-8.00 Jutranji program. 8.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 8.35 Mladina poje. 9.05 Z glasbo v dober dan. 11.35 Naše pesmi in plesi. 12.10 Znane melodije. 12.30 Kmetijski nasveti. 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Mehurčki. 14.20 Koncert za mlade poslušalce. 14.45 Jezikovni pogovori. 18.00 Z ansambлом Mihe Dovžana. 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo. 19.45 Minute z ansambлом Slavka Znidaršiča. 20.00 Četrtoke večer domačih pesmi in napevov. 21.05 Literarni večer. 21.45 Lepe melodije. 22.30 Večerna podoknica. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev. 0.05-4.30 Nočni program.

Točke bodo jemale vozniška

Ze v juniju nov pravilnik o točkovanju prometnih prekrškov — Tri ali več prekrškov daje dovolj točk za odvzem vozniškega dovoljenja — Med kaznimi tudi ponovno opravljanje izpita

Čprav so nekateri že pred letom in več napovedovali uvedbo novega pravilnika o točkovanju prometnih prekrškov in ki bi dodobra zaostri kaznovanje politikov, lahko šele sedaj zapišemo, da bo do te pričakovane novosti prišlo najverjetneje že v juniju. Prav zategadelj bo verjetno dobrodošlo nekoliko podrobneje pogledati v do sedaj pripravljeno delovno gradivo novega pravilnika.

Delovna skupina, ki je pripravila pravilnik, je natančno določila točkovno vrednost vseh prekrškov. Merila so oblikovana glede na težo prekrška, njegovo pogostnost in seveda posledice prometne nesreče. Povedano preprosteje: pogostejši bo prekršek, večja bo vrednost točk in večja tudi končna kazen. V bistvu gre za prekrške iz člena 206 in tiste v členih 208 in 209 zakona o

varnosti cestnega prometa. Povejmo, da gre kar za 77 prekrškov, ki jih naštevajo omenjeni členi. Za dobre voznike napovedane spremembe niso nikakršen preplah, saj bo točkovanje prišlo v poštev le za tiste, ki bodo v enem letu storili tri ali več

Roparsko napadel 72 - letno ženičko

Nedeljskega dejanja osumljen 27-letni J. V.

V zgodnjih nedeljskih jutranjih urah — kazalci so kazali 4.45 — je šla 72-letna Marija Erlih z Malega Slatnika peš proti Smolenji vasi. Ženička je med potjo srečala mlajšega moškega, ki jo je napadel, ji z ruto zamašil usta, ker je kričala, in jo nato vrغل v travo ob cesti. Ropar je Erlihovi iztrgal torbico, v kateri je imela 600 din, dokumente in nekaj malenkosti, ter zbežal proti Smolenji vasi. Marija Erlih je bila ob napadu laže poškodovana in so ji zdravniško pomoč nudili v novomeški bolnišnici.

Takoj po prejetem obvestilu o ropu so novomeški milničniki pričeli iskati storilca in na podlagi zbranih obvestil osumili dejanja 27-letnega J. V.

PADEL PO STOPNICAH

31-letni Drago Štefanovič iz Stare vasi pri Brežicah je 16. maja ob 21.30 obiskal bife Bizeljske kleti na Bizeljskem. Sčasoma pa mu je postalo slabo in je hotel na zrak; pri tem je padel po stopnicah in se hudo poškodoval. Zdravi se v brežiški bolnišnici.

VOZNIK IN ŽENA PADLA S TRAKTORJA

52-letni Anton Pelko iz Šmarjeških Toplic je 16. maja popoldne peljal traktor od Pahe proti Otočcu. Med vožnjo po klancu navzdol pa mu je prestavna ročica skočila v prosti tek, vozilo je povečalo hitrost in Pelko je izgubil oblast nad traktorjem. Ta je zdrsil čez jarek in se po nasipu prevrnil na bok. Voznik se je pri tem hudo poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici, njegova žena Terezija pa na srečo le laže. Še motna škoda: ocenili so jo na 50.000 din.

TRČIL V VEČ DREVES

Alojz Pelko iz Dolenjega Gradišča se je 18. maja popoldne peljal z osebnim avtom proti Šentjerneju. Pri Ratežu je nenadoma zavil v levo, tako da je vozilo zaneslo s ceste in je trčilo v več dreves. Poškodovanega voznika so odpeljali v novomeško bolnišnico, medtem ko je avto utrpel za 50 tisočakov škode.

Sredi dneva zalotil tatu v hiši

Jožeta Slugo je zlikovec poškodovan — Dejanja osumljen 33-letni A. B.

71-letni Jože Sluga s Trebanjskega vrha je imel prejšnji teden opraviti z nevarnim zlikovcem, ki ga miličniki utemeljeno sumijo, da je storil več kaznivih dejanj. Gre za 33-letnega A. B., ki je v času, ko to poročamo, še na prostosti.

15. maja okoli popoldneva je Jože Sluga zalotil v svoji hiši pri tatvini neznanega moškega. Ko ga je povprašal, kaj išče v njegovi hiši, se je neznanec spravil nadenj in ga vrغل po tleh, nato pa jadrno pobegnil, ne da bi plen, ki si ga je že pripravil, vzel s seboj. Jože Sluga je bil pri tem poškodovan in je moral iskati pomoč pri zdravnikih. Kot smo že omenili, da je dejanja osumljen A. B., ki ga prav tako sumijo vloga v hišo Janeza Habina pri Goljčku pri Veliki Loki. Tam je že vlomil skozi vhodna vrata, vendar so ga domači pravočasno pregnali.

prekrškov in jih bo najmanj trikrat obravnaval sodnik za prekrške.

O kaznih, s katerimi bodo voznike kaznovali sodniki za prekrške, bo seveda potrebno voditi natančno evidenco, kar je pogoj, da pravilnik zaživi v praksi. Kajti voznikom, ki bodo v letu dni presegli maksimalno število točk, bo vozniško dovoljenje odvzeto, evidenco o tem pa bo vodil pristojni sekretariat za notranje zadeve. Od števila kaznovanih točk bo odvisna tudi uporaba ostalih ukrepov. Denarne in zaporne kazni je že doslej izrekel sodnik za prekrške, za ostale pa bo poslej „skrbel“ sekretariat za notranje zadeve. V mislih imamo pošiljanje voznikov na predavanja, ogled filmov in podobno. Pri odločitvah bo seveda največ veljalo to, kakšen prekršek je voznik naredil. Tako je v nekaterih primerih, odvisno od števila zbranih točk, predvideno tudi ponovno opravljanje vozniškega izpita. Vse dokler ga „kandidat“ ne bo vnovič opravil, ne bo smel sesti za volan.

Ali bo novi pravilnik prinesel pričakovane uspehe, bomo ugotavljali šele čez čas. Zagotovilo pa bo pripomoček k pazljivjši vožnji, saj bodo zbrane točke iz na videz majhnih prekrškov lahko „odtehtale“ ostro kazen. In še to: novi pravilnik ne priča nikakršnih sprememb višine kazni, ki jih predvideva zakon o osnovah varnosti cestnega prometa. B. B.

PREVRAČAL SE JE Z AVTOM

22. maja popoldne se je Pavel Strgar iz Drage pri Sentrupertu peljal z avtom proti domu. Med vožnjo je v ostrem ovinku močno zavrl, tako da ga je zaneslo čez rob ceste, kjer se je večkrat prevrnil po nasipu in obstal v jarku. Strgar se je pri nezgodi hudo poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici. Gmotno škodo so ocenili na 700 tisočakov.

VIJAKA IZGINILA — Nekdo je v Sentrupertu za domom kulture ukradel ogromna kovinska vijaka, vredna 40 tisočakov. Vijaka, dolga skoraj 2 metra, je tat odvil iz dvizne zapornice, ki jo je za domom spravila krajevna skupnost.

„Ljubitelj“ zidanic znan

Vlomov zadnjih dni v zidanice in vikende osumljen J. M. — Iskal oblačila, jedajo in denar

V zadnjih dneh se je zvrstilo nekaj vlomov v zidanice in vikende, ki imajo po mnenju novomeških kriminalistov in miličnikov skupni imenovalec.

Tako je bilo vlomljeno v vikend Ljubljancanke Marije Podboršek,

KONJ OBLEŽAL NA CESTI

Beograjčan Antonije Jevtič se je 21. maja okoli 2.30 peljal z avtom od Zagreba proti Ljubljani. Ko je vozil mimo Otočca, je pred vozilom nenadoma zagledal konja. Čprav je zaviral, se trčenju ni uspel ogniti. Žival je padla na pokrov motorja in obležala ob robu ceste. Poginuli konj je bil last Romana Brajdiča iz Žabjeka. Škode je za 211.000 din.

NAŠLI MRTVO NA PROGI

Na železniški progi med Krškimi in Sevnico so 16. maja ob 8.50 našli mrtvo 73-letno Franciško Šmentanec iz Dubrova 20 pri Zelini. Pokazalo se je, da se je Šmentančeva peljala s potniškim vlakom št. 297 med Muenchnom in Kardelevim, v kraju Rožno pa je iz doslej še nepojasnjenega vzroka padla iz vagona. Podrobnosti nezgode še ugotavljajo.

VLAK JO JE POVOZIL

16. maja ob 16.35 je prišlo na železniški progi v Dolnjem Brezovem med Krškimi in Sevnico do hude nezgode. 60-letna Marija Očko iz Dolnjega Brezovega 17 je kot ponavadi šla po bližnji peš na njivo. Ženska je bila malce naglušna in očitno ni slišala vlaka, ki je pripeljal za njo. Zadel jo je namerč v hrbet in potikal se 50 metrov, tako da je bila Očkova pri priči mrtva.

TOČKE V SLUŽBI UNIFORM — Novi pravilnik, ki prinaša točkovanje prometnih prekrškov, naj bi na naše ceste prinesel več reda. Poslej bodo tudi lažji prekrški „delili“ točke, ki lahko v skupnem seštevku povzročijo odvzem vozniškega dovoljenja. (Foto: B. B.)

Šolniki prekoračili zakon

Ustavno sodišče mnenja, da je različno vrednotenje stopenj znanja prekoračilo zakonski okvir

Lanskega oktobra je družbeni pravobranilec SRS začel postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti samoupravnega akta o merilih za oblikovanje in delitev sredstev za OD in skupno porabo v osnovnih šolah, kjer po njegovem omenjeni sporazum neutemeljeno z različnim številom točk vrednoti doseženo srednjo, višjo ali visoko izobrazbo delavcev, ki v osnovnih šolah opravljajo vzgojnoizobraževalno delo. Ta očitek je predvsem zategadelj, ker zakon o osnovni šoli govori, da so za opravljanje tega dela ustrezne vse tri našete stopnje znanja.

Ustavno sodišče Slovenije je v posebnem postopku za oceno ustavnosti spornega člena odločilo, da so tisti deli, ki določajo vrednotenje vsake dosežene izobrazbe, tudi višje od zahtevane, v nasprotju s 129. členom zakona o združenem delu. In obrazložitev?

Skupna komisija podpisnic omenjenega sporazuma je poudarjala, da omenjeni akt opredeljuje izobrazbo le kot enega izmed kriterijev, ki oblikujejo osnovo osebnega dohodka, in bistveno ne vpliva na njegovo višino. Če bi bilo res tako, potem sporazum ne bi bil sporen. Kajti upoštevanje izobrazbe kot enega izmed elementov v delitvi sredstev za osebne dohodke nikakor ni v neskladju z zakonom, če se seveda dejanska delovna uspešnost ugotavlja tudi po drugih osnovah in merilih. Sodišče je poudarilo, da bi sporni sporazum lahko predvidel upoštevanje posameznikove izobrazbe, vendar le v okviru z zakonom določenih stopenj. Tokrat pa je po mnenju sodnikov ustavnega sodišča SRS okvir, ki ga v zvezi z ugotavljanjem prispevka delavca k delu določa zakon o združenem delu, prekoračen. Prav zategadelj se sporni določili 34. člena samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v osnovnih šolah razveljavita. B. B.

OB MARKE, BONE IN DINARJE

17. maja ob 20. uri je nekdo vlomil v osebni avto zdomca Ivana Vukadina iz okolice Duvna. Avto je stal pri motelu na Čatežu, vlomilec pa je odnesel denarnico z 880 nemškimi markami, 29.000 din in 16 vrednostnimi boni po 400 din. Brežiški miličniki storilca še iščejo.

S PILO ZABODEL SODELAVCA

20. maja je v popoldanski izmeni službe v krški Tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj prišlo do prepira med 31-letnim Jožetom Račičem in 23-letnim Brankom Bošnjarem (oba sta doma iz Kalce-Nakla). Prepir se je nadaljeval do večera in tudi v avtobusu, s katerim sta se vračala domov. Na avtobusni postaji Kalce-Nakla pa je Račič potegnil iz žepa 25 centimetrov dolgo pilo in z ostrim delom trikrat zabodel Bošnjara. Tega so nemudoma odpeljali v krški zdravstveni dom, nato pa v brežiško bolnišnico, kjer ga zdravijo. Zoper Račiča bo podana ovadba javnemu tožilcu.

»Dolenjski list«

TOVORNJAK PREHITEVAL — Beograjčan Miodrag Nikolič je 15. maja zvečer peljal tovornjak s priklopnikom nemške registracije proti Zagrebu, pri Karteljevem pa je prehitel drug tovornjak. Takrat mu je z osebnim avtom pripeljal nasproti Novomeščan Dragomir Jeko, ki navzlic umikanju ni mogel preprečiti nezgode. Njegov avto se je po trčenju prevrnil na bok in zdrsil v jarek. Voznik in sopotnica sta bila poškodovana, materialne škode pa je bilo za 78 tisočakov.

STEKLA ČEZ CESTO — 16-letni Janez B. iz Novega mesta se je 16. maja zvečer peljal s kolesom po Novem trgu, takrat pa je nenadoma skočila pred kolo 6-letna Suzana K.

Dekletu so nudili pomoč v novomeški bolnišnici.

STEKLO NA CESTI — Pri Ruhnji vasi se je 18. maja ponoči prevrnil tovornjak, ki ga je vozil Turek Naci. Ob nezgodi se je razsul tudi tovor (steklo), tako da je bilo gmotne škode kar za 570.000 din.

TRČIL V AVTOMOBIL — 19. maja popoldne je 4-letni Miha B. zapeljal z domačega dvorišča v Adamičevu ulico v Novem mestu. Takrat pa je po njej z avtomobilom pripeljal Pavel Udovč. Prišlo je do nezgode, v kateri se je deček poškodoval. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Stane A. iz Pavičičev je imel navado motorno kolo shranjevati pred skednjem. Njegove navade pa niso ostale dolgo prikrite. Rezultat: od prejšnjega tedna naprej mora peščati.

• Zaenkrat še ni znano, kje ustanovljajo nov ansambel, zagotovo pa bo to kmalu odkrito. Če ne prej, pa takrat, ko bodo miličniki našli tatu kovčka z električno kitaro in pedalji, last Andreja Urbanča iz Sevnice.

• Perjad je vse bolj ogrožena od tatov. To so 20. maja ponoči občutile tudi kokoške Marije Krhin v Mihovici. Kar šest jih je končalo v tujih loncih. Podobno smolo je imel Franc Jerič iz Hrustulj. Isto noč je bil ob najmanj štiri zelo užitne obroke.

• Neka Irena iz Zahodne Nemčije je sklenila svoje počitnice preživeti v Dolenjskih Toplicah. Pa ji je prijetno dopustovanje zagrenil neznanec, ki se je spravil nad njen avto. Če ne bi šlo za avto znamke Porsche, bi lahko mislili, da je pač potreboval rezervnih delov, tako pa lahko le ugibamo, kaj bo z zadnjim brisalcem in ostalimi malenkostmi. Na fiča jih verjetno ne bo montiral!

PEŠEC PRI PRIČI MRTEV

Ivan Rudman iz Dobljč je 21. maja peščil proti Kanizarici. Po cesti je hodil sem ter tja, takrat pa mu je nasproti pripeljal z avtom Jože Pir iz Bereče vasi. Zadel je pešca, ki je z glavo udaril v vetrobransko steklo. Trk je bil tako hud, da je bil Rudman pri priči mrtev, na vozilu pa je za 10 tisočakov škode.

Največ pozornosti vzgoji

V trebanjski občini je cestno omrežje slabo opremljeno s cestnoprometno signalizacijo — V večjih krajih nimajo niti prehodov za pešce

„Ena izmed naših osnovnih nalog je skrb za varnost vseh udeležencev v cestnem prometu. V ta namen pripravljamo izobraževalne programe, kontroliramo tehnično urejenost na prometnem omrežju, v svetu imamo dve komisiji in v šolah mentorji,“ pravi Ivan Zajc, tajnik trebanjskega sveta za preventivo in vzgojo v prometu.

„Komisija za cestnoprometno problematiko, ki deluje pri svetu, je že večkrat opravila ogleda in pri tem odkrila, da je stanje vse prej kot dobro. V niti enem večjem kraju v občini nimamo talne prometne signalizacije, to je prehodov za pešce, nekateri prometni znaki so neprimerni. Z anketo, ki smo jo opravili lani v krajevnih skupnostih, smo odkrili, da le-te nimajo denarja za postavljanje signalizacije na lokalnih cestah. Vendar so za to krivi največkrat sami, saj v programe, ki so jih predložili komunalnikupnosti, niso zapisali, kakšne so njihove potrebe. Kako majhna je zainteresiranost v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih za ta vprašanja, kaže tudi podatek, da imajo v prometu samo v treh krajevnih skupnostih in eni delovni organizaciji komisije za varnost.“

Zal, tudi upravičene pripombe nad slabo signalizacijo na cestah, ki jih sporočajo upravičelcem in vzdrževalcem cest, naletijo največkrat na gluha ušesa. Obstaja celo zgrešeno mišljenje, da je za to signalizacijo odgovoren sekretariat za notranje zadeve na občini. Vendar ta za te potrebe nima denarja. Lani, ko so v Trebnjem odpirali novo

osnovno šolo, je moral svet celo izsiliti, da je bila napravljena vsaj osnovna signalizacija.

„Vse to je seveda velika ovira pri delovanju sveta. A zaradi tega še nismo vrgli puške v koruzo. Največ dela posvečamo vzgoji in izobraževanju mladine v šolah in vrtcih. Pripravljamo tečaj za pionirje prometnike, jeseni pa bomo skupaj s sekretariatom za ljudsko obrambo pripravili tudi informacijo o cestnoprometni varnosti v občini.“

Ivan Zajc: Slaba prometna signalizacija vpliva tudi na število nesreč. Razmere so najslabše na lokalnih cestah, ker krajevne skupnosti nimajo denarja za te namene.

Skratka, dela je veliko, program je obširen. Če bomo hoteli vse te naloge opraviti, pa bomo potrebovali več pomoči vseh, ki so kakorkoli soodgovorni za ta vprašanja,“ je dejal Zajc.

J. S.

Sposobnosti obetale več

Ceprav nov poraz novomeških rokometnikov proti danes objektivno močnejšemu Zadru še ne pomeni pravega vzroka za preplah, pa je več kot na dlani, da v tem ženskem kolektivu le ni vse tako, kot bi moralo biti. Kajti dejstvo je, da ima Novo mesto dobre rokometnišice in z njimi ekipo, ki bi zmogla mnogo več, kot kaže danes pogled na prvenstveno razpredelnico.

Podobne ugotovitve smo zapisali že po končanem jesenskem delu prvenstva, vendar sta trenerja Popadič in Gajič v odmoru prvenstva trdila, da so dekleta odlično pripravljena in da bodo svojo pravo vrednost pokazala šele spomladi. Ekipo si je pred pričetkom spomladanskih bojev zastavila za cilj osvojitev najmanj tretjega mesta in si tako zagotoviti ob spremembi tekmovalnega sistema tudi v prihodnji sezoni

drugoligaški status. Danes je jasno, da s temi računi ne bo nič. In vzrok?

Lahko bi rekli, da ima ekipa Novega mesta odlične igralke, izkušnosti stojijo ob strani mladost, nadarjenost in, kar je najpomembnejše, kvaliteta. Verjetno se ne bomo dosti zmotili, če trdimo, da bi se morale novomeške rokometnišice boriti ne le za sam vrh II. lige, pač pa mogoče še kaj več. Očitno, da nekaj škriplje v delu, odnosih v klubu, med igralkami in trenerjem. Kaj prida se v letošnjem prvenstvu ne da spremeniti, že zaradi ugleda, ki ga zunaj občinskih meja uživa ženski rokomet v Novem mestu, pa bi bilo potrebno pred pričetkom novih bojev za točke le pogledati vzroke neuspeha in nekatere stvari postaviti na pravo mesto.

B. BUDJA

Izredno uspele nedeljske konjske dirke v Sentjerneju — Zmaji šentjernejskih konj Poršaja in Izidore — Fegrina postavila nov rekord hipodroma

Nov rekord hipodroma in pa kar okoli 5.000 gledalcev sta glavni značilnosti nedeljske konjeniške prireditve v Sentjerneju. Če k temu pristojejo še izredne uspehe domačih rejcev konj, saj sta slavila Milan Pavlič s Poršajem in Jernej Narat z Izidoro, potem je razumljivo, da je množica gledalcev več kot zadovoljna zapuščala stadion.

Dobri poznavalci tega športa vedo povedati, da tako zanimivih in napetih dirk, kot so bile nedeljske, v Sentjerneju že nekaj let ne pominjajo. Ob tem naj omenimo še dobro

ZMAGA DELNIC

Devet ekip iz Slovenije in Hrvaške je sodelovalo na turnirju v malem nogometu ob prazniku KS Oslinica. Zmagala je ekipa Delnic, 2. je bil Zidar Kočevje, 3. Športbistro Kočevje itd. Za najboljšega igralca so proglasili Draga Buzuka (Zidar), za najboljšega vratarja Stefana Brunca (Športbistro) in za najboljšega strelca Draga Stimca (Delnice). Vse tekme so bile v soboto, 21. maja, na igrišču pri Podvrhu. Ogledalo si jih je okoli 200 gledalcev. Sodil jih je sodnik Stevo Ostojič iz Cebra.

organizacijo, ki je v celoti dopolnila res izredno nedeljsko predstavo. Razumljivo, da so bili gledalci najbolj navdušeni nad uspehi domačih konj, z nič manjšim zanimanjem pa niso sledili tretjemu teku letošnje krožne dirke Slovenije. Konji jih niso razočarali, saj je Fegrina pod vajejmi Alojza Slaviča iz Križevcev postavila nov rekord hipodroma s časom 1:23,0.

Sicer pa pogledimo rezultate: časovni handicap za 3- do 12-letne kasače, 1.800 metrov: Anč (Franc Jurešič, Babinci), 4. Fineto (Jernej Narat, Sentjerne); časovni handicap za 3- do 12-letne kasače, 2.000 metrov: Dok (Jože Hartman, Bitnje), 5. Lady (Alojz Potočnik, Grosuplje); časovni handicap za 3- do 12-letne kasače, 1.600 metrov: Palmira (Rudi Gregorina, Posavje); mehanični handicap za dvoletne kasače, 1.200 metrov: Porše (Milan Pavlič, Sentjerne); časovni handicap za 3- do 12-letne kasače, 1.800 metrov: Isidora (Jernej Narat, Sent-

jerne), 2. Palmira (Rudi Gregorina, Posavje); mehanični handicap za dvoletne kasače, 1.200 metrov: Perela (Konrad Hojs, Ljubljana), 4. Dual (Jože Darovec, Straža); tretji tek Krožne dirke Slovenije: Fegrina (Alojz Slavič, Križevci).

DIRKE ZA POZNAVALCE — Nedeljska konjska prireditve v Sentjerneju je postregla z izrednimi boji, ki sta jih kronali dve domači zmagi in nov rekord hipodroma. Svoje je k vzdušju pripomogla tudi 5000-glava množica gledalcev. (Foto: Slavko Dokl)

Mladi atleti četrti v SFRJ!

V finalu ekipnega mladinskega državnega prvenstva v Mariboru izreden uspeh Novomeščanov — Lapanje v višino 208 cm, zmagal tudi v metu kopja

Ko so Novomeščani pred štirinajstimi dnevi v Mariboru nastopili na kvalifikacijah ekipnega prvenstva SFRJ v atletiki, niso upali na uvrstitev v finale: manjkala sta namreč sprinter Bregač in srednjeprogaš Šikonja, oba najboljša v svojih disciplinah. Vendar so se tudi tako oslajeni uvrstili med prvih 6 v državi, in ker sta bila omenjena tekača do nedeljskega finala nared, so pričakovali uspešen moštven nastop. Tri dni predtem pa si je najboljši mladi metalec diska v državi Primc zlomil nogo; v Maribor je odšel z mavcem in kroglo ter disk metal z mesta.

Moštvu je bilo z zdravim Primcem in brez Kerinove posebne smole zmožno zbrati nad 18000 točk, kar bi pomenilo tretje mesto v državi.

Ce pa bi sešteli vse „če-je“, od katerih je le eden (Kerinov padeo) del športne sreče, bi prišli na okrog 18600 točk, to pa je v Mariboru pomenilo 2. mesto v državi.

Nalazč smo izračunali hipotetičen rezultat, kajti ta žal v celoti ni odvisen le od samih atletov. Skakalščice za skok s palico ni stvar Atletskega kluba Novo mesto, ampak družbene skupnosti, ki si jo novomeški atleti prizadevajo uveljaviti s svojimi dosežki. Ali ni v športu že tako ali drugače dovolj nepredvidljivih dogodkov, ki lahko v hipu izničijo še tako trdo delo? Pri nas dodajamo tem še okoliščine, ki bi se jim z dobro voljo športnih „oblasti“ dalo izogniti.

Najboljši posameznik državnega prvenstva je bil Lapanje. V skoku v višino je zmagal z 208 cm, v metu kopja pa z 58,16 m. Zanimivo je, da ga komentar v Delu ne omeja, ampak proglašja za boljši rezultat celo 10,8 s (Rugelj na 100 m).

Popravimo krivico in povejmo, da Andrejev rezultat po tablicah, s katerimi so prav na tem tekmovalju izračunavali vrednost dosežkov, „tehta“ toliko kot 10,5 s na 100 m! Skoraj neverjeten je Gabrijelov napredek na 400 m. Zmagal je v teku, ki ga je vodil od starta do cilja, in še za 7 desetink sekunde popravil svoj letošnji osebni rekord — 49,8 s.

Šikonja je v teku na 1500 m povedel v zadnjem krogu in nato dvakrat lepo odbil napad državnega reprezentanta Joloviča (Sa). Zmagal je z dolenjskim ml. rekordom 3:58,7.

Zupančič je spet zboljšal osebni rekord na članskih ovirah in bil tretji (15,8 s), omeniti pa moramo tudi močno popravljen osebni Copov rekord v kopju (57,20 m in drugo mesto), tretje mesto in osebni rekord Kočevjarja v teku na 2000 m z zaprekami (6:17,9), izreden dolgo-progaški potencial Fabijana s tretjim mestom in rekordom na 3 km (9:18,1) in prav tako tretje mesto in o. r. Jožefa v skoku v višino s 195 cm!

Ostali: kladivo — 3. Ercegovčević 38,10 m, Kozjan 30,90 m; 110 ov — Kerin 22,8 (padeo); 100 Bregač 11,5 s, Judež 11,6 s (oba o. r.); krogla — Primc 10,86 m, Cop 9,66 m; 1500 m — Hrastar 4:29,8 (o. r.); 200 m zapreke — Lavrin 6:56,8 (o. r.); 400 m — Žbogar 52,5 s; 3000 m — Savšek 9:53,7; palica — Lenart in Zupančič 240 cm; daljina — Eržen 610 cm, Bregač 576 cm; disk — Primc 33,56 m, Robek 26,14 m; 4 x 100 m — Novo mesto 45,7 s.

Ekipa: 1. Mladost Zagreb 19 410, 2. Maribor 18 535, 3. Sarajevo 17 785, 4. Novo mesto 17 333, 5. Olimpija 17 293, 6. Partizan (rezultat kv.).

PREKO 200 UDELEŽENCEV — Nedeljskega 4. tradicionalnega kolesarskega maratona med Novim mestom, Metliko in Črnomljem se je udeležila množica nastopajočih. Na startu na novomeškem Glavnem trgu se jih je zbralo kar okoli 200, čeprav to ni bila ta teden edina rekreacijska kolesarska prireditve v Sloveniji. (Foto: B. Budja)

OKRNJEN TURNIR

V Gribljah je bil v nedeljo nogometni turnir, ki pa je zaradi nenastopanja nogometašev iz Sentjerneja in Butorja ostal le pri srečanju Griblja in Vejerja. Zmagali so slednji s 6:4.

J. PLATIŠE

TENISARJI ZA DAN MLADOSTI

Pred dnevi so novomeški tenisarji pripravili turnir v počastitev dneva mladosti, na katerem so se pomerili pionirji, mladinci — ti tekmujejo celo v slovenski klubski ligi — in člani. Med pionirji je zmagal Vitezić, 2. Breščak, 3. Grein, pri mladincih Šefman, 2. Turk, 3. Guštin, medtem ko sta se v finalnem srečanju članov pomerila Šefman, ki je v polfinalu ugnal Sekoranj s 7:6, 4:6, 6:3, in Pavle Uhl, ki je premagal Wachterja s 6:2, 6:3. Šefman je bil boljši in je Uha premagal po ogorčenem boju z 7:6, 4:6, 6:4.

D. B.

Z DESETIMI POKALI IZ KUMRQVCA

Novomeški kolesarji so konec minulega tedna nastopili na tradicionalni kolesarski prireditvi v Kumrovcu v počastitev dneva mladosti. Pot je vodila od Zagreba do Kumrovca, sodelovali pa so vsi najboljši mladi kolesarji iz Jugoslavije. Sandi Papež je med starejšimi mladinci dosegel drugo mesto, Smole je bil četrti, mlajši mladinci Glivar peti, Božič sedmi in Šlibar (oba mlajša mladinci) osmi. Razumljivo, da so zadnji trije zmagali tudi v konkurenci mlajših mladincev. Nič čudnega potem, če je novomeško zastopstvo pobralo do malega vsa priznanja, saj so prinesli domov kar 10 pokalov.

Leta niso nobena ovira

Uspeh novomeških upokojencev na območnem prvenstvu v Kočevju — Uspele priprave

Novomeški upokojenci so se pred dnevi v okviru priprav za bližnja območna tekmovanja pomerili v kegljanju, šahu in streljanju.

Med ženskami je najbolje kegljala Smonkarjeva, ki je podrla 3 keglje, druga je bila Jermanova (333), tretja pa Vičičeva (325). Pri moških je zmagal Todič z 826 keglji, sledita pa Bon (796) in Romih (792). Še bolj izenačena je bila konkurenca med strelci. Prvi je bil Eržen, ki je nastreljal 308 krogov, Bon jih je imel 279, enako kot tretjevrščeni Banovec. Se pogled med šahiste: po

izredno izenačenih bojih je zmagal Deak, sledita Mamič in Kobaš.

Kaže, da so te priprave veliko zalegle, saj so novomeški upokojenci prejšnji teden na območnem prvenstvu v Kočevju (nastopili so še Črnomaljšani, Grosupeljšani in upokojenci Ivančne gorice) dosegli lepe rezultate. V kegljanju so zmagali z 448 keglji pred Kočevci in Grosupeljšani. Posamično je bil najboljši domačin Krapež. Podoben vrstni red je bil tudi pri ženskah, kjer so bile Novomeščanke pred Kočevkami, posamično pa je zmagala pripadla domačinki Trpinovi. Najboljši so bili Novomeščani tudi v šahu, kjer so ugnali drugouvrščene Črnomaljšane za 2 točki, medtem ko imajo Črnomaljšani najboljše strelce. Veliko presenečenje so na koncu pripravili balinarji Kočevja, ki so ugnali večne tekmece iz Novega mesta.

Naslednje tekmovanje upokojencev bo v Stični ali Ivančni gorici.

R. R.

V SOBOTO DAN KOŠARKE

Novomeški košarski delavci pripravljajo za soboto, 28. maja, dan košarke. Pričel se bo ob 9. uri z otvoritvijo pripravljene garderobe na Loki, zatem pa bo turnir trojk v košarki. Vsi zainteresirani se lahko prijavijo za igranje pol ure pred pričetkom na igrišču na Loki. Seveda s tem aktivnosti ne bo konec: predtekma kadetov ob 18. uri bo le napoved v najzanimivejšem srečanju dve uri kasneje, ko se bodo pomerili igralci Novelega in Old boysov, za katere bodo igrali brata Kovačič, Ivančič, Beg, Peter Seničar in drugi.

GOLOBI V BOJU Z NEVIHTO

Golobi novomeškega kluba Pismo so imeli 8. maja letos načrtovan prelet iz Vinkovcev do doma. Skupino golobov je v Vinkovcih pričakalo lepo vreme, zato pa so med potjo naleteli na hudo neurje, v katerem jih je mnogo onemoglo in so se vrnili domov šele čez dan ali dva. Tekmovalo je 452 golobov, zmagala pa je pripadla golobu št. 4496-82, ki je last Franca Erpiča, za njim pa so bili golobi Jožeta Pečnika, Zeljka Finka, Mirka Petrekoviča itd. Zmagovalni golob je razdaljo 307 kilometrov navzlic slabemu vremenu preletel v slabih 5 urah in pol.

ŠTUCLOVA SIMULTANKA

Mojstrski kandidat Božo Štuc iz Celja je pred dnevi odigral simultanko z mladimi šahisti iz krožkov v Sevnici in Trzinu. Po uri in pol boja je zmagal s 17,5:1,5. Mojstrskega kandidata je premagal Franci Kozmus, učenec 3. razreda OŠ Savo Kladnik iz Sevnice.

VODI MAURER

Na rednem šahovskem hitropoteznem turnirju SK Milan Majcen iz Sevnice za mesec maj je zmagal Maurer z 10 točkami in tako še povečal naskok v skupni uvrstitvi. Po petih turnirjih je stanje takšno: Maurer 46 točk, Šorli 42, Lazič 34 itd.

J. B.

Inles že prvak II. lige?

Z izjemo moške republiške lige so boji povečini že odločeni — Prvak II. ZRL je ribniški Inles?

Rokometni ligaši kot da so že končali svoje boje. Prav vse je že odločeno, če seveda izvajamo ogorčen boj za prvo mesto v moški republiški ligi. V II. ZRL so rokometni Inlesa doma premagali Dubovac tesno z 29:28 (15:15), Novomeščanke so pričakovano klonile v Zadru z 28:25 (10:16), medtem ko so v derbiju SRL Sevnici ugnali Minervo s 34:31 in tako potrdili najresnejšo kandidaturu za sam vrh lestvice.

INLES — DUBOVAC 29:28 (15:15) — Vsi, ki so pričakovali zanesljivo zmago Ribničanov, so se tokrat usteli. Proti ekipi iz spodnje dela lestvice so Ribničani zaigrali prelagodno in šele v zadnjih minutah dosegli odlično prednost.

Inles: Gelze, J. Ilc 6, Troha 5, Karpov 2, Mikulin 3, Ambrožič 2, Mate 8, Fajdiga 3, Oven, J. Tanko, Kersnič.

Na lestvici imajo Ribničani 4 točke naskoka pred drugouvrščenim Splitom. V naslednjem kolu potuje Inlesova ekipa na razmeroma lahek teren k ekipi zadnjouvrščenega Kvarnerja.

ZADAR — NOVO MESTO 28:25 (10:16) — Novomeščanke so tekmo v Zadru pričele izredno dobro, vodile kar z 9:2 in celo s 14:5, zato je prav nerazumljivo, da so tako

izkušene igralke prepustile vodstvo in celo klonile.

Novo mesto: Udovč, Pelko, Kastelic, Blažič 1, Iličin 4, Muren 2, Kramar 10, E. Zupančič, Kraj 2, Mršnik 6, T. Zupančič, Hribar.

Lestvica: Zrinski 33, 9. Novo mesto 16.

V naslednjem kolu igrajo Novomeščanke s Trokutom.

SEVNICANI DRŽE KORAK — V najzanimivejšem srečanju moške SRL so Sevnici doma ugnali Minervo s 34:31 (17:14) in tako ostali na vrhu sami z Rudarjem, ki je premagal branikovec. Tudi Krčani so po daljšem času zmagali, saj so doma ugnali Veliko Nedeljo z 31:24 (11:10).

Lestvica je sedaj takšna: Rudar in Sevnica po 25 točk, Krško 24, Minerva 23 itd.

Najzanimivejšo bo v naslednjem kolu zagotovo v Sevnici, kjer se bodo pomerili domača ekipa in Krčani, ostali pomembnejši pari pa so: Minerva — Izola, Aero Celje — Mokerc, Peko — Rudar itd.

KOČEVJE ŽE PRVAKINJE — V ženski republiški ligi so Kočevke z 28:24 (15:12) premagale igralke šentjernejske Iskre in tako praktično že osvojile naslov republiških prvakinj, saj imajo pred drugouvrščeno Burjo kar 4 točke prednosti.

Lestvica: Itas 35, Burja 31, Iskra 28 itd.

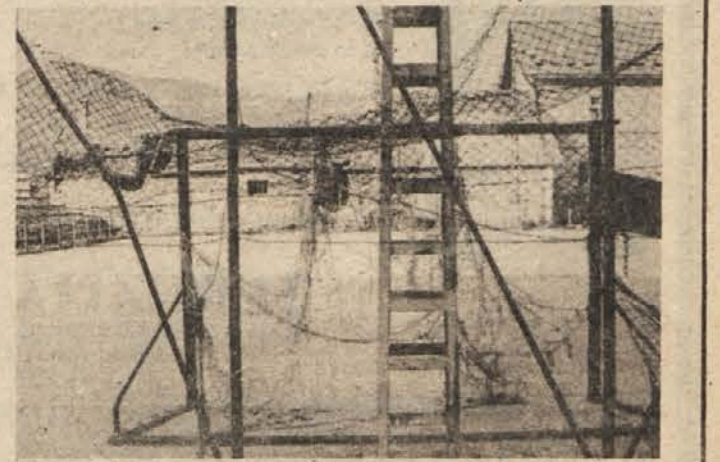
Pari 21. kola: Radgona — Itas Kočevje, Duplje — Iskra, Burja — Eta, itd.

Oklestili so honorarje

Tudi v Ribnici daleč premalo denarja za športne potrebe — Rokometno igrišče TVD Partizan svojevrsten simbol

Pravzaprav je bilo povod za te vrstice dotrajano odprto rokometno igrišče TVD Partizan v Ribnici, ki s potriganimi mrežami, uničeno ograjo, napol podrtimi tribunami, zapuščenim okolico boje v oko slehernega mlajšimoidčega. Bodo Ribničani letos le dočakali popravilo igrišča? Najverjetneje ne.

Odgovor je preprost, za njim pa se skriva podatek, da uprava telesnokulturnih objektov v Ribnici razpolaga z vsega 276.400 din amortizacijskih sredstev, ki pa jih bodo porabili za popravilo fasade plavalnega bazena. Nasploh pa lahko rečemo, da je v Ribnici športnega denarja daleč premalo za vse potrebe. Zato je morda v tem žalostnem položaju le prav, da pohvalimo odločitev, po kateri se bo navzile enaki debelini denarice povečalo število pomabnikov sredstev. Le-ta bodo namenjena vsem športnim kolektivom, ki bodo primerno organizirani in seveda tudi tekmovali. In še nekaj. V Ribnici so močno zmanjšali število honorarnih trenerjev, kar je ob takšnem finančnem položaju tudi razumljivo, sprejeti pa sklep, da

OBSOJENO NA PROPAD? — Takšno je igrišče TVD Partizan Ribnica, na katerem se je rojeval današnji RK Inles. Zob časa je naredil svoje, pridno pa sta mu pomagala malomarnost in neodgovornost. Kot kaže, z obnovo tudi letos ne bo nič. (Foto: B. Budja)

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite!

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je mnogo prezgodaj v 55. letu starosti zapustil naš dragi mož, ati, stari ate, brat in stric

FRANC GORŠIN

iz Črmošnjic 21

Hvala vsem, ki ste pokojnega imeli radi in ga spoštovali. Posebna zahvala velja nadvse dobrim sosedom, ki so nam v tem težkem trenutku stali ob strani, sorodnikom, znancem in vsem, ki so se v tako velikem številu poslovili od njega in njegov prerani grob zasuli s cvetjem. Hvala Tovarni zdravil Krka - TOZD Biokemija - oddelek fermentacije, SGP Pionir DSSS - oddelek računovodstva, Splošni bolnišnici - fizioterapiji in nevrološkemu oddelku, pevcem ter dekanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: žena Rezka, sin Franci z družino, hčerki Anica in Jožica z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE BUKOVIC

z Bučke

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje. Še posebno se zahvaljujemo sorodnikom in sosedom za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, GD Bučka, LD Bučka, ZB Bučka in govornikom; predsedniku krajevne skupnosti tov. Peterlinu, Engelsbergerju, Zeleznikovi in Žičkarju. Zahvalo smo dolžni tov. Francu Žnidaršiču za organizacijo pogreba, pevcem Lovske družine Studenec za zapete žalostinke in župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Rezka, sin Jože in hči Minka z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 77. letu nas je zapustila naša dobra in skrbna mama, babica in prababica

MARIJA PUNGERČAR

iz Žalovič 34

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, posebno družini Jerič iz Otočca in Jeričevim iz Tomažje vasi. Hvala vsem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence ter vsem, ki ste pokojno spremili k zadnjemu počitku. Zahvala velja zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice Novo mesto, delavnim kolektivom Novoteks - tkalnica Novo mesto, Papirnici Količevo iz Domžal in TOZD TIJO iz Lesc za podarjene vence. Zahvaljujemo se pevcem iz Mokronoga in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: sinovi in hčere z družinami ter ostalo sorodstvo

Kje si, ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dobrega moža, očeta, starega očeta, sina, brata, strica in svaka

JOŽETA GAČNIKA

s Potovega vrha

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so pokojnega spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence, nam izrekli besede sožalja in pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni pevskega zboru Mali Slatnik, ZZB NOV Mali Slatnik, govorniku tov. Tekstorju, kolektivoma IMV in Temeljnega sodišča Novo mesto ter duhovniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

Kje si, naša ljuba mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje so tvoje pridne roke,
ki so delale za nas?

ZAHVALA

Nenadoma, srédi dela, nas je zapustila v 73. letu starosti naša draga žena, mama, stara mama in teta

TEREZIJA GRLICA

s Čilpaha pri Trebelnem

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, nam pomagali v najtežjih trenutkih, pokojni darovali vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvala velja tudi podjetju Mercator - Sadje zelenjava, Centromerkurju in HP Kolinska iz Ljubljane, pevcem in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: mož Franc, sinovi Franci, Zvone in Miro z družinami, hčerki Anica in Marija z družinami ter ostalo sorodstvo

Z eno cevjo
je enostavneje ...

V blagovnici Metalke v Dalmatinovi 2 so nas opozorili na zanimivost, ki res ni več novost, saj že množica uporabnikov centralnega ogrevanja ve in se z njo tudi pohvali. Gre za enocevni ogrevalni sistem TKM, kjer pri razpeljevanju dovodov in odvodov tople vode do radiatorjev ne potrebujete več dveh, ampak samo eno cev.

Tak sistem ima kar precej prednosti, saj je rok montaže krajši, bolj enostaven in cenejši. Varjenje ni potrebno, manj je vidnih cevi, pa tudi pri popravilu radiatorja cenne mreže ni treba prazniti. Mogoče je vgraditi tudi termostatske ventile, merilnike toplote, še posebej bi radi opozorili, da pri adaptaciji zgradb z ogrevalnim sistemom TKM ni treba večjih gradbenih posegov. Če ste se že odločili za tak način vgradnje centralnega ogrevanja, se oglašite v Metalki, v blagovnici v Ljubljani, kjer vam bodo postregli še z dodatnimi podatki. Montažo tega sistema pa opravlja Marjan Jazbinšek, Bršljin 54 A, telefon (068) 21-203. Priporoča se Metalka.

KVALITETA GARANCIJA

KIP

TO-MO-DI

TOPLI

MONTAŽNI DIMNIK

Z GIBLJIVO

KISLOODPORNO

OGNJESTALNO

ŠAMOTNO CEVJO

Uporablja se za peči in kotle od 4000 do 100 000 Kcal/h

Prodaja

in strokovni nasveti:

OPEKARNA ZALOG

NOVO MESTO

Tel.: 21-403, 22-291

PAVLIČ VEDNO BOLJŠI

Z velike mednarodne cestnohitrostne dirke v Horicah v ČSSR se naš dirkač Lojze Pavlič ponovno vrača z lepim pokalom za osvojeno odlično tretje mesto. Lojze, ki je doslej trdil, da mu dirkališče „300 ovinkov Gustava Havla“ ne leži, saj že samo ime pove, da je to „garaška“ proga, je očitno prebil led tudi tukaj in pustil za sabo vrsto zvenceh imen mednarodnega motociklizma. Že v nedeljo bomo za Pavliča ponovno držali pesti, ko se bo v Salzburgu podal v boj za metre in sekunde z vso svetovno elito na Veliki nagradi Avstrije.

M. Klinc

SEST REPREZENTANC ZA DIRKO

Za mednarodno pozivno dirko v spedywayju za občinski praznik Krškega, ki bo v nedeljo, 5. junija, ob 16. uri na stadionu Matije Gubca v Krškem, so se prijave reprezentance Avstrije, Češkoslovaške, Madžarske, Zvezne republike Nemčije in Jugoslavije. To je že tretja mednarodna dirka ob občinskem prazniku in hkrati druga za zlati znak občine.

UNZ KRŠKO objavlja JAVNO LICITACIJO

rabljenih avtomobilov, motornih koles, ki bo v soboto, dne 11. 6. 1983, ob 8. uri na dvorišču Postaje milice Krško:

TIP VOZILA	LETNIK	IZKLICNA CENA	STANJE VOZILA
1. ZASTAVA 101 SC SUP	1980	75.000,00	VOZEN
2. VW 1200 J	1976	50.000,00	NEVOZEN
3. VW 1200 J	1976	40.000,00	NEVOZEN
4. GOLF JL SFRJ	1980	200.000,00	VOZEN
5. MOTORNO KOLO TOMOS TS M	1975	3.500,00	NEVOZEN

Ogled vozil bo možen eno uro pred pričetkom licitacije. Polog kavicije znaša 10 % izklicne cene.

LICITACIJA

332/21-83

ODBOR ZA POUHOD PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE

POROČILO

o javnem žrebanju dobitkov loterije 27. pohoda po poteh partizanske Ljubljane, ki je bilo 17. maja 1983 v Ljubljani

Srečke, ki se končujejo na številko	dobitek so zadele din	Srečke, ki se končujejo na številko	dobitek so zadele din
090	300.-	84	200.-
630	1.000.-	474	400.-
14170	3.000.-	11154	2.000.-
42870	3.000.-	56924	2.000.-
59730	2.000.-	54885	3.000.-
751	400.-	77125	5.000.-
29101	4.000.-	036655	10.000.-
015941	10.000.-		
027491	150.000.-	52466	3.000.-
039691	10.000.-		
080451	20.000.-	53847	2.000.-
198911	10.000.-	64707	2.000.-
		014617	300.000.-
76522	5.000.-		
195902	50.000.-	08	200.-
		288	500.-
013	400.-	808	300.-
313	300.-	51488	3.000.-
523	500.-		
117873	100.000.-	48669	4.000.-
		109849	10.000.-
		195709	30.000.-

Dobitke izplačuje na podlagi uradne žrebne liste odbor za Pohod po poteh partizanske Ljubljane, Ljubljana, Gregorčičeva 15, vsak dan, razen sobote in nedelje, od 8. do 13. ure. Do 20. junija pa pa še vsak torek in četrtek od 16. do 18. ure. Dobitke do 10.000.- din izplačuje odbor brez odbitka, dobitke nad 10.000.- din pa z odbitkom davka na dobitke pri igrah na srečo. Dobitniki lahko pošljejo srečko v izplačilo s priporočenim pismom. Izplačilo dobitkov zastara v 6 dneh po dnevu javne objave poročila o žrebanju.

Komisija za loterijo 336/21-83

MONO

betonska garaža

hitro in enostavno do zanesljive zaščite vašega avta!

vsestranska uporabnost:

Garažo MONO lahko uporabljamo za:

- toplotno izolirane ali neizolirane varnostne garaže (posamezne, dvojne, trojne ali vrstne),
- drvarnice,
- manjša skladišča in
- za druge pomožne zgradbe.

industrija gradbenega materiala p.o. dobruška vas

68275 Škocjan, telefon /068/85-230, /068/85-231

prosta dela in naloge

Zadružni svet
KIT Kmetijske-zadruga Trebnje, p. o.

razpisuje
prosta dela in naloge

1. individualnega poslovnega organa
- DIREKTORJA ZADRUGE
Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih, z zakonom določenih, še naslednje pogoje:
- visoka izobrazba agronomske, pravne ali ekonomske smeri in pet let delovnih izkušenj na odgovornih nalogah v kmetijski dejavnosti
- moralno-politična neoporečnost,

2. delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi
- VODJE PROIZVODNO POSPEŠEVALNE SLUŽBE
Pogoji: visoka izobrazba agronomske smeri in pet let delovnih izkušenj v kmetijski dejavnosti

- VODJE KOMERCIALNE
Pogoji: višja izobrazba komercialne ali agronomske smeri ter pet let delovnih izkušenj ali srednja izobrazba komercialne ali agronomske smeri ter osem let delovnih izkušenj pri opravljanju podobnih del in nalog

- RAČUNOVODJE
Pogoji: višja izobrazba ekonomske smeri in pet let delovnih izkušenj ali srednja izobrazba ekonomske smeri in osem let ustreznih delovnih izkušenj

Kandidati za razpisana dela in naloge bodo izbrani za dobo štirih let. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev za opravljanje razpisanih del in nalog pošljejo kandidati v 20 dneh po razpisu na naslov:

KIT Kmetijska zadruga Trebnje
Baragov trg 3
68210 Trebnje
- za razpisno komisijo

340/21-83

„KOVINAR“ NOVO-MESTO

Odbor za medsebojna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

KV REZKALCA

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas. Pričetek dela takoj, s poskusnim delom 3 mesece. Prijave sprejema Odbor za medsebojna razmerja do zasedbe. 341/21-83

SKUPNA SLUŽBA SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI NOVO MESTO

Svet delovne skupnosti

RAZPISUJE
prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za dobo štirih let

TAJNIKA MEDOBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

Pogoji:
- visoka ali višja izobrazba ekonomske, pravne ali upravne smeri
- 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj
- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- moralno-politične kvalitete.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po razpisu na naslov: Skupna služba SIS družbenih dejavnosti, Novo mesto, Kidričev trg 3. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku razpisnega roka. 338/21-83

Gorjanci

„GORJANCI“ TOZD AVTOBUSNI PROMET

Vabimo k sodelovanju za delavnico v Bučni vasi

- 1 DELOVODJO
- 5 AVTOMEHANIČEV
- 2 AVTOELEKTRIKARJ
- 1 VULKANIZERJA
- 2 PRALCA AVTOBUSOV

Kandidati morajo imeti ustrezno strokovno izobrazbo za svoj naziv. Vsi kandidati morajo imeti odslužen vojaški rok. Prijave pošljite v kadrovsko službo podjetja v Straži. 337/21-83

OPEKARNA ZALOG p.o. Novo mesto

tel.: 21-403, 22-291

v sodelovanju z

opekarno ptuj

Za hitro in cenejšo gradnjo vam priporočamo:

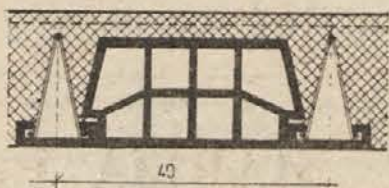
Montažne preklade

- enostavno, brez opaža, zato hitreje in ceneje,
- majhna teža, odlična izolacija,
- zagotovljena statična varnost,
- tipska proizvodnja, zato takojšnja dobava,
- primerno za premostitev okenskih in vratnih odprtih pri stanovanjskih in kmetijskih objektih ter za zakrivanje rolo omaric.

Montažni stropni nosilci

prednosti montažnega stropa:

- kvaliteten in cenen,
- lahek - teža nosilca samo 9 kg/trm,
- preizkušen na zahtevnih objektih,
- potresno varen,
- enostavna montaža brez opaža - podpiranje je potrebno samo na 1,5 do 2 m,
- spodnja površina stropa je v celoti opečna,
- odlična zvočna in toplotna izolacija,
- uporaben za gradnjo velikih in manjših objektov do razpona 6,5 metrov.

Poraba za 1 m² stropa:
2,5 m nosilcev,
8 polnil in
0,08 m³ betona

Iz našega prodajnega programa vam nudimo tudi vse ostale gradbene materiale.

MALTIT®

hidravlično vezivo za pripravo malt za zidanje in omete.

Nabavite ga lahko v vseh večjih trgovinah z gradbenim materialom in naši trgovini na drobno v Anhovem, telefon (065) 51-030, 52-030

SALONIT ANHOVO

TOZD BLAGOVNI PROMET
Kidričeva 20
65001 Nova Gorica, p. p. 68
Telefon: (065) 24-411

ISKRA - IEZE TOZD ELEKTROLITI MOKRONOG

Komisija za delovna razmerja
TOZD Elektroliti, Mokronog

objavlja prosta dela in naloge

1. VZDRŽEVALEC I. - 1 delavec za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Pogoji: orodjar, ključavničar ali finomehanik, 3 leta delovnih izkušenj, odslužen vojaški rok in trimesečno poskusno delo.

2. TEHNOLOG V VZDRŽEVANJU - 1 delavec za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Pogoji: strojni tehnik ali delovodska strojna šola, zaželene delovne izkušnje, odslužen vojaški rok in trimesečno poskusno delo.

Kandidati naj pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: ISKRA - IEZE TOZD ELEKTROLITI, Mokronog, Komisija za delovna razmerja, 8 dni po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 15 dni po preteku prijavnega roka. 333/21-83

MALTIT®

SALONIT ANHOVO

OSNOVNA ŠOLA TOZD XII. SNOUB Bršljin

išče
snažilko.

Nastop dela po dogovoru. 334/21-83

»Dolenjski list« v vsako družino

unites
novoless

DO ELEKTRO LJUBLJANA TOZD ELEKTRO Novo mesto Ljubljanska 7, Novo mesto

Komisija za delovna razmerja
objavlja
dela oziroma naloge

ELEKTROMONTERJA

Pogoji:
1. končana poklicna šola elektro smeri - jaki tok
2. 6 mesecev delovnih izkušenj
3. sposobnost za delo na višini.
Delovno razmerje bomo sklenili s tremi delavci.

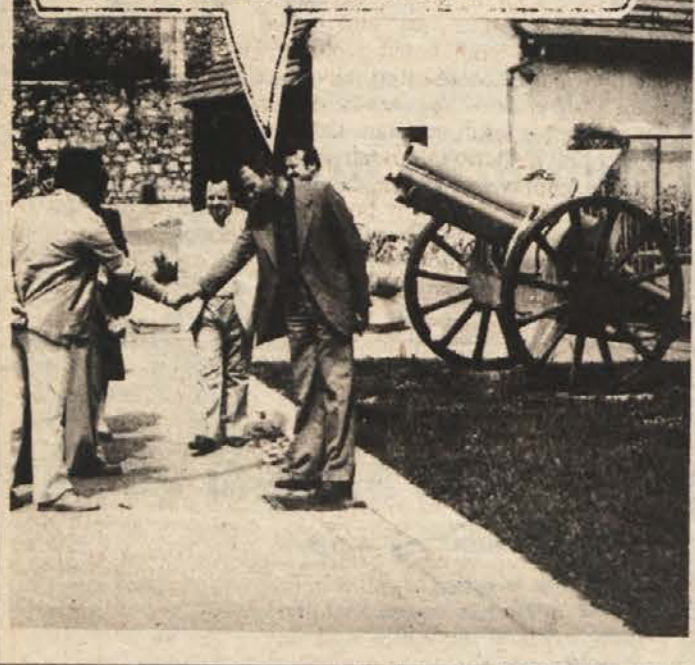
Prijave pošljite na naslov. TOZD v roku 15 dni po objavi. Kandidate bomo o rezultatih izbire obvestili v 30 dneh po končanem roku za prijavo. 339/21-83

NAGLUŠNA KAMERA

foto slišal:
Milan Markelj

DOBRO, KUPCIJA JE SKLENJENA!
TOP JE VAŠ ZA 200 DINARJEVI!

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Takoj zmanjšati izvoz mesa

Oskrba z mesom je slaba zaradi prevelikega izvoza — Zadruga bogati življenje — Gibalo je nezadovoljnost

UGODNEJŠI POGOJI za plasma živine in mesa na zunanjih tržiščih so zapeljali naša izvozna podjetja, da so v preteklih mesecih letošnjega leta povečala dinamiko izvoza živine in mesa — posledice tega pa čutimo v oskrbi domačega tržišča z mesom in v povišanju maloprodajnih cen v vseh naših potrošnih središčih. Ti podatki odločno opozarjajo, da je treba takoj občutno zmanjšati dinamiko izvoza živine in mesa, zlasti telet. V nasprotnem primeru bodo pitališča živine ostala brez potrebne osnove za predvideno proizvodnjo mesa, izpad v proizvodnji pa bi še resneje ogrozil oskrbo domačega trga z mesom.

ZIVLJENJE NA VASI se izpreminja. Podružbljanje zemljišč ne izpreminja samo lastništva nad zemljo in kmetijsko proizvodnjo, ampak tudi ljudi. Ustvarja ljudi, ki so naklonjeni vsemu novemu, ker jih vse novo, kar je na področju pod partizanskim Rogom prinesla kmetijska zadruga, osvobaja nekdanjega suženjskega dela in jim bogati življenje.

PROSTRANO DVORIŠČE nekdanjega kostanjeviškega samostana je te dni vse živo. Zagrebško filmsko podjetje Jadran film snema zgodbo o uporabi proti Turkom pod naslovom Nevesinjska puška.

KAMOR POGLEDAŠ, povsod vidiš novo, nepotvorjeno podobo te (trebanjske) občine. Odraz resničnih hotenj njenih prebivalcev, ki so se odločili, da se otresejo podelovanih in preživelih oblik dela in življenja, je to, čemur se ne moreš načuditi.

NEZADOVOLJNOST JE gibalo napredka, zato je prav, da smo zadovoljni samo do prave mere. Vse, kar raste in kipi okoli nas, je plod našega dela, naših naporov in naše ustvarjalnosti, tega ne smemo pozabljati.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
23. maja 1963)

PO SVETU OKOLI

CENA JE ZNANA — Šola se je nagnila proti koncu, zato bo aktualna tale vest iz Komsomolske pravde. Ta časopis je poročal o učitelju, ki je izumil čisto nov način ocenjevanja znanja. Za petico je zahteval 100 rubljev, za prav dobro oceno 70 rubljev, za dobro 50 in tako naprej do enke, ki je bila še vedno zastoj. Profesorju iz Bakuja so prišli na sled in njegovo početje „ocenili“ na 12 let zapora.

KAJ JE PREVEČ? — Res je peklenko vroče te dni, pa še bolj bo, zato človek bolj razmišlja, kaj bi slekel, kot pa, kaj naj obleče. A tako ni dobro razmišljati, kadar gre za ženske, ki so v službi. Sodišče v francoskem mestu Nancy je razsodilo, da ni za delovno razpoloženje najbolje, če uslužbenke hodijo okoli brez modrčka in v prozorni bluzi. Uslužbenki v nekem podjetju je namreč šef pokazal vrata, ker je takšna prihajala na delo, pa je imela kar naenkrat obilo službenih obiskov. Kolegi so jo prihajali spraševati vse mogoče nujne zadeve. In samo to, pa nič drugega, da se ve!

SMOLA — Benjamin Shepherd iz Camdena ni naredil doslej nič takega, da bi se zanj zanimali novinarji. Nasprotno, imel se je za poprečnega človeka, ki ga od drugih loči le to, da se ga drži smola. Sklenil je, da podari vse svoje prihranke (116.000 dolarjev) dvema vražaricama, ki sta mu obljubili, da bosta nesrečo z njega prenesli na neko kokošo tako, da jo bosta posipali s pepelom njegovega denarja. Seveda sta vražarici zažgali časopis in z denarjem odbrzeli v neznan, nesrečni možakar pa je zaradi svoje kokošje pameti prišel v časopise. Tudi v našega.

LETEČA MAČKA — Mačke so res trdoživa bitja. Nedo dolgo tega je maček Koška, doma v stanovanju na Vernadskem prospektu, zakoračil v prazno in padel iz 16 nadstropja na cesto. Nič se mu ni zgodilo, le peščiti je moral nazaj precej dlje časa, kot je letel dol.

Poznavalci antične umetnosti so si vse bolj edini, da morajo k najslavnejšim umetninam te dobe priti tudi „noviteti“ — bronasta grška vojaka, ki so ju našli pred desetimi leti v morskem dnu blizu južnoitalijanskega mesta Riace, javnosti pa predstavili šele pred dvema letoma. Odkar stojita v narodnem muzeju v Reggio Calabria, si ju je ogledalo že na tisoče ljubiteljev antične umetnosti, ki se za ohranjenost umetnostne zaklade lahko zahvalijo morju in najditelju Stefanu Mariottinu ter četici skrbnih in marljivih restavradorjev, ki sta jo vodila priznana strokovnjaka na tem področju Edilberto Formigli in Renzo Giachetti.

Zgodba o odkritju se začne poletnega dne 16. avgusta, ko se je rimski kemik in potapljač Mariottini potapljal v obalnih vodah Riace. Na dnu je zagledal zelenkasto roko, ki je štrlela iz peska. Najprej je mislil, da je našel utopljenca, a ko se je roke dotaknil, je ugotovil, da gre za trd predmet. Telefoniral je muzealcem, ki so kraj veleli zaščititi in zastražiti. Starine v morju so namreč pogosto plen umetnostnih piratov.

Naslednjega dne so v prisotnosti več sto ljudi — novica se je bliskoma raznesla — dvignili z morskega dna antična kipa, zavita v nekaj centimetrov debelo skorjo apnenca, morskih školjk in rastlinstva. Strokovnjaki so vrednost najdb ocenili na 40 milijonov dinarjev. Najditelju je po italijanskih zakonih pripadla četrtina te vsote, se pravi kar lep kupček denarja. Omenimo, da je danes, po vseh opravljenih restavracijskih delih in ponovnih ocenitvah, vrednost kipov neizmerna. Ko so namreč novinarji pred kratkim vprašali enega od svetovnih trgovcev z umetninami, na koliko ceni oba bronasta grška vojaka, je odgovoril z vprašanjem: „Koliko bi stala Mona Lisa, če bi prišla na trg?“

Natančno in visoko strokovno restavriranje kipov je trajalo vse do leta 1980. Strokovnjaki

Zgodovina je mlinski kamen na vratu življenja.

B. PEKIC

Zadnja noč je vsaka noč, preden zaspiš.

E. FRITZ

Življenje usiha, ko se ne motimo več in se ne popravljamo.

B. ŠTIH

Ko prenehaš gledati svojo notranjo revščino, postaneš bogatejši.

L. PAUWELS

Kadar požigajo knjige, takrat praviloma zmeraj pokajo tudi človeške kosti.

M. KRLEŽA

Ljudska kultura ni le naša preteklost, temveč tudi naša bodočnost.

J. C. BAROJA

IZ GLOBIN MORJA IN ČASA

Restavrorji so iz skorje apnenca, morskoga rastlinstva in živalstva izluščili dvoje vrhunskih antičnih umetnin — Ali ju je izdelal sam slavni Fidija? — Zdaj nimata več cene

so najprej odlučili skorjo, ki se je nabrala v teku stoletij okoli bron in dejansko umetnini zaščitila pred propadanjem. Morje se je izkazalo za odličnega hranitelja. Pri odstranjevanju so uporabljali skalpele, miniatura pnevmatična vrtala, kemijske kopeli in bolj enostavna orodja. Pri enem od kipov so očistili štiri prednje zobe, ki jih je kipar izdelal v polodprtih ustnicah, z zobozdravniškimi instrumenti, nakar se je izkazalo, da so bronasti zobje prevlečeni s srebrom.

Kdo in kdaj je izdelal čudoviti mojstrovini, ni povsem zanesljivo dokazano. Zelo vznemirljiva je misel profesorja Wernerja Fuchsa z zahodnonemške univerze v Muenstru, ki trdi, da je kipa izdelal in ulil sam slavni Fidija, kipar, ki je v času svojega življenja (5. stoletje pred n. š.) in ves čas kasneje veljal za največjega kiparja antike. Perikles mu je zaupal kiparsko okrasitev stavb na atenski akropoli, predvsem Partenona. Fidija je izdelal več kipov, vendar se ni noben ohranil v izvorniku. Poznamo jih le po kopijah, zvečine miniaturnih posnetkih izvornih velikih stvari-
teve.

Bronasta vojščaka naj bi bila po profesorjevem mnenju del skupine 13 božanstev in herojev, ki so jih Atenčani po zmagi nad Perziji pri Maratonu leta 490 pred n. š. poklonili preročišču v Delfih, njun stvaritelj pa naj bi bil prav Fidija. Florentinski restavror Formigli se je odpravil na tajno pot v Grčijo, da bi s pomočjo odtisa svinčenih zatičev v stopalih kipov odkril dokaz za to trditve, vendar se je vrnil praznih rok, ker ni ohranjenih izvornih podstavkov daritvene skupine kipov.

Obstoji pa možen dokaz, da sta bronasta vojaka res del ome-

njene Fidijeve skupine. Leta 1978 so našli v Delfih bronasto čelado s srebrnimi ornamentmi, katere starost so ocenili na 5. stol. pred n. š., torej rojstno stoletje obeh kipov. Začuda se čelada povsem prilaga lobanj-skemu svodu tistega od kipov, ki je brez nje. Drugi kip ima čelado na glavi.

In kako sta bronasta vojščaka prišla v Italijo? Nič neobičajnega ju ni pripeljalo. Rimski osvajalci so stoletja odvažali iz Grčije umetnine in z njimi krasili svoje trge, vrtove in palače. Zgodovinarji so zabeležili, da je neki rimski častnik odpeljal preko 20 kipov, sloviti cesar Nero pa je oplenil Grčijo za več kot 500 različnih kiparskih umetnin. Rimljani so se v tistem času hvalili, da je v večnem mestu toliko kipov kot ljudi.

S podobnega „pobiranja“ sta tudi bronasta vojščaka. Vse kaže, da se je lesena ladja, ki ju je peljala iz Grčije, nasukala na podvodne čeri, ki jih je ob južni italijanski obali dovolj, nakar je potonila z dragocenim tovorom vred. Arheologi so zaenkrat našli bolj malo dokazov za to trditve, saj niso v bližini najdišča kipov odkrili ladijskih razbitin, če izvzamemo 28 svinčenih obročkov, ki so nekaj služili za pričvrščanje jadrnih vrvi. Blizu obale pa so našli tudi kos lesene ladijske kobilice. Vse to je nekaj, vendar pa ostaja precej skrivnostno vprašanje, kako sta kipa prišla na dno, ne da bi ostalo v bližini kaj več ladijskih ostankov.

Razglabljanje o obeh kipih je veliko, a vse to niti ni tako važno, saj je najvažnejše, da je človeštvo bogatejše za dvoje izjemnih umetnin, ki slavita delo človeških rok.

MIM

(Vir: Reader's Digest)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Slovan, brez pravic in teptan

Tudi domoljubne dame in gospodične vklepajo v verige — Fijakarskim konjem se v Italiji slabo godi — Dela se le za Ljubljano in Gorenjsko

(Na Hrvaškem) teklo je že precej nedolžne krvi, ker vojaki in orožniki kar streljajo in zabadajo. Iz raznih mest, tudi iz Ljubljane, so poslali vojake tja. Tudi domoljubne gospe in gospodične vklepajo v verige in zapirajo v ječe, če se le drznejo peti domorodne pesmi. Poslali so celo v Ljubljano stikat za „puntarji“, kakor imenujejo vrle narodne može. Sploh je vsak puntar, ki ni mažaron, t. j. ki ni na škodo svoje domovine pristaš mažarske vlade. Osmi teden že traja ta tihi punt in še nič se ne ve, bodo li vrli Hrvati dosegli svoje pravice, ker vlada v Budimpešti je ukazala najstrožjo kazen. Slovan, povsod brez pravic, povsod teptan, to je stara, znana reč.

(Če je kje) treba društev za varstvo živali, treba jih je na Laškem prav gotovo. Ti ljudje z živalmi skrajno neusmiljeno ravnavajo in jih izrabljajo, kar se le da. Le edino mačkam se godi dobro, med tem ko zlasti fijakarskim konjem godi se nepopisno slabo. Kako ti izvoščeki (z večine imajo stare, oguljene cilin-

dre na glavi) kako ti pretepajo živali, je res grozno.

(Slišali) smo, da so se pri sestavi mandatov v kranjski trgovski in obrtni zbornici ozirali samo na število davkov in obrti. Ali ni to krivično? Ako se bode po tej teoriji še dalje postopalo, ne pridemo Dolenjci nikdar na zeleno, vse se bode še nadalje delalo edino le za Ljubljano in Gorenjsko kakor do zdaj, nam se bodo pa tiste drobtinice trosile, katere bodo tem z mize padle.

(Skrbno) urejeni in obdelani domači vrtovi niso le pravi kras hiš, občin in krajin, ne pričajo le o uzornem redu in izobraženosti ljudstva, ampak pripomorejo zlasti revnejšim in nižjim slojem do neobhodno potrebnih življenjskih dohodkov, zato je želeli, da bi se pri nas po vrtovih vedno bolj obsežno gojilo sadjarstvo in zelenjadarstvo.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC)
15. maja 1903)

„Seksanje“ po telefonu

Službeni telefoni služijo tudi razgretim strastem na dolge linije — Kako si krajšajo čas uslužbenci?

Račun za telefon je rasel in rasel, zato so se odgovorni možje v vladi ameriške zvezne države Virginie odločili, da zadevo proučijo. Namestili so računalnik, ki je beležil vzorec vseh klicev na velike daljave, in na dan so prišle zanimive reči. Samo v mesecu marcu so zaposleni v državnih ustanovah klicali 2.509-krat eno samo telefonsko številko v New Yorku.

Ne, to ni bila številka kakšnega pomembnega zveznega uslužbenca, temveč telefonska številka „slušnega seksa“. S pomočjo telefona se klicatelj vključuje v slušno orgijo; ženski glas zdihuje, oha in aha in sladostrastno sope, kot da se preko telefonskih linij dogajajo tiste reči, ki jih moški in ženske sicer počenja iz zelo tesne bližine.

Seksanje po telefonu se je v ZDA na sploh zelo razpaslo. Nekaj agencij, ki se ukvarjajo s tem dekadentnim poslom, služijo

lepe denarce, katerih lep del dobe tudi telefonske družbe. A medtem ko navadni državljani seksajo po telefonu za svoj račun, se birokracija okorišča s službenimi telefoni, kar pa je v ZDA strogo prepovedano. Službeni telefon ni za zasebne pogovore, in to za prav nobene, tudi za take ne, kjer prevladuje sope-nje, stokanje in vzdihovanje.

Nikakor ni rečeno, da je na drugi strani telefonske žice takšna lepotica.

Letovanje vsem delavcem

Novomeška tovarna zdravil Krka ima ob morju 355 ležišč za svoje delavce — Del regresa za stroške oskrbnega dne

Danes, ko se je poletna turistična sezona že začela, je ob vseh znanih težavah našega turizma pravzaprav zanesljivo edino to, da bodo polni le počitniški domovi delovnih organizacij. Vzroka ni potrebno posebej omenjati. Primer iz novomeške tovarne zdravil, kjer se letovanja svojih delavcev že vrsto let letujejo z veliko odgovornostjo in skrbnostjo, to le potrjuje.

„V Krki smo letošnji regres za letni dopust razdelili vsem delavcem v enaki višini,“ pravi Karlo Vranc, vodja počitniških

naših počitniških domovih. S tem se hkrati zavežemo, da bomo letovanje omogočili slehernemu delavcu, tudi upokojencem, ki imajo enake pravice kot delavci.

Po besedah Karla Vranca regresirajo v Krki oskrbni dan po skupinah; imajo jih pet, pač glede višine dohodka na družinskega člana delavca.

„Kakšnih 50 odst. naših zmogljivosti ponuja delavcem celodnevno oskrbo, preostala polovica pa streho nad glavo in vse, kar sodi zraven, kuhajo si pa dopustniki sami.

Tako imamo v počitniškem domu v Piranu, ki je naša last, 40 ležišč, v Vrsarju, kjer smo solastniki s Pionirjem, dom pa je odprtega tipa, 120 ležišč, svoje bungalove imamo tudi v Nerezinah na Malem Lošinjju, kjer je delavcem na voljo 123 postelj, v Sukošanu imamo najeto hišo s 16 ležišči, v Sutivanu na otoku Braču pa 32 ležišč s polno oskrbo in 24 postelj v apartmajih. Poleg tega imajo delavci na voljo še nekaj postelj na Rogli in Ljubelju.“

Do prejšnjega tedna je bilo v „Krki“ prijavljenih za letovanje 700 delavcev, računajo pa, da jih bo letos letovalo preko 2 tisoč. Da ne gre za pričakovanje brez osnove, kaže podatek iz lanskega leta, ko je bilo v Krkinih počitniških zmogljivostih 28 tisoč nočitev.

B. B.

Karlo Vranc: „Tudi letos bo v Krkinih počitniških zmogljivostih letovalo čez 2 tisoč naših delavcev.“

domov in družbene prehrane v tej delovni organizaciji. „Pri tem smo se poslužili starega ključa: da namreč od zneska 5.160 din izplačamo 70 odst. delavcem na roko, preostalih 30 odst. pa gre za regresiranje oskrbnega dne v

POSVET S PRIJATELJI — PRED TEKMOVANJEM — Kovinarji — varilci iz občine Novo mesto so se med seboj pomerili v delovnih prostorih Kovinarja v Bučni vasi. Izdelke je pregledala posebna komisija in po ocenjevanju določila zmagovalca, ki bo našo občino zastopal na republiškem srečanju. (Foto: J. Pavlin)

Vse manj denarja za ceste

Novomeška skupnost za ceste bo letos imela komaj kaj več denarja kot le za vzdrževanje lokalnih cest — Pri modernizacijah bodo imeli prednost že lani začeti cestni odseki

Nova samoupravna organiziranost cestnega gospodarstva se v novomeški občini uveljavlja brez večjih zapletov. Tako so delegati na seji skupščine občinske skupnosti za ceste (ustanovljena je bila tik pred koncem lanskega leta) pretekli tork dokončno razmejili pristojnosti, obveznosti in sredstva med komunalno skupnostjo in skupnostjo za ceste, sprejeli sporazum o povračilu sredstev za dejavnost vzdrževanja in varstva cest, ki jo že opravlja posebna temeljna organizacija v Cestnem podjetju, pa seveda letošnji plan skupnosti, okrog katerega je bilo tudi največ razprave.

Nova samoupravna organiziranost, žal, ne pomeni prav nič več denarja za celotno področje cestnega gospodarstva v občini, kar bi bilo zaradi velikih potreb seveda še najbolj zaželeno. Za vzdrževanje in

obnavljanje lokalne cestne mreže (za regionalne ceste plana še ni) naj bi bilo letos na voljo vsega 93,45 milijona dinarjev. Pisanje v pogodniku je povsem na mestu, saj je velik del virov dokaj negotov, ni pričakovati večjih vsot od prodaje pogonskih goriv. Prav tako je vprašljivo, koliko od načrtovanih 18,35 milijona dinarjev se bo zares zbralo iz 1,4-odstotnega prispevka za vzajemno programiranje iz čistega dohodka združenega dela. Vse delovne organizacije namreč niso podpisale sporazuma, pa tudi mnoge tiste, ki so ga, obveznosti ne poravnajo. Če bi jih poravnale, pa bi se iz tega vira po znanih podatkih lahko zbralo še enkrat toliko denarja, kot je načrtovano v planu. V celotni vsoti za cestno gospodarstvo je tudi 24,5 milijona dinarjev, kar naj bi posebej namenško združevali za mostova v Orehovi in Dragi.

Denarja je torej zelo malo. Za vzdrževanje lokalnih cest in mestnih ulic bo šlo 28,6 milijona dinarjev.

Od tega bodo krajevne skupnosti dobile 5,4 milijona za vzdrževanje cest tretje in četrte skupine. Odplačevanje posojil bo olajšalo cestno blagajno za 21 milijonov, za rekonstrukcije in modernizacije lokalnih cest pa naj bi bilo na voljo vsega nekaj nad 9 milijonov. S tem denarjem bodo dokončali cesto Stranska vas—Gradec—Prevole v Suhi krajini, cesti v Podgradu in pri Novolesu, cesto Škrjanče—Ruperč vrh ter sofinancirali gradnjo ceste Dolenjske Toplice—Sušice. Gradnjo cest v manj razvitih krajevnih skupnostih pa bo cestna skupnost

sofinancirala v skupnem znesku 5,6 milijona dinarjev.

Delegati so se strinjali s takim planom, veliko več pa so govorili o tem, kaj naj bi naredili z denarjem, ki bo morda zbran nad planirano vsoto. Potreb je namreč zelo veliko, tako da vseh ni bilo moč spraviti v osnovni plan za letos. Dogovorili so se, da možna dodatna sredstva usmerijo v dokončanje delno že moderniziranih lokalnih cest (položitev druge asfaltne plasti) ter v sofinanciranje tistih cest, za katere prispevajo veliko denarja in prostovoljnega dela sami krajanje. Za vse te odločitve pa bo osnova veljavni srednjeročni plan. Vse napore naj bi vložili tudi v izgradnjo cestnega odseka bolnišnica—Brod v Novem mestu. Gradili ga bodo s posojili, ki jih bo odplačala republiška skupnost za ceste.

Z. L.—D.

Proizvodno tekmovanje kovinarjev novomeške občine — Najboljši na Jesenice

V organizaciji občinskega odbora sindikata delavcev kovinske in elektro industrije Novo mesto je bilo v soboto drugo proizvodno tekmovanje kovinarjev občine Novo mesto. Devetindvajset delavcev, med katerimi jih je bilo največ iz IMV, so se najprej pomerili v teoretičnem znanju, praktični del tekmovanja pa so izvajali v delovnih organizacijah Kovinar, IMV in SGP Pionir iz Novega mesta in Iskra Hipot v Sentejmerju.

Med varilci so bili najboljši — Ročno elektro-obložno varjenje: 1. Franc Progar (Kovinar) 2.-3. Martin Medle in Vlado Pavlič (oba IMV). Plamensko varjenje: 1. Anton Hočvar, 2. Jože Klemenčič, 3. Brane Gazvoda (vsi IMV). Varilec mag: 1. Pavel Čerček, 2. Franc Kekič, 3. Vlado Pavlič (vsi IMV). Med kovinostrujarji so bili najboljši: 1. Franc Pisek, 2. Stane Goltes, 3. Stane Pugej (vsi IMV). Orodjarji: 1. Jože Lešnjak, 2. Jože Luzar, 3. Stane Rajer (vsi Iskra Hipot Sentejmerje). Konstrukcijski ključavničarji (samo dva prijavitelja) 1. Julijan Zoran (SGP Pionir) 2. Štefan Slak (Iskra Hipot). Med avtomehaniki se je v skupini Diesel edini prijavil Marjan Kralj (SGP Pionir), v skupini Otto pa sta bila najboljša Janez Kranjc in Ferdinand Fink (oba iz SGP Pionir).

Kot je povedal sekretar letošnjega občinskega srečanja Boris Zajc, je med delovnimi organizacijami in vodstvi premalo zanimanja za taka tekmovanja. Tovarna zdravil Krka je delavce prijavila, pozabila pa jih je poslala na tekmovanje, v Novolesu in KZ Krki pa na razpis sploh niso odgovorili. Vsi tekmovalci so nadvse pohvalili skrbno organizacijo v posameznih delovnih organizacijah, ki so imele na skrbi izvedbo tekmovanja.

NOVAK V TUNIS

Z ekipo ljubljanske Astre bo te dni odpoval na tradicionalno kolesarsko dirko „Po Tunisu“ tudi Novomešan Novak, ki bo kot prvi Dolenjec poskusil moči na tej zahtevni članski preizkušnji

Zidovi na slabših površinah

V novomeški občini je bilo lani uporabljenih v nekmetijske namene skoraj 30 hektarov kmetijskih zemljišč — Pozidava se vendarle vse bolj umika na manj kakovostna zemljišča

Novomeška kmetijsko-zemljiška skupnost je lani vse leto stalno spremljala spreminjanje kmetijskih zemljišč v nekmetijske namene. Obravnavala je 272 prošelj za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč in ugotovila, da je bilo utemeljenih 240 zahtevkov. Ostale je zavrnila, ker so bili v nasprotju z zakonom o kmetijskih zemljiščih.

Med utemeljenimi zahtevki so šteti tudi tisti dovoljeni posegi na kmetijska zemljišča, ki so bili na pobudo skupnosti preusmerjeni iz kakovostnih zemljišč na slabše kmetijske površine. Skupnost je dala tudi soglasja k zazidalnim načrtom, ki jih je izdelal Zavod za družbeno planiranje Novo mesto, vendar pa izvedbo teh načrtov v Sentejmerju in deloma na Otočcu ne bo moč zagotoviti zaradi ob koncu leta 1982 sprejetega intervencijskega zakona o varstvu kmetijskih zemljišč.

Komite za urbanizem je lani izdal 431 odločb o plačilu odškodnine zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč, pri skupnosti pa je bilo plačanih 348 odškodnin. V novomeški občini je bilo lani tako uporabljenih za nekmetijske namene skoraj 30 hektarov kmetijskih površin. Res pa je, da se za pozidavo vendarle vse

bolj uporabljajo slabša kmetijska zemljišča, kar je v borbi za čim večjo pridelavo hrane tudi edino sprejemljivo. Med pozidanih zemljišč je bilo lani vključeni največ kmetijskih površin četrtega (10,86 hektara), petega (9 hektarov) in tretjega (5,28 hektara) kakovostnega razreda.

„PRISLUHnite — IZBERITE“ V NOVEM MESTU

V novomeški športni dvorani bo v petek ob 20. uri finalna prireditev RTV Ljubljana pod naslovom „Prisluhnite—izberite“. Oddajo bo vodil Vinko Šimek, ali as Jaka Štraufciger, poleg njega pa bodo sodelovali Marjan Smode, ansambel Hazard, Miša Molk, Brane Kuzemič, Romana Zrnc, plesna skupina Aruba itd. Predprodaja vstopnic je v poslovalnici novomeškega Kompassa.

Kmetijsko-zemljiška skupnost Novo mesto je bila konec lanskega leta tudi pobudnik za povečanje odškodnin za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč, ki jih morajo plačati investitorji pred prevzemom gradbenih dovoljenj. Ta prizadevanja za realnejše odškodnine so bila uspešna, saj so jih delegati v celoti potrdili, sedaj veljavne odškodnine pa naj bi dejansko prispevale k varovanju kmetijskih površin.

Na račun večjih odškodnin pa fizičnega obsega melioracij v tem srednjeročnem obdobju v novomeški občini ne bo moč povečati. Stroški izboljševanja in pridobivanja novih kmetijskih površin so v zadnjih dveh letih namreč porasli približno enako, kot so se zvišale odškodnine.

Priznanje za najbolj delavne

20. maja je bila slovesna podelitev letošnjih priznanj OK ZSMS Novo mesto

Občinska konferenca ZSMS Novo mesto vsako leto pred dnevom mladosti podeli priznanja najbolj prizadevnim mladim družbenopolitičnim delavcem, mentorjem mladinske organizacije, osnovnim organizacijam ZSMS in družbenim organizacijam ter društvom, ki vključujejo mlade in delajo z njimi.

Med mladinci so letos ta priznanja prejeli: Mitja Pucelj, Ivica Štupar, Alenka Šerčelj, Andrej Eršte, Željko Mitrič, Slavko Mirtič, Mari Campa, Roman Kapš, Franc Nemanič, Janja Bukovec, Tone Jerčin, Tone Anderlič, Stojan Peško, Nika Bricelj, Božo Besednjak, Zvone Špelko in Breda Habjan. Priznanja so dobili tudi mentorji: Ivan Turk z Drske, Lojzka Krevs iz Mirne peči in Ivanka Mestnik iz Doma Majde Šilc. Kot prizadevne osnovne organizacije ZSMS in društva pa so si priznanje letos prislužili: nogometni klub Elan Novo mesto ter osnovne organizacije ZSMS Zagrad, PTT Novo mesto in IMV, Tovarna avtomobilov (proizvodnja 5).

BIRČNA VAS: 26 UR NOGOMETA

Mladinci iz Birčne vasi pripravljajo v petek, 27. maja, zanimivo športno-zabavno prireditev „26 ur nogometa“. Pomerili se bodo „žogobrcarji“ domače ekipe in Sentejmerja, pričetek maratonske tekne pa bo v petek ob 17. uri.

NAJKRAJŠA SEJA

Zbor krajevnih skupnosti novomeške občinske skupščine, ki je bil na zadnji skupni seji treh zborov nesklepčen, je 23. maja sam obravnaval 8 točk dnevnega reda. Od 32 delegatov je tokrat seji prisostvovalo 23 delegatov krajevni skupnosti. Izglasovali so predlog sprememb družbenega dogovora o štipendijski politiki v Sloveniji, sprejeli poslovnik dela občinske skupščine ter potrdili zaključni račun davkov in prispevkov občanov in zaključni račun prispevka za starostno zavarovanje kmetov. To so bile osrednje točke, vse do točke razno oz. delegatskih pobud pa ni bilo razprave. Tako je drugič sklicana seja trajala manj kot polurugo uro, kar pomeni doslej najkrajše zasedanje sploh.

Ni še čas za veselico

Krajevni praznik so krajanje Uršnih sel proslavili z delovno akcijo — Čaka jih še veliko delovnih nalog

21. maja slavi krajevna skupnost Uršna sela svoj krajevni praznik v spomin na prvo zasedanje Okrajne narodnoosvobodilne skupščine okraja Toplice, okrožja Novo mesto, ki je bilo na ta dan leta 1944 na Lazih.

Krajanje so praznik letos obeležili s tremi prireditvami: na strelišču nad vajo so se v soboto popoldne pomerili najboljši strelci krajevnih organizacij SLO, lovskega društva, mladine, ZRVS in gasilskih društev Dobindol in Uršna sela, zvečer pa je bila v združenem domu slavnostna podelitev krajevnih priznanj in prisrčen nastop mladincev in pionirjev. V nedeljo zjutraj so se krajanje množično zbrali na delovni akciji, na kateri so v treh skupinah uravnavali zemljišče na približno 1.500 m dolgi trasi vodovoda, ki so ga letos položili večinoma s prostovoljnimi delom. Tokrat so se odpovedali tradicionalni veselici, kajti kot je v svojem slavnostnem govoru rekel predsednik skupščine krajevne skupnosti: „Danes je čas za delo, saj nas čaka še veliko konkretnih akcij, ko pa jih bomo opravili, se bomo tudi mi povesečili!“

Prav sedaj bijejo krajanje bitko za vodovod, ki je v tem krajevratem področju nujno potreben. Raču-

najo, da bodo jeseni že lahko odprli prve pipe in zgradili tudi drugi rezervoar nad vajo, ki bo omogočil podaljšek vodovoda do Laz. Volje in prostovoljne pomoči s strani krajanov ne manjka, zatiika pa se pri financiranju, saj že tako relativno visoki samoprisevek (plačujejo 3 odstotke od osebnega dohodka) ne zadostuje za vse.

Drugi problem je cesta. Najprej bi radi asfaltirali cesto skozi naselje Laze, nikakor pa ne morejo prebrati tudi tega, da za cesto Novo mesto — Uršna sela — Semič nihče ne skrbi in da se vedno obravnava, kot da bi bili dolžni skrbeti za to edino krajanje, ki živijo ob njej.

Tretji problem je telefon. V tako oddaljenih naseljih je v nujnih primerih težko priklicati pomoč brez telefona. Sedaj se za Uršna sela sicer obeta nekaj števil, PTT pa se proti postavitvi javne govornice na različnih krajih v krajevni skupnosti, kar bi krajanom še najbolj ustrezalo.

Kot kaže, bodo krajanje kljub veliki požrtvovalnosti in prostovoljnimi delovnimi akcijam še dolgo čakali na objubljeno veselico, če bodo prej hoteli rešiti vse glavne probleme, ki tarejo to nerazvito krajevno skupnost.

T. JAKŠE

PRIZNANJA ZA NAJBOLJ PRIZADEVNE — Letošnja priznanja občinske konference ZSMS Novo mesto je 17 prizadevnim mladinskim delavcem, trem mentorjem in trem osnovnim organizacijam ZSMS ter enemu društvu na slovesni podelitvi v petek zvečer v muzeju NOB izročil predsednik OK ZSMS Novo mesto Bojan Mikec. (Foto: M. Markelj)

Rešiteljev je okrog 5.000

Krvodajalstvo je v novomeški občini dobro vpeljana, toda zasluge za to humano dejavnost so premalo cenjene

Letos poteka 30 let organiziranega krvodajalstva v Sloveniji in tudi v novomeški občini, kjer so letni plani odzema krvi običajno še preseženi. Ker bodo v kratkem vsakoletne počastitve krvodajalcev s podelitvijo priznanj po delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, smo glede krvodajalstva nasploh prosili za nekaj več podatkov Dragico Nemanic, predsednico komisije za krvodajalstvo pri občinskem odboru Rdečega križa.

„Ker vemo za velike potrebe novomeške bolnišnice, ki zaradi lege med Ljubljano in Zagre-

Dragica Nemanic: „Pri podelitvi raznih družbenih pomembnejših priznanj so po mojem postrtovalni aktivisti RK in krvodajalci premalo upoštevani.“

bom večkrat sprejme večje število onesrečenec v prometnih nesrečah, za zaradi naraščajočih nezgod tudi na domačem terenu, si prizadevamo vsako leto plan odzema krvi izpolniti. Ni lahko, kajti za pridobivanje krvodajalcev je potrebno veliko aktivističnega dela, ki pa velikokrat ostaja brezimno in tudi v družbi premalo cenjeno.“

„Koliko krvi bo letos zbrane na območju novomeške občine in koliko prostovoljnih krvodajalcev bo potrebno zbrati?“

„Predvidevamo, da bomo zbrali 1400 litrov krvi, za kar je potrebno okrog 5.000 krvodajalcev. Odzemi so sistematično

organizirani in moram reči, da se v nekaterih večjih delovnih organizacijah, kot so Novoteks, Krka, Novoles, Labod in tudi IMV, vselej odzovejo v lepem številu.“

„Kako je s pridobivanjem novih krvodajalcev, saj imate v vrstah krvodajalcev tudi take, ki so že stokrat dali kri za sočloveka? Počasji bodo morali najprizadevnejši odnehati zaradi lastnega zdravja.“

„Pridobivanju mladih ljudi za krvodajalske akcije posvečamo vso pozornost, ugotavljamo pa, da imamo glede tega še precej neizkoriščenih možnosti, zlasti med srednješolsko mladino. V poletnem času, ko so brigade, je odziv med brigadirji lep, sicer pa menimo, da tako sindikati kot mladinska organizacija še premalo spodbujajo mlade za sodelovanje v teh človekoljubnih akcijah. Vsekakor bodo morali naši najprizadevnejši krvodajalci počasi prenehati. Imamo namreč nad 80 krvodajalcev, ki so že več kot tridesetkrat darovali kri, in med tistimi, ki so že nad petdesetkrat legli na mizo za odzem krvi, je tudi nekaj mladih.“

„Kako bo potekalo proslavljanje 30-letnice krvodajalstva?“

„Osrednja občinska proslava bo predvidoma 14. oktobra v okviru prireditve za občinski praznik, kjer bodo podeljena priznanja za 25- in 50-kratno sodelovanje v krvodajalskih akcijah. Junija se bodo zvrstile v krajevnih skupnostih in večjih delovnih organizacijah običajne vsakoletne počastitve krvodajalcev s podelitvijo priznanj za 5, 10- in 15-kratno darovanje krvi. Naj povem še, da v nekaterih delovnih organizacijah za krvodajalce prirejajo izlet, da je njihovo delo cenjeno in upoštevano tudi v samopravnih aktih. Žal je takih primerov v združenem delu še premalo, da bi bili lahko zadovoljni s pozornostjo in hvaležnostjo do ljudi, ki rešujejo življenja.“

R. B.

ZIVŽAV V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH — Medtem ko so bili še ves prejšnji, četudi topli teden, kopalci ob zunanjih bazenih redki, je bilo zadnjo soboto očitno, da se je prava sezona začela. Ob zunanjem bazenu v Šmarjeških Toplicah je bilo sila živahno, kopalcev pa je bilo popoldne več kot sto. (Foto: Ria Bačer)

Korak za korakom prav do vrha

Pri proizvodnji ženskih bluz novomeški Labod že letos izpolnjuje srednjeročni proizvodni načrt — Kar 45 odst. celotne proizvodnje je letos namenjene tujemu trgu

„Prvega trimesečja tekstilci glede rezultatov nismo nikdar hudo resno jemali zaradi sezonskega značaja proizvodnje in prodaje, zdaj pa so nas hudi časi prisilili v drugačno gledanje,“ je dejal glavni direktor Laboda Milan Bratož s pripombo, da nimajo kaj godrnjati, zadovoljni pa niso nikdar.

Ob dejstvu, da nabeđen od šestih proizvodnih tozdov Laboda niti ne Commerce niso poslovanja v prvih treh mesecih končali z izgubo, celo nasprotno, z doseganjem planskih rezultatov, je poslovanje v tej delovni organizaciji šteti za ugodno. Zlasti še, ker je znano, da se pri tekstilcih pozna vpliv sezone.

V Labodu se lahko ponašajo s 3-odstotnim večjim obsegom proizvodnje po številu izdelanih kosov, v proizvodnji so hkrati zaposlili 1,6 odst. več ljudi, v režiji pa ne. Spodbuden je podatek, da se je produktivnost v vsej tovarni povečala za poprečno 2,7 odst., največjo rast produktivnosti (8 odst.) pa je izkazal novomeški tozid Ločna.

Izvoz je v prvih treh mesecih dosegel 22,4 odst. letnega plana, ki znaša 175 milijonov dinarjev, v tovarni pa menijo, da bodo do konca leta s hudim naprežanjem plan izpolnili, kot so ga lani. Labod bo letos izvozil 45 odst. vse proizvodnje, od tega pa gre 98 odst. na konvertibilno tržišče. Tudi doseženi dohodek je bil uresničen po planu, osebni dohodki pa so v štirih mesecih leta 1983 narasli od lanskih 12.500 na poprečno 12.711 din na zaposlenega.

Ker investicij v zidove nimajo niti jih ne načrtujejo, namenjajo vsa razpoložljiva sredstva posodabljanju strojne opreme, pri kateri pa so hude težave pri uvozu. „Če bo še naprej tako počasni tekla zamenjava starega strojnega parka s sodobnejšimi napravami, se utegne zgoditi, da v tujini ne bomo več konkurenčni, kajti nenehno prilagajanje novim modnim izdelkom, zahteva specialne stroje,“ pravi direktor Bratož.

Da je Labod pravilno zastavil srednjeročni plan in nove programe, potrjujejo letošnji rezultati. Vse manj je zanimanja za klasične moške obleke, zato to proizvodnjo polagoma zmanjšujejo in jo nadomeščajo z drugimi izdelki. Labod je računal leta 1986 postati najpomembnejši proizvajalec moških srajc v državi, hkrati pa največji proizvajalec ženskih bluz, vendar s proizvodnjo bluz — 800.000 kosov že letos uresničujejo načrt.

Tudi ženskih modnih kril, s katerimi so hoteli šele leta 1986 postopoma napolniti trg s 400.000 kosi, bodo že letos proizvedli 200.000. Vse to pomeni za kolektiv veliko spodbudo in zaupanje v bodočnost kljub splošnim težkim časom. Ob polletni bilanci pa zatrdno računajo

Za invalide ni prostora

Društvo invalidov bi za člane lahko veliko več naredilo, če bi imelo svoje prostore — Obetaven začetek dela

19. maja je bilo na letni skupščini Društva invalidov Novo mesto okrog 70 navzočih od blizu 300 že včlanjenih invalidov. Lepa spodbuda za nadaljnje delo še ne leto dni starega društva so bile med drugim besede tov. Japlja, predsednika Zveze društev invalidov Slovenije: „Izrekam vso pohvalo za spodbuden začetek delovanja novomeškega društva.“

Lani avgusta je na prvi sklicani skupščini društvo začelo delati samo s 15 člani, zdaj jih imajo vpisanih že 295, akcija pridobivanja novih članov, ki jih je v novomeški občini okrog 2.000, pa še poteka po

delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. V nekaj mesecih delovanja se je društvo postavilo na noge v nemogočih razmerah. Ker nimajo prostora, kamor bi se lahko člani zatekali po nasvete in pomoč, gostujejo pri ostalih treh invalidnih organizacijah v Vrhovčevi ulici, toda tudi tam ni prostora za arhiv še enega društva. Prav pridobitev prostorov, ki pa ne smejo imeti arhitektonskih ovir, je prva naloga društva tudi v novem delovnem programu, ki je v letu 1983 dokaj obširno zastavljen.

Aktivne članov nameravajo ustanoviti še v večjih delovnih organizacijah, po krajevnih skupnostih oživiteli del preko poverjenikov, organizirali bodo predavanja za člane, športno dejavnost, izlete in tudi družbenopolitično delo. Da je to že zaživel, pričča nedavno organizirana javna razprava o osnutku novega invalidsko-pokojninskega zakona, ki se je je udeležilo nad 60 članov. Septembra bodo organizirali razstavo izdelkov svojih članov, hkrati pa predavanje o rehabilitaciji invalidov in gimnastici.

Iz besed društvenega predsednika inž. Vlada Škrinjarija je bilo v razpravi očitno videti, da si vodstvo močno in dokaj uspešno prizadeva invalidom vsestransko pomagati. Zavzemajo se tudi za ustanovitev medobčinske pravne pomoči za invalide in za dodelitev enkratnih denarnih pomoči socialno potrebnim članom. Za člane društva pa je bil letošnji 21. maj velik dogodek, saj so šli na prvi organiziran izlet na Golico, kjer so imeli srečanje s člani jeseniškega društva.

12. junija pa bo v Ribniku pri Brestanici novomeško članstvo sodelovalo na republiški proslavi dneva invalidov. Ob takih akcijah člani spoznavajo, da niso osamljeni, zato je iz dneva v dan več vpisov v društvo.

R. B.

NOVI POSLOVNIK SPREJET

V javni razpravi o novem poslovniku novomeške občinske skupščine je bilo več pripomb glede nekaterih od 394 členov, kolikor jih poslovnik ima. Ena bistvenih novosti za delegate vseh zborov občinske skupščine pa je po novem v tem, da jim je zagotovljena imuniteta (ne samo članom družbenopolitičnega zbora kot doslej) za ves čas trajanja mandata, od izvolitve do prenehanja. Novi poslovnik je bil izglasovan na zasedanju dveh občinskih zborov 16. maja, zbor krajevnih skupnosti pa se bo o njem izrekel naknadno.

ORIENTACIJSKI POHOD V ŠMARJETI

Krajevna organizacija ZRVS Šmarjeta je tudi letos pripravila zanimiv orientacijski pohod, k sodelovanju pa je povabila pionirje, mladince, civilno in narodno zaščito. Tekmovalne ekipe je pot vodila najprej k izviru Topličice, kjer je bilo v dolini urejeno priložnostno strelišče. Starešine so se pomerili v streljanju s pištolo, vsi pa so streljali z malokalibrsko puško. Med starešini je bil najboljši strelec Bojan Kirn, med mladinci pa Brane Krevs. S pomočjo zemljevida in kompasa so našli tudi tretjo in četrto kontrolno točko. Pot je bila zanimiva, saj jih je vodila skozi odmaknjene zaseke, kjer vztrajajo le še najbolj trdoživi in obdelujejo njive v Zalovičah. Prav nad to vasjo so imeli varno zavetje partizanov.

Pri zadnji kontrolni točki so udeleženci pohoda metali še bombe. Na cilju nad Gorenjo vasjo pa je udeležencem izrazil priznanje ob uspešno končani akciji tudi tajnik občinske zveze ZRVS Branko Džukič.

JOŽE PERŠE

NA SREČANJE V POGANO JAMO

Letošnjega, že četrtega srečanja borcev in mladine spominskega območja Žumberak-Gorjanci v Pogani jami nad Kostonjico, ki bo 28. maja, naj bi se udeležilo tudi čimveč mladincev iz novomeške občine. Za vse mlade udeležence srečanja bo organiziran poseben avtobusni prevoz izpred športne dvorane (z odhodom okrog 8.30).

TOPLIČANI SO SLAVILI

V Dolenjskih Toplicah so krajevni praznik in 10-letnico izgradnje nove šole „Baza 20“ počastili s svečano proslavo, sklicano za torek, 24. maja, v šolski telodavnici. O topliškem prazniku bomo obširneje poročali prihodnjič.

Združenim kmetom več pravic

Vsakoletno srečanje delavcev Kmetijske zadruge Krka na Ruperč vrhu

Na tovariškem srečanju, ki ga je zadnjo soboto popoldne pod mogočnimi sekvkami na Ruperč vrhu organizirala osnovna organizacija sindikata Kmetijske zadruge „Krka“, so podelili uslužbenecem priznanja in jubilejne nagrade, zraven pa so povabili tudi kmete kooperante. Namen srečanja ni bil le podelitev priznanj in zabava, pač pa tudi medsebojno spoznavanje, izmenjava mnenj in izkušenj v panogi, ki ji danes naše gospodarstvo pripisuje vse večji pomen.

To je v svojem govoru poudaril tudi gost srečanja, predsednik Združene zveze Slovenije Leo Frelih, ki je dejal, da je cilj slovenske kmetijske proizvodnje 85-odstotna lastna oskrba. Uvažali naj bi le še nekaj pšenice, olja in sladkorja. Pri načrtovanju proizvodnji 320 milijonov litrov mleka, 45.000 ton mesa in 65.000 ton pšenice je tudi delež Dolenjske znaten, čeprav je treba priznati, da so tukaj še velike, doslej neizkoriščene rezerve. Na Dolenjskem smo v zadnjem času dosegli lep napredek pri proizvodnji mleka, ostale dejavnosti pa zaradi različnih vzrokov še vedno zaostajajo. Prav teh vzrokov se je treba sedaj, ko so

kmetijstvu naložene pomembne strateške naloge, resno lotiti.

Pri naštevanju vzrokov je omenil slabo strokovno zasedenost naših zadrug, ki so se v preteklosti vse preveč usmerjale v trgovsko posredovanje kmetijskih pridevkov in orodij, premalo pa so se posvetile dejavnosti, ki bi morala biti najvažnejša, se pravi razvijanju kmetijske proizvodnje in kooperantskih odnosov s kmetijskimi proizvajalci. Združeni kmetje so sedaj v slabšem položaju kot nezdruženi, zato bi bilo treba še bolj kot sedaj z diferenciranimi ukrepi okrepiti njihov položaj in tako doseči kar največji proizvod na obdelanih površinah, tistim lastni-

kom obdelovalnih površin, ki s svojo zemljo ravnajo, kot da ni del splošnega ljudskega interesa, pa bi morali tako ravnanje prepričati. V

Inž. Leo Frelih, predsednik Zadrugne zveze Slovenije.

takih neurejenih razmerah še naprej ribarijo tisti, ki jim je vloga trgovcev in prekupčevalcev najbolj všeč, ne vidijo pa nalog, ki jih kmetijstvu nalaga resen družbenoekonomski položaj in pomen hrane kot strateške surovine v današnjem vse bolj nestabilnem svetu.

T. JAKŠE

Novomeščane „tepejo“ obresti

Ob trimesečju za 82 odst. večji del dohodka za obresti

V prvih treh mesecih letos je novomeško združeno delo iz dohodka namenilo za obresti čez 666 milijonov dinarjev, medtem ko je šlo v tem času lani za obresti samo 367 milijonov. Podatek pričča, da se močna zadolženost iz prejšnjih let še povečuje. Ker delovnim organizacijam manjka dolgoročnih virov financiranja, manjka za obratna sredstva; često ob koncu meseca ni na računu dovolj za izplačilo osebnih dohodkov, zato se zatekajo v kratkoročno zadolževanje. Kajpada ni zastoj, obresti pa so visoke! V obtoku je tudi vse več menic.

Krivicu pa bi delali, denimo, Ljubljanski banki, na katero kot najpomembnejšo domačo denarno ustanovo najprej pomislimo, češ da je ta pobrala veliko večino obresti. Ugotovljeno je, da se delovne organizacije v stiski zatekajo po kratkoročne kredite na razne konce, in tudi medsebojno kreditiranje in posojanje precej stane.

V dveh letih se je vsota kratkoročnih kreditov pri novomeških delovnih organizacijah povečala za trikrat. Ob takem stanju pa kljub povečani akumulaciji v treh mesecih leta 1983 zelo slabo kaže glede prostih sredstev za investicije. Če upoštevamo že dogovorjene obveznosti, nekrte zaloge, potem praktično ni možnosti za uresničevanje novih programov z lastnimi viri sredstev.

R. B.

Najmanj Žužemberk in Vavta vas

Poprečni osebni dohodek učitelja samo 14.700 din

O nizkih osebnih dohodkih prosvetnih delavcev na novomeških osnovnih šolah je na osnovni delegatskega vprašanja, zastavljenega na seji občinske skupščine, razpravljaj izvršni svet in med drugim prišel do zanimivih ugotovitev. Da so med vsemi osnovnimi šolami v novo-

meški občini osebni dohodki zaposlenih na osnovnih šolah najslabši v Žužemberku in v Vavti vasi, kjer so poprečni zaslužki za 10 in celo več odst. pod republiškimi in občinskimi poprečji v stroki. Višje zaslužke, kot znaša republiško poprečje v šolah, pa so imeli pretežno v celodnevni šolah in v delovni skupnosti skupnih služb osnovnih šol. Ugotovili pa so sicer splošno zaostajanje zaslužkov na šolah, saj je lani znašal poprečen zaslužek učitelja (brez minulega dela) okrog 14.700 din.

Izvršni svet je hkrati priporočil občinski izobraževalni skupnosti, naj prouči možnost hitrejši rasti osebnih dohodkov, zlasti na šolah, kjer so zaslužki najnižji.

Ena gospa je rekla, da nudi nagrado za članstvo v mestnem svetu potrošnikov. Za nekatere člane imajo namreč poslovdje trgovin prijaznejši pogled in bolj odprte roke. ...

Nič več odlaganja na jutri

V Zdravstvenem centru odločni koraki k preobrazbi — Izpostavljena odgovornost

Zdravstveni center v Brežicah je bil v dneh po 20. aprilu prizorišče velike družbenopolitične aktivnosti. Ustanovljena je bila skupina, ki je predlagala ukrepe za organizacijske spremembe za racionalizacijo dela in strokovne izboljšave v centru.

Pomagali so ji komite OK ZKS, izvršni svet in družbeni pravobranilec samoupravljanja. Med tem se je marsikaj premaknilo, zato se je drugi obisk

delovne skupine CK ZKS minuli teden končal precej bolj obetavno kot prvi.

Spremembe napovedujejo na področju strokovnih, samoupravnih, organizacijskih in kadrovskih razmer. Novo vlogo zdravstvenega centra bo podrobno opredelil statut, ki naj bi šel v javno razpravo že s prvimi junijem, to je teden dni prej, kot so predvideli. Izvršni sekretar CK ZKS Emil Štern je v svoji razpravi pozval tudi k skrajšanju drugih rokov. Menil je, naj se priprave na ustanovitve delovne skupnosti skupnih služb vodijo tako, da bodo te začele delati že septembra.

Skupina CK ZKS je opozorila, da bi kazalo vrstni red odgovornih za pripravo posameznih akcij in dokumentov obrniti tako, da bo na prvem mestu odgovornost vodilnih delavcev in šele nato odgovornost družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov. Komunistom centra so predlagali, naj se delovna organizacija poenoti tudi pri delitvi osebnih dohodkov. Svoje programe aktivnosti so dolžne sprejeti vse DPO v centru. Zveza komunistov naj se posle ne bi zapirala v tozde, dolžna pa se je postaviti po robu hierarhičnim odnosom znotraj svojih vrst.

Izvršni svet, ki se je tik pred razgovorom z delovno skupino CK ZKS sestal na izredni seji, pa je menil, da mora biti pro-

gram centra opredeljen prej, preden bo sprejet statut. Zanj bodo morali sprejeti del odgovornosti občina, DPO in SIS.

Predstavnik uporabnikov je menil, da je zanje pomembna racionalnost poslovanja zdravstvenega centra in dostopnost posameznih storitev. Zavarovanci želijo boljše kadrovske usposobljenosti in opremljenosti centra, da bi bolnikom lahko čimveč nudil in da bi jih manj pošiljali v Ljubljano, Zagreb, Celje ali Novo mesto.

Izrečena je bila še pobuda za pripravo celovitega programa zdravstvenega varstva v regiji in za obravnavo teh problemov na svetu posavskih občin.

Delovna skupina CK ZKS je napovedala naslednji obisk v novembru in zagotovila vso potrebno pomoč, če bi se še kaj zataknilo.

J. T.

Prostovoljci so posadili 20 tisoč trt

Na Bizeljskem 30 hektarov mladih nasadov laškega rizlinga

V lani uničenih vinogradih na Bizeljskem bo letos vzrastle mlado trtje. Zamisel o tem, da bi pri sajenju pomagali prostovoljci iz šolskih, trgovskih, gostinskih, zdravstvenih kolektivov, iz upravnih služb, iz JLA in kmečkih skupnosti je obrodila sadove. Naloga je opravljena.

Sajenje trte je trajalo od 20. aprila do 18. maja. Za vsak dan so se vnaprej dogovorili, katere delovne organizacije bodo sodelovale. Delo v vinogradih so začeli in končali dijaki iz Šolskega centra. Prvi dan jih je sodelovalo 46, zadnji dan 60. Iz Splošne bolnišnice se jih je odzvalo 22, iz osnovne šole Cerklje 11, iz občinskih družbenopolitičnih organizacij in SIS 22, iz uprave občinske skupščine 60, iz osnovne šole Dobova 33, iz kontrole letenja v Cerkljah 15, iz osnovne šole Brežice 12, iz osnovne šole Artiče 2, iz samoupravne stanovanjske skupnosti 10, iz DO Emona Posavje 48, iz Vojne pošte Cerklje 30, iz Agrarie 30 ter iz proizvodne skupnosti Sromlje 20. Vseh udeležencev je bilo 425. Posadili so 20 tisoč trsov laškega rizlinga.

Pri Slovini so z uspehom akcije zelo zadovoljni. Njen strokovni vodja inž. Franc Bezjak je pohvalil zlasti pridnost skupin, ki so prihajale na delo v vinograde. Svoje vtise je strnil v en sam kratek stavek, ki ne potrebuje nobenega dodatnega komentarja: „Delali so tako, kot bi delali zase.“

J. T.

TRENTKI ZBRANOSTI — Glasba je vsakdanja spremljevalka mladih, toda veselje do nje še ni dovolj. Kdor hoče obvladati instrument, mora trdo delati in se odpovedati neštetim prostim uram. Aplavz občinstva na zaključnem koncertu brežiške glasbene šole je za nastopajočce najlepša nagrada. Posnetek je z zadnjega javnega nastopa v Brežicah. (Foto: J. T.)

JE za brigadirje

Baraka za „Trebče 83“

Delovni kolektiv Jedrske elektrarne v Krškem je napravil lepo potezo, kajti odločil se je, da bo podaril barako z vso opremo zvezni mladinski delovni akciji „Trebče 83“. Na tem spominskem območju, kjer je preživljal mladost Josip Broz, bodo delali tudi brigadirji iz Posavja, ki jim je tako nuklearka omogočila primerne bivalne razmere. Barako bodo delavci celjskega Ingrada prestavili do začetka junija. Odločitev za podaritev barake brigadirjem je bila za kolektiv toliko težja, saj morajo zagotoviti bivališče za okrog 700 delavcev, ki bodo v juliju in avgustu sodelovali pri remontu, ko bo elektrarna zaradi zamenjave tretjine goriva obstala.

IZRAZ PRIPADNOSTI — V leskovski krajevni skupnosti dobro delujejo družbenopolitične organizacije ter razna društva, med temi so najbolj množična društva prijateljev mladine. (Foto: P. Perc)

Krajevna samouprava za vzor

V krajevni skupnosti Leskovec obilo volje in udarniškega dela

„To je krajevna skupnost, ki ima zanesljivo najbolje organizirano krajevno samoupravo in ki obvladuje položaj. Doslej smo ugotavljali, da razveženost krajevne samouprave drugod, žal, ne zaživi,“ je strnil svoje razmišljanje predsednik krške občinske skupščine Branko Pirc med nedavnim obiskom v Leskovcu.

Ze samo ta sestanek, bolje pogovor, bi lahko tudi slabemu poznavalcu razmer v občini ustvaril vtis, da gre za izjemno dobro organizirano in povezano okolje. Toliko tehtnih besed iz skoraj slehernega kotička leskovške krajevne skupnosti, prepredene za vaškimi skupnostmi, že lep čas nismo slišali. Seveda so tudi v tej krajevni skupnosti težave, in je zlasti z vzdrževanjem 40 kilometrov makadamskih cest obilo dela. Pri najbolj oddaljeni vaški skupnosti Kobile, Ivandol, Nemška gora imajo kar 23 kilometrov makadama, vaščanom kljub velikim skrbem, kako ohraniti količjak znošno in urejeno cestno povezavo s središčem, ne zmanjka volje še za delovanje delegacije za sise.

„Ljudje so zahtevali, naj imajo svoje delegate v vseh organih. Najbolje obiskujejo sestanke prav oddaljeni, čeprav so nekateri ob reorganizaciji krajevne skupnosti govorili, da ne bo šlo. Ob vsaki večji akciji sodelujemo vsi,“ pripoveduje predsednica krajevne konference SZDL Rezi Pirc, ki kot izkušena in izvrstna organizatorica čvrsto drži v rokah vse niti. Dober organizator pa je gotovo tisti, kdor zna privabiti k delu veliko ljudi, kjer vsakdo ve svojo in skupno nalogo. Od 1792 prebivalcev, kolikor so jih našli sami, ko so kasneje, po zadnjem popisu prebivalstva, opravili opis

gospodinjstev, je 1.351 voličev. Skoraj polovica od teh je žensk, funkcije pa opravlja 381 ljudi, pri čemer bi število narasko vsaj še za 200, ako bi prišli funkcije v koordinacijskih odborih in sekcijah. To ni gola statistika, marveč bi jo lahko podkrepili z več povsem določenimi primeri, če bi nejevernim Tomažem morali dokazovati, da obstaja povsod živa vez med delegati in ljudmi, ki so jih izbrali zaradi dela, ne pa da bi imeli le „papirnate“ funkcionarje.

LOJZE KOVAČIČ V ŠOLI

Prejšnji petek se je mudil v Krškem slovenski pesnik Lojze Kovačič. Na osnovni šoli „Jurij Dalmatin“ je podelil bralne značke, držal pa se je tudi v krajšem pogovoru z učenci in člani krškega Literarnega kluba.

Osnovna šola Milke Kerin je tesno vpeta v delo krajevne skupnosti. Tudi šola sodeluje z osnovno šolo v KS Lovas, s kateri se bodo pobratili ob letošnjem krajevnem prazniku. Na šoli je pionirska delovna brigada. „Pionirji poznajo organiziranost krajevne skupnosti in odgovorne ljudi v osmih vaških skupnostih. Celodnevna osnovna šola tako dejansko ni le pouk, temveč tudi vzgoja bodočih samoupravljalcev,“ je dejala Danica Zalokar.

P. PERC

O CEPLJENJU PSOV PO STAREM?

Ob letošnjem cepljenju psov je bilo veliko hude krvi. Ljudje so spraševali, zakaj brestaniška veterinarska postaja ni obvestila lastnikov psov o času in kraju cepljenja s kartico kot prejšnja leta. To storitev bi lahko vračunali v ceno cepljenja in ljudje bi bili obveščeni, pa tudi zadovoljni.

LEPO DARILO ZA PRAZNIK MLADOSTI — Učenci Osnovne šole dr. Mihajla Rostoharja so bili zelo veseli novega čebelnjaka, ki so ga odprli v soboto. Gostom so pripravili prikupen program. Popoldne pa so se mladi čebelarji pomerili na tekmovanju. Največ znanja in tudi sreče so imeli Leskovčani, ki so v nižji in višji stopnji osvojili prvo mesto. (Foto: Perc)

KRŠKE NOVICE

MAJHNI PO ŠTEVILU, TODA... Na petkovem letnem zboru združenih obrtnikov in delavcev obrtne zadruge „Resa“ v Krškem so na dokaj nenavaden način zagotovili sklepčnost zbora, kajti 27 prisotnih so kar pristeli 23 opravičenih kooperantov. Ti so baje izjavili, da lahko nanje računajo, kot da so prisotni. „Resa“ ima 96 kooperantov in je lani ob 9 zaposlenih delavcev ustvarila kar okrog 21 milijard starih dinarjev celotnega prihodka, kar je gotovo dober dosežek; toda kaj neki bi še morali storiti, da vodstvo zadruge prihodnjič ne bi bilo v podobnih zagatah?

ZMANJŠALI STROŠKE — Bolnišnice, med njimi tudi brežiška, imajo zaradi porasta materialnih stroškov vse večje izgube. Predstavnik brežiške bolnišnice je na zadnji seji krške občinske skupščine povedal, da je zguba v prvem trimesečju

znašala 6,12 milijona dinarjev, da pa krška občinska zdravstvena skupnost še ni plačala za 4,2 milijona dinarjev storitev. Porabo so zmanjšali za 7 odstovk tudi na račun zmanjšanja ležalnih dni. Krčani menijo, da bi tak poseg bolnišnice terjal široko, demokratično razpravo. Demokratičnejši je dragocena, a tudi draga, smo že večkrat slišali, verjetno so se v težavnem položaju v Brežicah tudi zato izognili te zapletene zadeve...

KUNCI IN ČEBELE OB SOLI — Odkar so pri osnovni šoli dr. Mihajla Rostoharja septembra lani zaposlili hišnika in ekonomo Ivana Gabriča, se lahko v tem marljivem šolskem kolektivu pohvalijo, da je Ivan, vnet čebelar, „okužil“ s pridnostjo precej učencev, ki so dobili nov čebelnjak. Ivan je vzredil v kolibi, ki jo je zbil ob šoli, že čez 30 zajčkov. Šolska kuhinja ima občasno na jedilniku tudi kunčje meso, kako bodo šole veseli, ko bodo točili med...

RADIO BREŽICE SPET NORMALNO ODDAJA

Poslušalci brežiškega Radia od nedelje, 15. maja, naprej lahko ponovno vsak dan prisluhnejo utečenemu sporedu. Studio so začasno prenesli v nekdanjo knjižnico. Tja so postavili prenosno mešalno mizo, ki jo je brežiški postaji posodila Radiotelevizija Ljubljana. Oddaje zdaj spet montirajo doma, ne več v Sevnici.

Za napovedovalce so včasem delovnem prostoru uredili majhno temnico iz desk in zaves in se tako izognili motnjam, ki bi jih sicer povzročali šumi in glasovi v prostoru. Vse skupaj je videti precej po „partizansko“, deluje pa le. Delovni kolektiv upa, da bodo težave v dveh mesecih mimo. Za takrat imajo namreč objubiljeno že novo opremo. Poslušalce hkrati seznanjamo, da se oddaje ob delavnih dneh začnejo ob 17. uri, to je eno uro kasneje kot prej. Več o Radu Brežice berite v današnji Prilogi.

ENKRAT SREBRO, DVAKRAT BRON — Življenje cerkljanske garnizije je tesno prepleteno z življenjem občin, krajevnih skupnosti, društev in družbenopolitičnih organizacij v posavski regiji. Na sobotnem slavlju v počastitev 21. maja, dneva jugoslovanskega vojnega letalstva, so na letališču v Cerkljah v znak priznanja za uspešno sodelovanje z JLA izročili srebrno plaketo občini Krško, bronasto pa krajevni skupnosti Leskovec (na sliki) in Taborniškemu odredu Matija Gubec v Brežicah. (Foto: J. Teppey)

NOVO V BREŽICAH

POZABLJIVOST. Ljudje žrtvujejo veliko prostega časa v društvenih in organizacijskih, dogaja pa se, da ostanejo mnogi izmed njih neopaženi. Taki počasi izgubljajo voljo do dela, loteva se jih občutek, da njihovo prizadevanje nima prave cene. Pa vendar so oblike in načini, ko bi se jim lahko oddolžili. Saj ne gre za denarne nagrade, ampak samo za pismena priznanja, tu in tam pa morda tudi za odklonjanja. Za take stvari, žal, zmanjkuje pobud.

VLAKI VOZIMO, A NE ZA VSE. Brežiška železniška postaja nima dvignjenega perona, postanki vlakov so kraki in zato se starejši ljudje ne upajo voziti po železnici. Ponovno opozarjajo na to pomankljivost, čeprav se zavedajo, da to ni trenutek, ko bi si lahko obetali velike investicije. Pa vendar bi mor-

da občanom, ki so že v letih, kako ustregli, da bi laže vstopali in izstopali z vlaka. Napol zares napol za smeh včasih omenjajo celo pručke, oziroma prenosne stopnice, za kar ne bi bili potrebni veliki izdatki. Morda pa je še kaka druga primernejša rešitev?

CENTER ZA SOCIALNO DELO, DA ALI NE? V Brežicah že precej časa razpravljajo o njem, ker menijo, da je taka rešitev dražja od sedanje. Res je, da je določena z zakonom, toda, kdo bo nosil odgovornost za večje stroške? Dokončno besedo bosta imela še dva skupščinska zbora (ZZD in DPZ) ter skupščina socialnega skrbstva, vendar jim priporoča izvršni svet, naj se prej seznanijo tudi z izdatki zanjo. Ti bi se namreč povečali za 4 milijone dinarjev.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Bazen bodo gradili gostinci

Investitor bo Gostinsko podjetje — Imenovana sedemčlanska delovna skupina

Po dolgotrajnih razpravah končno vendarle vse kaže, da v poletnih mesecih ljudem iz sevnške občine ne bo treba na kopanje v sosednje občine, če se bodo hoteli ohladiti. Glavni odbor za gradnjo sevnškega kopališča je namreč pripravil samoupravni sporazum, ki naj bi ga v kratkem podpisali in ki naj bi omogočil, da bi vendarle gradili potrebni objekt.

Naloga investitorja je v njem poverjena Gostinskemu podjetju (sozd ABC Pomurka). V prvi fazi naj bi zgradili odprt plavalni bazen olimpijskih mer 50 x 21, otroški bazen 10 x 8 metrov, okrepčevalnico s teraso, garderobo in ostale

nujne pritikline. Mislijo tudi na možnost dogrevanja vode, kar bi občutno podaljšalo kopalno sezono.

Direktor Gostinskega podjetja Rado Umek z optimizmom gleda na novo nalogo. Na zborih delavcev in ostalih organov v kolektivu so se vsi soglasno izrekli o tej nalogi. Imenovana sedemčlanska komisija s petimi zunanjimi člani mora sedaj od idejnega načrta preiti h glavnim projektom in pridobiti vsa potrebna dokumentacija. Pričakujejo, da bodo dela lahko pričeli avgusta ali septembra. Ali bo mogoče v novem bazenu za Kopitarno zaplavati vsaj prihodnjo sezono, je preuranjeno napovedovati.

Sevnška občina naj bi torej le prišla do prvih tvrstnih objektov družbenega standarda. Za to delovni ljudje nekaj let tudi odvajajo denar

preko prispevnih stopenj v nekaterih samoupravnih interesnih skupnostih. Zategadelj tega tudi ne ocenjujejo kot novo obliko porabe.

A. Z.

PREMALO MOČI ZA VSA OPRAVILA

Skupne službe samoupravnih interesnih skupnosti sevnške občine in centra za socialno delo sta izvršnemu svetu predložila predlog sprememb sistemizacije zaposlenih. Tožijo, da imajo za potrebe kar desetih skupnosti zaposlenih le 13 delavcev, ki delu niso kos. Najtežje je pri številnih evidencah in računih za zdravstveno skupnost. Člani izvršnega sveta so se zavzemali za celovito rešitev. Predlog o tem bi jim lahko pomagalo narediti društvo knjigovodij. Pri silih menijo, da bi zadevo nekako uredili, če bi imeli računovodjo le za zdravstveno skupnost (hkrati bi le-ta bil še tajnik skupnosti socialnega skrbstva) in zaposlili še eno administratorko.

Red med javnimi potmi

Nad 600 km omrežja — Največ v KS Boštanj

Prenekateri sestanev v krajevni skupnosti se začne in neha s cestami. Občani so s pomočjo raznih strojev omrežje poti še nadalje razvejili. Koder se je včasih s težavo priril voz, običajno danes brez posebnih težav pelje tovornjak.

V sevnški občini so se odločili, da z odlokom uredijo tudi vprašanje tako imenovanih nekategoriziranih cest, znanih kot javna pota. Ker so na voljo karte, so s pomočjo geodetske uprave napravili nadroben pregled. Ugotovili so, da je omrežje teh poti dolgo kar 602,5 km. Verjetno bo na podroben seznam teh potov precej pripomb. Izkazalo se je, da so bili nekateri tudi pri navajanju kilometrov preveč širokogrudni. Novi seznam v osnutku odloka pripisuje največ teh potov KS Boštanj z nekaj nad 94 km, sevnška KS je z okrog 90 km na drugem mestu. Resda je krmeljska krajevna skupnost med najmanjšimi, vprašanje pa je, če premorejo res le 7,5 km potov.

Odlok so pripravili predvsem zategadelj, da bodo krajevne skupnosti poslej lahko na zakonit način prišle

do denarja za njihovo vzdrževanje. Tako bodo krajevne skupnosti v skladu z zakonom o cestah lahko dopolnile svojo registracijo. Od lastnikov hiš, vinskih kleti in vikendov bodo lahko terjali nadomestila in povračila denarja za uporabo poti. V bistvu nič novega, saj je bilo tako tudi doslej. So pa nekateri že kar po pravilu stali ob strani. Tem pa bodo sedaj lahko stopili na prste.

A. Z.

ZASEBNA TRGOVINA NA CIRNIKU

Krajani Velikega Cirknika in okoliških zaselkov že dolgo moledujejo za trgovino v svojem kraju, da ne bi bilo treba po vsako malenkost v Sentjanž ali še dlje. Občinski izvršni svet je izdal pritrilno soglasje, tako, da bo lahko Vladislav Kiderič odprl zasebno trgovino v Flajsovi hiši. Sevnški Mercator ni zainteresiran za prodajalno v tem oddaljenem kraju.

NOČNO STRELJANJE

Sevnška strelska družina Heroja Maroka je v soboto na strelišču na Radni opravila nočno streljanje z vojaško puško. Pomerilo se je 56 strelcev. Najuspešnejša je bila ekipa Dobove, zatem Zidani most, Kovinar itd. Za tovrstno tekmovalstvo, nedvomno pomembno za obrambno usposabljanje, je torej zanimanje tudi izven občine.

OBSEŽEN DNEVNI RED

Za danes je v dvorani gasilskega doma v Sevnici sklicano zasedanje vseh treh zborov občinske skupščine. Delegati imajo pred seboj kar 24 točk zajeten dnevni red. Na tokratnem zasedanju naj bi sprejeli odlok o obrti v občini, ocenili lansko gospodarjenje in delitev dohodka. Odločali se bodo tudi o številnih novih imenovanjih.

Strumen naraščaj

Pionirji tekmovali

Občinska gasilska zveza z raznimi prireditvami pomaga popestriti stoletni jubilej gasilstva v Loki pri Zidanem mostu. Tako so tam minulo soboto izvedli tekmovalje gasilskega podmladka iz vse občine.

Tekmovalo je kar 19 ekip, nekaj so jih sodniki uvrstili še izven konkurence. Ločani so se dobro uvrstili kar v nekaj skupinah. Prve so bile njihove pionirke A skupine, ravno tako pionirji iste skupine. Pri pionirjih A skupine so bili Boštanjčani drugi, 3. pa Tržiščani. Pri pionirskih skupine B je bila 1. postava iz Boštanja, 2. Loka, 3. Blanca. Priznanja so dobile tudi ekipe izven konkurence.

Za marljivo mlade tekmovalce bo pripravila občinska Gasilska zveza konec septembra skupinski izlet v Belo krajino. Med drugim si bodo v Metliki ogledali gasilski muzej.

Vsi sodelujoči so pokazali solidno znanje. Najboljši pojdejo na območno tekmovalje.

Delegatske poti še brez Romov

V trebanjski občini je bilo v zadnjem času precej narejenega za vključevanje Romov v družbo — Najpomembnejše je izobraževanje in zaposlovanje

V primerjavi s celotnim številom prebivalstva v trebanjski občini je Romov malo, zato pa je narejenih vprašanj v zvezi z njimi kar precej. Resda je bilo v zadnjih letih veliko narejenega za izboljšanje njihovih življenjskih razmer — tu je treba omeniti urejanje njihovih naselij, zaposlovanje, šolanje — toda Romi kot etnična skupina še vedno žive na robu družbenega dogajanja. Romi namreč niso vključeni v delegatska telesa niti v krajevni skupnosti, še manj seveda v občinskem merilu in v samoupravnih interesnih skupnostih. Celotna ena izmed sej občinske skupščine, kjer so med drugim obravnavali romsko problematiko, je minila brez predstavnikov Romov.

Akcijo za izboljšanje življenjskih razmer Romov vodi predvsem občinska skupnost socialnega skrbstva. Tej skupnosti je ob pomoči komunalne skupnosti uspelo, da je napeljala vodo v romsko naselje Hudeje. Toda to je bil še prvi korak, saj bi bilo treba v tem in v naselju pri Koreniti urediti še marsikaj, kar bi bistveno izboljšalo življenjske in bivalne razmere. Njihova bivališča so slaba, v njih ni nobene opreme,

samo naselje pa se utaplja v blatu. Prav pri reševanju teh vprašanj pa so bili doslej Romi večidel prepuščeni sami sebi.

Največ Romov se preživlja s priložnostnimi zaslužki — z nabiranjem zdravilnih zelišč, odpadnih surovin in s sezonskimi deli — le malo pa jih je, ki so redno zaposleni v združenem delu. Nekaj jih prejema tudi pokojnine in socialno pomoč, ki pa je različna in odvisna med drugim

tudi od tega, kako se Romi vključujejo v proces izobraževanja in otroškega varstva.

Dolgoročno gledano, je najpomembnejše izobraževanje mladih in odraslih Romov. Na tem področju je bilo zlasti v zadnjih letih veliko opravljenega. Lani je skupnosti otroškega varstva uspelo, da je v otroški vrtec vključila več kot 10 otrok, letos jih bo 8 obiskovalo malo šolo, 9 romskih otrok pa se bo udeležilo drugih oblik izobraževanja in vzgoje. Od 31 šoloobveznih otrok jih je vključenih v redno šolanje le polovico, 7 sedemletnikov obiskuje malo šolo, nekaj pa jih še živi nomadsko življenje.

Trebanjski Center za izobraževanje in kulturo že tretje leto zapored organizira izobraževanje odraslih Romov, hkrati pa so Romi v okviru tega izobraževanja opravili delovno usposabljanje, ki sta ga poleg skupnosti za zaposlovanje podprli še Tesnila iz Velike Loke in Trimo. Med temi Romi naj bi bilo nekaj takih, ki jih bo kasneje, seveda ob primernem razumevanju v združenem delu, možno tudi zaposliti. Doslej se je namreč zaposlilo le 5 Romov, kar je glede na njihovo skupno število (165) izredno malo.

Zal je treba omeniti tudi porast kriminalitete, saj je bilo lani med Romi okoli 30 takih dejanj, ki so prišla navzkriz z zakoni. Zaskrbljujoče je povečanje teh primerov, ki jih je bilo lani za 17 več kot predlani.

J. SIMČIČ

SPOSOJENO TRNJE

— Jugoslovansko tržišče je edinstveno v svetu.

V SREDO SEJA OBČINSKE SKUPŠČINE

V sredo, 1. junija, bo v Trebnjem skupno zasedanje vseh treh zborov občinske skupščine. Na njem bodo delegati obravnavali predlog sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o štipendiranju v naši republiki, poročilo o izvajanju družbenega dogovora o usmeritvi in razporejanju dohodka v lanskem letu, finančne obveznosti združenega dela po samoupravnih sporazumih in zaključni račun občinskega proračuna za lansko leto. Na skupnem zasedanju zbora združenega dela in krajevnih skupnosti, ki bo sledilo skupni seji, pa bodo delegati obravnavali poročilo o delu komunalne skupnosti in načrtih za letos.

AGROSTROJEV OBRAT BO SELIL DEL ZMOGLJIVOSTI

Kot kaže, se uresničujejo napovedi vseh tistih, ki so ob gradnji Agrostrojvega obrata v Sentrupertu, govorili, da tam ni najbolj primerna lokacija zanj. Kot glavni razlog so navajali, da obrat na sedanji lokaciji ne bo imel možnosti za širitev. Zdej se je to izkazalo kot točno. Obrat že išče možnosti, da bi se preselil v opekarno Gradbeno operskega podjetja v Prelesju. V tem smislu že tečejo dogovori v trebanjski občini.

J. S.

IZ KRAJA V KRAJ

USPEŠNO SELE V PUTNIKO- VEM MOTELU — Medtem ko prva izvedba Napatnic v Obrščakovih gostilni, ki so jo pripravili igralci KUD Pavel Gofia, ni najbolj uspela, je bilo v motelu povsem drugače. Tam so postregli z vrsto domačih jedi, igrokaz pa so si ogledali vsi vodilni trebanjski mošje. Vsi po vrsti so pohvalili nastop postrtovalnih igralcev, ki so z igro v resnici zadeli žebličko na glavico. Zadovoljni pa so bili tudi gostinci, saj restavracija v Putnikovem motelu že zlepa ni bila tako polna kot to pot.

MEDVEDJI OBISK V TREBNJEM — Pretekle dni se je v Trebnjem precej govorilo o nekem medvedu, ki je zašel prav do Putnikovega motela. Nevsakdanjega gosta iz gozdov so si menda ogledali lahko tudi vodilni trebanjski mošje, ki so

se prav tisti čas pogovarjali o gradnji novega hotela v Trebnjem. Ugibanj o tem, ali je tudi medved prišel na posvet ali pa si je ogledoval znamenito trebanjsko smučišče, je bilo seveda veliko. No, medved, ki niti ni bil največji predstavnik svojega rodu, je končal pod strelom enega izmed lovcev.

NEDOSTOPNO TENIŠKO IGRIŠČE — Na dvorišču Tesnil v Veliki Loki imajo tudi teniško igrišče, ki je nastalo ob pomoči tega tozda in z denarjem ter prostovoljnimi delom tamkajšnjih krajanov. Vsi trebanjski tenisači, ki so že kdaj sukali loparje, pa nanj menda nimajo vstopa. Zato samo poželjivo gledajo čez tovarniško ograjo in si žele dočakati dan, ko bodo lahko na tem igrišču tudi igrali. Še prej si žele izvedeti, zakaj je omenjeno igrišče zaprto.

TREBANJSKE NOVICE

SPOSOJENO TRNJE

— Star pregovor pravi, da se učimo na napakah. Toda nekateri jih naredijo toliko, da jih več ne dohajamo.

(Iz Politike ekspres)

— V naši družbi se vse pogosteje govori o odgovornosti. Toda če ne bi bilo dijakov, bi bilo zelo malo takih — ki odgovarjajo.

(Iz Politike ekspres)

— Zaradi štrajkov v svetu včasih ne dela na milijone delavcev. Pri nas tudi brez štrajka nekateri nič ne delajo.

(Iz Politike ekspres)

— Rodnost pada. To je zdaj najučinkovitejše sredstvo za ublažitev nezaposlenosti.

(Iz „Omladinske“)

KAJ VEŠ O RK?

16. maja smo bili učenci 7. razreda sprejeti med člane Rdečega križa, učenci 1. razreda pa med mlade člane. Pred sprejemom so nam učenci nižje stopnje pripravili kratek kulturni program. Po sprejemu je bilo tekmovalje „Kaj veš o Rdečem križu?“, na katerem so sodelovale ekipe od 5. do 8. razreda. Zmagali so šestarji. Vsi tekmujoči pa smo prejeli knjižne nagrade.

J. PELKO in D. VIDMAR
OŠ Krmelj

NOVO V KRMELJSKI ŠOLI

Člani literarnega krožka so izdali obsežno glasilo Utrinki, likovniki pa ta čas izdelujejo lesene reliefe, iz katerih bodo sestavili spomenik XII. SNOUB. Lepo vreme so učenci izkoristili še za okopavanje in plevljenje gradic ter za saditev rož.

Dopisniki OŠ Krmelj

OBVLADAJO TEHNIKO — Na tekmovalju najmlajših gasilcev sevnške občine je bilo zanimivo delo z gasilnimi aparati, stafetni tek in tudi delo z brizgalno, čeprav tokrat le „na suho“. Sodniki so imeli polne roke dela. Na sliki: pionirji z Loke pri delu. (Foto: A. Železnik)

SEVNIŠKI PABERKI

V ZNAMENJU GODB — V soboto ob 20. uri vabi domača delavska gasilska pihalna godba na akademijo v gasilski dom. V nedeljo, če bo vreme lepo, bo živahno na 5. reviji gasilskih pihalnih godb na gradu od 14.30 dalje. Če pa vreme ne bi bilo naklonjeno, bo prireditve v jedilnici Lisce. Svojo gostoljubnost in pozornost do številnih godb iz vse Slovenije lahko dokazemo tudi z dobrim obiskom.

DOBRA ORIENTACIJA — Mladim sevniško Društvo rejcev malih živali je z razstavo pri taborniškem domu uspešno prestalo prirediteljski krst. Tudi kdor ne pozna ravno dobro mestne ulice, ni bil v zadregi, kje je razstava. Vestni prireditelji so namreč na vsakem križišču do kraja

SEVNIŠKI VESTNIK

KROMPIR LEPO KAŽE – Tako trdijo ženske, ki so prejšnjo sredo kljub hudi pripeki pridno okopavale krompir na Svajgerjevi njivi pri Vranovičih. Le da je zemlja izsušena, ker že dolgo ni bilo dežja, so potarnale. Ta želja pa se jim je izpolnila prej kot v enem tednu.

TEKMOVANJE MLADIH GASILCEV

Občinska gasilska zveza Črnomelj je zadnje nedeljo na črnomaljskem stadionu pripravila gasilsko tekmovanje za pionirje in mladince. To tekmovanje organizirajo že devet let v počastitev dneva mladosti. Pomerilo se je 9 ekip mlajših pionirjev, 13 ekip starejših pionirjev, 7 mladinskih ekip ter po ena ekipa iz Ozlja in Metlike. Med ml. pionirji je zmagala ekipa Gasilskega društva Rožni dol, med starejšimi ekipa GD Štrekljavec, med mladinci GD Stranska vas in med mladinkami GD Semič.

– Nekateri mučijo etični, druge estetski, tretje politični problemi, četrti pa si probleme izmišljajo. (Iz Studenta)

Odpadni baker namesto deviz

bolj ali manj nemoten potek proizvodnje v črnomaljskem Gorenju ni prav nič odvisen od njih samih, marveč zgolj od oskrbe, na katero pa ne morejo vplivati

Ker Gorenje do Iskre ni izpolnilo svojih obveznosti – tu gre za devizno participacijo – je črnomaljska temeljna organizacija Gorenja Kompressorji zaradi pomanjkanja elektromotorjev celo drugo polovico marca stala. Potem sta Iskra in Gorenje le našla skupni jezik in črnomaljski tozđ je nekaj časa dobival po 1.000 elektromotorjev na dan, sedaj pa jih dobivajo po 1.300 na dan.

„Če bi hoteli izpolniti za letos zastavljen načrt, bi morali izdelovati po 1.600 kompresorjev na dan, vendar tega očitno ne bomo izpolnili,“ pravi vodja črnomaljskega tozđa Leopold Pucelj. Sedaj je v tej temeljni organizaciji zaposlenih 113 ljudi, delo pa poteka v eni izmeni. „Če bi imeli zagotovilo, da bomo dobivali dovolj elektromotorjev in ostalih potrebnih delov, bi le za malo povečali število zaposlenih in bi lahko delali po 1.600 kompresorjev na dan,“ pravi Pucelj.

Težave pa imajo tudi pri oskrbi s hladno valjano pločevino, ki jo dobivajo iz Grčije. Zato sedaj ne izdelujejo tistega tipa kompresorjev, ki ga finalist, tozđ Zamzovalniki, najbolj potrebuje, ampak drug tip, za katerega imajo še od prej potrebno dimenzijo pločevine. Tretji osnovni del kompresorja pa je njegovo jedro, ki ga dobivamo iz Danfossa v Nemčiji, pri tem pa ni težav.

Zadnji čas v Črnomlju tudi sami precej naredijo za dokaj nemoteno oskrbo z elektromotorji. Stare kompresorje, ki se jih je v Gorenju in pri mariborski Surovini veliko nagmalo, odpirajo in iz vsakega dobijo 70 dag bakra in ta baker namesto devizne participacije dajejo tovarni kablov v Svetozarevu, ki izdelujejo bakreno žico za elektromotorje, ki jih izdeluje Iskra v Spodnji Idriji. Tako so v zadnjem mesecu dni v Črnomlju in Surovini dobili celih 30 ton bakra, kar je tri četrtine mesečnih potreb za proizvodnjo v črnomlju.

SPOSOJENO TRNJE

– Štiri leta smo govorili o enoletnem mandatu, da smo v enem letu spet lahko uvedli štiriletnega. (Iz Svijeta)

ČRNOMALJSKI DROBIR

VESELICE, VESELICE – Zadnje soparno nedeljo je bilo zlasti v popoldanskih in večernih urah občinsko središče pusto in prazno. Ljudje so se pred vročino umaknili v zastrte sobe, precej pa se jih je odločilo za eno od treh veselice, ki so jih pripravili na Tančji gori, v Kotu pri Semiču in na Krasincu. Tja so organizatorji privabili največ ljudi, saj so prodali kar 3.000 vstopnic, najmočnejši magnet pa je bil ansambel Novi fosili.

GASILSKA TOMBOLA – Črnomaljsko gasilsko društvo pa se že pripravlja na veliko tombolo, ki bo 26. junija v jurjevski dragi. Lanski uspeh jih je še bolj opogumil, saj je prišlo poskušat srečo kar okoli pet tisoč ljudi. Za obisk se tudi letos ne bojijo, saj bodo pripravili kar za 100 starih milijonov dinarjev dobitkov, glavna bosta traktor in, sedaj že dražji fičko, Dobiček od tombole bodo znali črnomaljski gasilci hitro in koristno porabiti, saj opreme in

„Uresničitev plana je odvisna le od oskrbe, na to pa mi ne moremo prav nič vplivati, saj nam vse to urejajo skupne službe na ravni delovne organizacije. Tovarna gospodinjstva opreme in delovna organizacija Gorenje promet – servis. Kar se nas v Črnomlju tiče, mi bi letni plan lahko izpolnili, za to imemo vpeljano proizvodnjo, dovolj strokovnega kadra, malo bi morali povečati število zaposlenih, kar tudi ne bi bila nobena težava, saj imamo polno prošenj za sprejem v službo. Žal pa ne vemo, kako bomo lahko delali prihodnji teden, kaj šele prihod-

Telovadni nastop za dan mladosti

Na prireditvi podelili tudi plakete in priznanja TKS

V soboto je črnomaljska telesnokulturna skupnost v počastitev dneva mladosti v športni dvorani Loka pripravila tradicionalen telovadni nastop; 400 nastopajočih je privabilo v dvorano kar 1.000 gledalcev. Nastopili so učenci črnomaljske in viniške osnovne šole, centra srednjih šol, člani TVD Partizan Črnomelj, pevski zbor črnomaljske osnovne šole in godba na Pihala. Najbolj je navdušila zletna vaja, ki jo bo 100 črnomaljskih učencek izvedlo 11. junija na zletu bratstva in enotnosti v Bihacu.

Na prireditvi so podelili tudi plakete in priznanja TKS. Plaketo za najboljšega športnika v občini je dobil Alojz Kuzma, ki je na svetovnem prvenstvu v športnem ribolovu osvojil drugo mesto; najpriazdevnejši mentor šolskega športnega društva je Ruža Malič iz Vinice, najpriazdevnejši športni delavec Florjan Satošek – Ceko, najboljšo društvo TVD Partizan Semič, najboljšo šolsko športno društvo pa je iz OS Črnomelj. Priznanja pa so dobili: Radiša Tomič, Vlado Radovič, Janko Škarjak, Anton Butala, Ivan Žlogar in keglaški klub Rudar.

drugih pripomočkov ni nikoli preveč.

NOGOMET NA BUTORAJU – Butorajci, ki so si pridobili ime dobrih in prizadevnih organizatorjev športnih tekmovanj, so v nedeljo v počastitev dneva mladosti pripravili turnir v malem nogometu, ki se ga je udeležilo 11 ekip iz črnomaljskih krajevnih skupnosti. Butorajci so se izkazali tudi kot igralci, saj so osvojili drugo mesto za črnomaljskim klubom s čudnim imenom Šlaufarji (zaradi imena imajo menda težave z registracijo) in pred žogibrski S Sinjega vrha.

DAN SEMIŠKE ŠOLE – Osnovna šola Belokranjski odred iz Semiča pripravila za to nedeljo tako imenovani dan šole, ki je namenjen predvsem staršem in drugim gostom. Učenci jim bodo z nastopi na telovadnem igrišču prikazali delo interesnih dejavnosti, o tem bodo v šoli pripravili tudi razstavo.

nji mesec. Seveda je v takih razmerah težko gospodariti,“ pravi Pucelj. A. BARTELIJ

Novo rojstvo črnomaljskega taborništva

Črnomaljski Odred belih brez šteje okoli 120 članov – Končno so taborniki dobili svoj prostor v dijaškem domu – Manjka vodnikov

Črnomaljski taborniki so bili pred dvajsetimi leti med najbolj uspešnimi in delavnimi v Sloveniji, okoli leta 1968 pa je začelo delo Odreda belih brez pojemanj in kmalu nato je povsem zamrlo; nato v občini več let organiziranega taborništva sploh ni bilo.

„Leta 1977 smo na pobudo starejših črnomaljskih tabornikov oživilo delo Odreda belih brez, pravzaprav smo ga na novo ustanovili,“ je povedal Stane Šimec, ki je od takrat tudi načelnik odreda. „Danes šteje odred okoli 120 članov, sestavljen pa je iz dveh čet, ki delujeta na osnovni šoli Črnomelj in Dragatuš, ter iz klubovcev, se pravi starejših tabornikov. Redno pripravljamo taborjenje, doslej smo bili dvakrat na orju, trikrat pa smo taborili ob Kolpi. Tudi letos bomo pripravili tabor ob Kolpi, in sicer v začetku julija v Adlešičih,“ je našteval Šimec.

Poleg taborjenja pa črnomaljski taborniki ne zanemarijajo uredniševanja ostalega programa, kot so razne taborniške akcije,

Stane Šimec: „V kratkem bomo na željo mladih ustanovili taborniški vod v črnomaljski krajevni skupnosti Griček.“

priprave in udeležba na tekmovanjih. Pred nekaj leti so kot zmagovalci na področnem mnogoboju sodelovali na republiškem taborniškem mnogoboju in med mlajšimi in starejšimi medvedki zasedli 3. in 4. mesto.

„Tudi kar se razumevanja za delo taborniške organizacije tiče, se ne moremo pritožiti. Materialno nas podpirajo telesnokulturna skupnost, izobraževalna skupnost, mladinska organizacija, na pomoč pa nam prikažejo tudi organizacije združenega dela, zlasti črnomaljska IMV. Tudi opremljeni smo dobro, saj imamo 20 novih šotorov in kuhinjsko opremo. Največja težava doslej je bila, da nismo imeli svojega prostora; no, pred kratkim smo ga dobili v dijaškem domu. Sedaj moramo ta prostor urediti in opremiti, da bo služil kot učilnica, prostor za sestanke in klubska soba. Ena večjih težav je še pomanjkanje vodniškega kadra, saj iz srednjih šol tako rekoč nimamo članov.“ A. B.

Delo v Iraku zmanjšuje izgubo

TGP – tozđ Transport doma ukinja transportno dejavnost in se preusmerja v kovinsko predelavo – Ta naložba bo veljala 17 milijonov dinarjev

Metliški TGP – tozđ Transport se že dalj časa otepa s težavami, ki so se začele s pojemanjem naložb in s tem gradnji. Večje ko so bile omejitve, hujsje so bile zadrege tozđa Transport. Zmanjševanju naložb so se pridružile še nizke cene prevozov ter veliko povečevanje cen goriva in avtomobilskih gum, poleg tega je enega in drugega primanjkovalo.

Transport je zato zabredel v težave in izgube, ki je sredi lanskega leta znašal 13 milijonov dinarjev, konec lanskega leta pa je bila temeljna organizacija edina v metliški občini, ki je letno poslovanje zaključila z izgubo, in sicer 8 milijonov dinarjev. Izgubo so zmanjšali na račun del, ki jih v okviru Slovenija cest opravljajo v Iraku. Sedaj ima tozđ Transport v Iraku 40 svojih najboljših vozil in 48 delavcev, ki se obvežejo, da bodo ostali najmanj pol leta, lahko pa po preteku te dobe svoje bivanje podaljšajo. Marsikdo se odloči za to, saj je zaslugek za naše razmere izreden: 12 do 15 starih milijonov dinarjev na mesec, od tega 70 odst. v dolarjih.

„Računali smo, da bomo doma imeli dela za 25 vozil, vendar se je stanje na tem področju še poslabšalo, zato so se naši samoupravni organi odločili za ukinitve transportne dejavnosti doma,“ je povedal vodja tozđa Zdravko Pavlovič. Ves „domači“ del tozđa se bo pre-

usmeril v kovinsko predelavo. „Odlučili smo se, da bomo prodali 33 vozil, pustili jih bomo le pet za lokalne potrebe, seveda pa bo vsa dejavnost v Iraku ostala. Ko bo tam konec del, se pravi v začetku prihodnjega leta, pa naj bi šla naša tamkajšnja ekipa s Slovenija cestami na novo gradbišče, kjerkoli že bo.“

Pri novi dejavnosti gre v glavnem za obnovo obrabljanih strojnih delov, od avtomobilskih do delov v tekstilni in drugi industriji. Seveda se v glavnem naslanjajo na metliško tekstilno industrijo in Beti bo tudi sodelovala pri nakupu opreme. Preusmeritev bo veljala okoli 17 milijonov dinarjev, v glavnem gre tu za domačo opremo, za približno 3 milijone dinarjev bo uvožene. Prostore pa bodo sami preuredili. V TGP računajo, da bo nova dejavnost stekla čez dva meseca, s polovično zmogljivostjo, ob koncu leta pa s polno močjo. „Ne glede na preusmeritev pa še vedno tečejo pogovori s Slovenija ceste – Tehniko o tesnejšem povezovanju,“ je povedal Pavlovič.

V prvem četrtletju letošnjega leta tozđ Transport ni imel izgube, marveč celo ostanek dohodka, kar gre v glavnem na račun del v Iraku in dejstva, da s doma vozila stala, do konca leta pa naj bi pokrili tudi vsa lanske izgubo.

A. BARTELIJ

DEVETINDVAJSETKRAT ČEZ MEJO BREZ POLOGA

Lani so v metliški občini izdali 359 osebnih potnih listov, 102 občanom pa so potni list podaljšali, poleg tega so izdali še 10 skupinskih potnih listov, 11 osebam pa so potni list odvzeli. Od uvedbe depozita so v metliški občini izdali 29 potrdil o oprostitvi pologa za prehod čez mejo. Poročilo o delu oddelka za notranje zadeve v lanskem letu med drugim navaja tudi, da je v občini prijavilo bivališče 229 oseb, 244 se jih je odjavilo, sklenjenih je bilo 50 zakonskih zvez, zabeležili so 8 rojstev na domu, umrlo pa je 67 občanov. Lani je referat za promet pri tem oddelku izdal 150 novih vozniških dovoljenj, 430 pa so jih podaljšali. Za vozniški izpit se je prijavilo 170 kandidatov, 70 voznikom so odvzeli voziško dovoljenje.

Za gradbince doma ni dela

Metliški Pionirjev tozđ prvo četrtletje končal z izgubo – Večje delo v Novem mestu

Medtem ko je metliška Pionirjeva temeljna organizacija Gradbena operativa lansko leto kljub težavam zaključila brez izgube, pa ima v letošnjem letu precejšnje težave. Zlasti gradbeni sektor, kjer je zaposlenih 105 od 234 vseh delavcev tozđa, ki ima še sektor zaključnih del, močno prizadeva pomanjkanje del.

Za prvo četrtletje so sicer načrtovali izgubo, in to okoli milijon dinarjev, vendar je izguba v prvih treh mesecih letošnjega leta znašala trikrat več. Zaradi pomanjkanja dela so že lani oktobra začeli posojati svoje delavce zagrebškemu Pionirjevemu tozđu, februarja tako rekoč ni bilo moč delati in so bili delavci na izrednem dopustu. Z odhajanjem metliških delavcev v Zagreb pa so imeli nemalo težav in na koncu tudi izgubo. Delavci, ki imajo v glavnem doma družino in obdelujejo tudi zemljo, so se branili bivati in delati daleč od doma; tako so med drugim močno porasle bolniške, od 6 celo na 20 odst. Ne samo da je metliški tozđ vsak ponedeljek na svoje stroške vozil delavce v Zagreb in v petek domov, iz svojega žepa jim je moral plačevati tudi terenski dodatek za oddaljeno gradbišče, ker jim Zagrebčani tega niso priznali. Vse to je do marca prineslo milijon dinarjev izgube in potem so Metličani to sodelovanje prekinili. Še vedno pa vsak dan vozijo en avtobus delavcev na delo v novomeški tozđ.

Stanje v Gradbeni operativi je sicer še težje, vendar imajo sedaj delo vsaj za sproti, poleg tega pa so dobili večje delo, gradnjo proizvodne dvorane za novomeški Pionirjev tozđ MKI. V prvi fazi znaša vrednost te naložbe 27 milijonov dinarjev, vse skupaj pa gre za 50 milijonov dinarjev. Res pa je, da je rok dokaj kratak, saj mora biti delo opravljeno do konca septembra. Okoli 50 ljudi iz obeh sektorjev metliškega tozđa bo vsak dan delalo pri gradnji tega objekta v Novem mestu. S tem in še kakšnimi manjšimi deli v domači občini računajo, da bi nekako prebrodili največje težave in preživeli letošnje leto. Najhuje je metliški tozđ prizadelo, ker tako rekoč nimajo dela v domači občini, saj nobena delovna organizacija iz Metlike letos nič ne gradi. Prav tako do sedaj niso še nič delali v sosednji ozaljski občini, kjer so lani gradili tri večje objekte; skupaj je metliški Pionirjev tozđ v zadnjih dveh letih v ozaljski občini opravil dela v vrednosti 70 milijonov dinarjev. Letos pa, kot rečeno, še nič.

A. BARTELIJ

MLADOST, PODAJ MI KRILA – Prireditev, ki jo v Metliki vsako leto pripravijo v počastitev dneva mladosti, privabi na Pungart toliko gledalcev kot nobena druga. In vedno imajo kaj videti, saj je ta prireditev hkrati tudi pregled vse ljubiteljske kulturne in telesnokulturne dejavnosti v občini. V soboto zvečer so nastopili: pevski zbor Beti, mestna godba, folklorna skupina in tamburaši društva Ivan Navratil, pevski zbor in recitatorji metliške osnovne šole, TVD Partizan in plesna skupina iz Gradca. Na sliki: učenke osnovne šole so izvedle del zletne vaje, s katero bodo nastopile na zletu bratstva in enotnosti v Bihacu.

SPREHOD PO METLIKI

PO DOLGIH PORODNIH MUKAH je zagledal beli dan pesniški zbornik mladih metliških pesnikov. Tako se kolne začetek. Knjižico bo moč kupiti pri avtorjih, vzbudila pa bo vrsto komentarjev, kot se to dogaja vselej, ko skupina kaj obelodani. Tako je prav: kdo drug kot mladi lahko še dvigne prah, prevetriti zahtole možgane? Vendar ne gre zgolj za to. Med objavljenimi pesmami je gotovo tudi nekaj takšnih, ki ne bodo šle tako hitro v pozabo, ker niso le plod trenutnih modnih muh in praznega besedičenja. Kogar literatura privlači, si bo oskrbel začetek, ki se kolne.

PRICELA SE JE SEZONA VESELIC in spet bo ob nedeljah veselo. Je pa nekaj razveseljevo, namreč to, da vabijo prireditelji vedno kvalitetnejše ansamble. Največkrat igra po Beli krajini Heneček s svojimi fanti, ne manjkajo Galebi in Slavček. Krasinčani pa so si privoščili celo Nove fosile. Gasilsko društvo, krajevna skupnost ali mladinska organizacija, ki odšteje za ansambel več denarja, več tudi pokasira. Denar, zbran z veselnicami, društva oziroma organizacije pametno porabijo: za nabavo opreme, za popravila domov in tako naprej.

SKUPINA IVAN NAVRATIL pripravlja za 9. in 10. julij veleprir-

reditev Razkošje v stelji, in sicer na Vinomeru pri Metliki. Tokrat ne bomo napisali povabljenih estradnih umetnikov, ampak bomo podčrtali tekmovanje harmonikarjev. V čem je stvar? Pripravljali vabijo vse harmonikarje, ki igrajo diatonične instrumente, naj pridejo 10. julija v Belo krajino na Vinomer, kjer se bodo potegovali pred posebno komisijo za nagrado 3000 dinarjev. Za zdaj je treba napisati le prijavo s svojimi podatki in jo poslati na naslov: Mladinska folklorna skupina Ivan Navratil, 68330 Metlika. Zaradi bo treba dve skladbi, potne stroške pa bo poravnal organizator. Harmonikar je lahko doma iz katerega koli kraja, ni nujno, da je Belokranjec. Podrobnejše podatke bodo prijavitelji prejeli po pošti.

V METLIKI JE NEKAJ NAPOLPORUŠENIH BAJT in drugih gospodarskih poslopij, ki bi jih kazalo porušiti do kraja. Videti je, da o tem nihče ne razmišlja, videz mesta pa trpi zavoljo tega. Turistično društvo je opozorilo že nekaj lastnikov, vendar bi bilo treba zadevo pognati še kje drugje. Čudno: na eni strani nočemo odstraniti, kar ni vredno, da stoji, na drugi pa se nam ruši, kar bi morali ohraniti. Pri slednjem imamo v mislih bajto Bare Juričine, etnološki spomenik I. kategorije, ki bo vsak čas le še kup kamenja, lesa in slame.

metliški tednik

Korak naprej pri samoupravi

Preobrazba KS ne bo niti lahka niti kratkotrajna

Krajevna skupnost Kočevje — mesto ni ustrezno organizirano, kar se kaže v slabem delovanju delegatskega sistema ter v slabi povezavi organov KS z delovnimi ljudmi in občani. To je poudarjeno v uvodu osnutka predloga za preoblikovanje KS Kočevje — mesto, ki bo kmalu dan v razpravo delovnim ljudem in občanom.

KS Kočevje je prevelika, saj je v njej kar blizu 9.000 občanov. V več manjših KS bi prebivalci mesta imeli večji vpliv na reševanje skupnih zadev.

Skupščina krajevne skupnosti Kočevje se je v zadnjih šestih letih le 6-krat sestala. Zbori krajanov so bili slabo obiskani. Zato pa se je svet KS sestel kar 86-krat. To govori o šibki samoupravi.

V osnutku predloga je predvideno, da s preoblikovanjem KS Kočevje ne bi smeli povečevati stroškov za delo strokovnih služb, vsaj ne tako, ki se ga ne bi dalo opravičiti z boljšimi rezultati. Samouprava v vsaki KS mora biti organizirana tako, da omogoča nenčen stik samoupravnih organov z delovnimi ljudmi in občani ter obratno.

Odločanje mora potekati na zborih občanov, javnih razpravah, v skupščini KS; svet skupščine KS pa je le izvršilni organ.

Krajevna skupnost je temeljna celica delegatskega skupščinskega sistema. Temeljna naloga delegacij in delegatov je, da v skupščinah izražajo resnično pristne interese delovnih ljudi in občanov in da se na podlagi teh interesov dogovorijo o odločitvah. Zato mora biti delegacija v stalni delovni povezavi z delegatsko bazo v KS. V dosedanji praksi so se delegacije KS premalo povezovale z zbori delovnih ljudi in občanov, preveč pa le z vodstvi in organi KS in organizacij.

Gradivo nadalje govori o pomenu poravnalnih svetov in potrošniških svetov, velik poudarek pa daje tudi samoupravljanju stanovalcev.

Krivični bi bili, če ne bi ob zaključku ugotovili, da je sedanje vodstvo KS doseglo pri delu tudi velike uspehe. Ni njihova krivda, da na področju samoupravljanja še ne gre vse tako, kot bi želeli. Celo nasprotno: prav njihove izkušnje bodo pomagale, da bodo samoupravo na tem področju dograjevali. To dograjevanje pa gotovo ne bo niti lahko niti kratkotrajno.

JOŽE PRIMC

Dve bronasti jelki

Komu in za kaj najvišji letošnji priznanji mesta

Poročali smo že, da sta bili ob prazniku mesta Kočevje podeljeni dve najvišji odlikovanji krajevni skupnosti, bronasti jelki, in 20 plaket mesta Kočevja.

Ivan Klun, direktor Kovinarja Kočevje, je prejel bronasto jelko za dolgoletno uspešno vodenje delovne organizacije, za uspešno uveljavljanje delavskega samoupravljanja, za vsestransko sodelovanje z ostalimi organizacijami združenega dela in za veliko razumevanje pri reševanju zadev v krajevni skupnosti. V vsem povojnem obdobju je tudi veliko prispeval za razvoj gasilstva na območju mesta Kočevje.

Ljubljanska banka — poslovna enota Kočevje pa je prejela bronasto jelko za svoj prispevek h gospodarskemu razvoju mesta Kočevje, za vsestransko sodelovanje s krajevno skupnostjo Kočevje — mesto, za uspešno bančno poslovanje, za pravilno usmerjanje investicij in za svoja prizadevanja za lepši videz mesta.

JOŽE PRIMC

Brez olepševanja o razmerah

Kljub težavam ribniško gospodarstvo napreduje — Tudi v Inlesu kaže na boljše

Porast izgub, povečanje zaloga materiala in nedokončane proizvodnje ter težave s plačilno sposobnostjo so glavne slabosti ribniškega gospodarstva v prvih treh mesecih letos. Med uspehe v istem obdobju pa lahko štejemo porast gospodarnosti ter akumulativne in reproduktivne sposobnosti.

Celotni prihodek ribniškega gospodarstva je v prvih treh mesecih letos v primerjavi z istim obdobjem lani porasel za 28 odstotkov, dohodek pa celo za 31. Izgubo so izkazale štiri OZD, največ Inlesov tozd Trgovina (25.226.000 din), Inlesov tozd Loški potok (6.326.000 din), Mercatorjev tozd Jelka (6.183.000 din), najmanj pa tozd Gozdarstvo Jelenov žleb (308.000 din). Izguba je posledica dejstva, da so kupci vedno slabši plačniki, saj dolgujejo na primer Inlesovemu tozdu Trgovina kar 68.000.000 din ali več kot še enkrat več, kot bi bilo normalno.

Izračuni pa kažejo tudi, da se je po dolgem času gospodarnost ribniškega gospodarstva spet povečala, in sicer za 1 odstotek, akumulativna sposobnost celo za 40 odstotkov, reproduktivna sposobnost pa za 23 odstotkov, medtem ko je donosnost upadla za 3 odstotke. Število zaposlenih na podlagi delovnih ur je večje za 6 odstotkov, pri čemer je treba upoštevati, da je odprl Riko v Loškem potoku nov obrat oz. tozd. Izplačani povprečni mesečni osebni dohodek je znašal 14.940 din in je za 13 odstotkov višji, kot je bil pred letom dni.

Dohodek in čisti dohodek so razporejeni tako: za skupne družbene potrebe so odinili 30 odstotkov več, za splošne družbene potrebe 63 odstotkov več, za obresti pa skoraj dvakrat toliko kot leto prej. Razporejeni dohodek se je v letu povečal za 40 odstotkov, razporejeni čisti dohodek pa za 41 odstotkov.

Za osebne dohodek so namenili 26 odstotkov več, za skupno porabo 11 odstotkov več, za razširitev materialne osnove dela celo 116 odstotkov več (se pravi nad enkrat več), za rezervni sklad 33 odstotkov več. Akumulacija je tako v letu dni porasla za 86 odstotkov, sredstva za reprodukcijo pa za 70 odstotkov.

Pred referendumom Očitna korist

STANKO LOVŠIN OD SV. GREGORJA nam je dejal: „Pri nas smo vsi prepričani, da je samoprispevek nujen in koristen ter da brez njega v naši krajevni skupnosti ne bo napredka. Smo namreč izrazito kmetijska krajevna skupnost in torej nimamo drugega dohodka kot od samo-

prispevka. Sicer pa samoprispevek za kmeta niti ne bo tako velik, če ga primerjamo s prispevkom delavca. Upoštevati pa moramo, da kmetje prispevajo običajno več z dodatnim samoprispevkom v obliki lesa in drugega materiala, dela in včasih tudi denarja.“

IVAN ZOBEC iz RIKOSTROJA RIBNICA: „V Ribnici imamo lepe dokaze, da je samoprispevek koristen, saj smo z njim v minulih letih zgradili zdravstveni dom, šolo, vrtec, športni center in mnoge ceste, če naštejemo le največje objekte. Redko katero naselje nima asfaltiranih cest. Če ne bi bilo samoprispevka, marsikaj tega še dolgo ne bi imeli. Zato menim, da bodo tudi zdaj krajanje glasovali za samoprispevek.“

Mislil, da je zdaj nujno posodobiti cesto proti Loškemu potoku, saj je to edina pomembnejša cesta v občini, ki je še makadamska. Tudi vrtec v Sodražici in novi dodatni prostori za vrtec v Ribnici so nujni.“

J. P.

ocenjujejo stvarno, brez nepotrebnih olepšav in raje kritično. Skrbijo jih predvsem položaj v Inlesu, vendar je Inlesov delegat na zadnji seji občinske skupščine poudaril, da je pri njih položaj težak, a ne kritičen; pričakuje, da bodo v ukrepi znotraj kolektiva in v širši družbeni skupnosti dosegli, da bo Inles že prvo polletje zaključil brez izgube.

J. PRIMC

V nedeljo na referendumu

Ribnica: za hitrejši napredek krajevnih skupnosti

V ribniški občini bodo občani v krajevnih skupnostih v nedeljo, 29. maja, glasovali o novem samoprispevku. Če bo referendum uspel, bo samoprispevek uveden za obdobje petih let, se pravi od 1. julija letos do 30. junija 1988, plačevali pa bi ga po 2 odst.

Večina občanov, ki smo jih pred kratkim obiskali, meni, da bo referendum uspel. Uspehi dosedanjih samoprispevkov so vidni vstopovod in vsi občani trdijo: brez samoprispevka bi bil napredek naših krajevnih skupnosti občutno počasnejši ali pa bi celo zastal. Težav zaradi izida glasovanja ne pričakujejo tudi zato, ker dosega ribniška občina v primerjavi z ostalimi slovenskimi občinami precej nadpovprečne gospodarske rezultate. Seveda je tudi v ribniški občini nekaj težav, vendar jih kar uspešno premagujejo.

O programih, kaj bodo v kateri krajevni skupnosti z zbranim denarjem naredili, smo poročali že v prejšnjem Dolenjskem listu, zato tega ne bomo ponavljali. Povemo pa naj, da bodo tudi tokrat oproščeni samoprispevka tisti, ki imajo majhne dohodke. To velja tako za zaposlene, kot za upokojene, kmete, obrtnike in druge; lahko pa tudi za tiste, ki preživljajo samo s svojim osebnim dohodkom tri ali več oseb v skupnem gospodinjstvu in so brez dohodkov, ter upokojenici, če preživljajo eno ali več oseb. V zadnjih dveh primerih je treba za oprostitve zaprositi. Tudi o oprostitvah ne pišemo podrobneje, ker je bil sklep o tem objavljen že v skupščinskem

Dolenjskem listu pred štirinajstimi dnevi in ga lahko preberete tam.

Sicer pa so bili delovni ljudje in občani o vsem v zvezi z referendumom že podrobneje seznanjeni na zborih delovnih ljudi in občanov pa tudi na drugih sestankih, s pomočjo občinskega glasila Rešeto, Dolenjskega lista in še na druge načine.

NAJBOLJŠI POTOČANI — Tekmovanja iz znanja o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti se je v ribniški občini udeležilo 14 ekip iz osnovnih šol. Vsi tekmovalci so pokazali veliko znanja, prvo mesto pa je zaslužno osvojila ekipa osnovne šole iz Loškega potoka, ki je tako postala občinski prvak. Za nagrado so Potočani odnesli stafetno palico iz Ribnice proti Kočevju. (Foto: Glavonjić)

VESELA ŠOLA — Na občinskem tekmovanju „Vesele šole“ Ribnici, na katerem so se pomerili učenci od 3. do 8. razreda iz Ribnice in Sodražice, so v posameznih razredih zmagali: Biljana Kljajci, Jana Benčina (obe RI), Alenka Zupan, Helena Andoljšek (obe SO) in Tadeja Čampa (RI). Zmagovalci bodo nastopili na republiškem tekmovanju. Na fotografiji: udeleženci tekmovanja. (Foto: Glavonjić)

RIBNIŠKI ZOBOTREBCEI

HAZARD V RIBNICI — Popularni ansambel zabavne glasbe „Hazard“ iz Ljubljane je pred kratkim gostoval v domu JLA v Ribnici. Poslušalo ga je okoli 200 Ribničanov. Na plakatih je bil kot dodatna vaba objavljen tudi „mister univerzum“, najboljši Jugoslovčan, ki pa se Ribničankam ni pokazal.

BLIŽAJO SE VESELE LICE — Blizu se poletje in čas veselice. V ribniški občini jih bodo največ organizirali gasilci. Sezono veselice bodo odprli mladi gasilci iz Rakitnice 5. junija, ribniški gasilci bodo imeli veselico 19. junija, gasilci iz Sušja pa 26. junija.

M. G-6

PREMAKNILI DELOVNI ČAS — Ribniške delovne organizacije so 16. maja premaknile začetek delovnega časa od 7. do 6. uro. Komentarji o tem ukrepu so bili različni. Najbolj zadovoljni so bili tisti, ki so radi popoldne prosti, manj pa tisti, ki iz oddaljenih krajev vozijo otroke v ribniški vrtec in jih morajo zdaj buditi že ob 4. uri.

medved odgovarja

— Zakaj sprejodnik v avtobusu rezervira sedež za mladino in mladinke, za upokojene pa ne?

— Mladi morajo priti spočiti v šolo in na delo, upokojenici pa tako in tako lahko počivajo doma.

REŠETO

V Zvezo komunistov več delavcev

Sprejet program dela za naslednje leto dni — Predlog za drugačno povezovanje organizacij ZK — Spet veliko besed o vsebinskem in prostorskem preoblikovanju KS

Program dela občinske konference ZK Kočevje za obdobje marec 1983—februar 1984, ki je bil izdelan na osnovi sklepov zadnje seje tega organa, so obravnavali na nedavni seji občinskega komiteja ZK.

V programu je dan poudarek družbeno-ekonomskim odnosom, samoupravljanju, SLO in družbeni samozaščiti, uresničevanju 6. seje CK ZKS, informiranju v ZK, povezovanju lesne industrije in gozdarstva ter kadrovske politiki.

V načrt uresničevanja sklepov 6. seje CK ZKS so med drugim zapisali, da mora vsaka osnovna organizacija ZK v svojem okolju ocenjevati delovanje celotnega sistema socialističnega samoupravljanja in delovanje komunistov znotraj tega sistema. V ZK naj bi sprejemali več delavcev, kar velja še posebno za delovne organizacije, ki imajo veliko zaposlenih, pa malo članov ZK (LIK, Melamin, Kmetijsko gospodarstvo). Posebno pozornost je

treba posvetiti moralnemu liku komunistov. Poudarek je dan tudi povezovanju komunistov na „nižjih“ ravneh, se pravi v okviru hišnih in uličnih aktivov ZK.

Sklenili so, da se iz treh osnovnih organizacij ZK v Avtu ustanovi ena. Tako so organiziranost ZK prilagodili novi organiziranosti te delovne organizacije, kjer so iz treh tozdv ustanovili enovito delovno organizacijo.

Zelo živahno je postalo, ko so razpravljali o „akcijskem povezovanju komunistov v KS Kočevje — mesto“. Po predlogu naj bi 5 osnovnih organizacij ZK v mestu preoblikovali v 7, v mestu naj bi delovale 3 akcijske konference ZK, iz katerih naj bi izvolili še svet ZK v krajevni skupnosti Kočevje — mesto. O tem predlogu bodo razpravljale še osnovne organizacije ZK. Razprava o tem je namreč prerasla v razpravo o prostorskem, predvsem pa vsebinskem preoblikovanju KS Kočevje — mesto, ki v raznih „vrhovih“ poteka že nekaj let, do občanov pa praktično še ni segla. Ugotovili so,

da je občanom potrebna taka krajevna skupnost, da bodo v njej razpravljali in odločali o vsem, kar jih zadeva. Menili so, naj se občani sami odločijo, kako velike naj bodo KS, prav tako pa komunisti, kako velike naj bodo njihove osnovne organizacije.

J. PRIMC

ZA BOLJŠO OSKRBO

Na zadnji seji sveta potrošnikov v Kočevju so med drugim razpravljali o delovnem času trgovin ter prodaji kruha in mesa. Osvojen je bil predlog, naj bi izdelali letni koledar dežurnih trgovin ob državnih praznikih, ki trajajo več dni (novo leto, 1. maj, 29. november). Predlagano je bilo, naj bi mesnice dobile pošiljke mesa ob petkih in sobotah že pred 11. uro. Žal se je v praksi že prvi teden zgodilo, da so mesnice dobile meso še kasneje kot običajno. Uresničen pa je bil predlog, naj bi trgovine dobivale svež kruh dvakrat na dan.

Letos slabo gospodarjenje

V prvem trimesečju skoraj na vsej črti slabše kot lani

Kljub želji vodstva občinske konference SZDL, naj bi poročali iz kočevske občine predvsem o dobrih in lepih zadevah, in kljub članku v Kočevskem žaromeru „Dobro gospodarjenje“ podatki službe družbenega knjigovodstva kažejo, da smo v

prvih treh mesecih v kočevski občini dokaj slabo gospodarili (podobno pa je bilo tudi lani).

Vsi kazalci gospodarjenja za prvo tromesečje letos so slabši kot v istem obdobju lani. Gospodarnost je upadla za 1 odstotek, donosnost za 7 odstotkov, akumulativna sposobnost za 33 odstotkov in reproduktivna sposobnost za 14 odstotkov. Porasel je le dohodek na delavca (za 22 odstotkov), ker pa so še bolj porasle cene, je tudi tu dejansko zabeležen padec. Zelo so porasle terjatve do kupcev in kratkoročna posojila, zaradi česar ima kočevsko gospodarstvo še več težav s plačilno sposobnostjo.

Celotni prihodek je porasel za 26 odstotkov, dohodek pa je za 22 odstotkov. Deset organizacij združenega dela je poslovalo z izgubo, ki je bila največja v tozdu Govedoreja (11,9 milijona dinarjev), v tozdu Transport—gradnje (skoraj 7,5 milijona) in tozdu Tovarna pohištva LK (preko 7 milijonov). Resnici na ljubo pa je treba tudi zapisati, da je bilo izgube manj kot pred letom dni, in sicer za 8 odstotkov. OZD krivijo za izgubo neskladne cene, pomanjkanje surovin, sezonski značaj dela in delno kupce, ki so slabi plačniki.

Ustvarjeni dohodek in čisti dohodek je kočevsko gospodarstvo letos razporedilo tako: za skupne družbene potrebe ga je šlo 36 odstotkov več kot lani za splošne družbene potrebe 58 odstotkov več, za obresti in za posojila ga je šlo kar za 131 odstotkov več, za osebne dohodka 23 odstotkov več, za skupno porabo 14 odstotkov manj, za razširitev materialne osnove dela 12 odstotkov manj in za rezervni sklad 22 odstotkov več. Povprečni osebni dohodek je znašal 14.227 din in je bil večji za 15 odstotkov. (Vsi podatki so povzeti po informaciji SDK.)

JOŽE PRIMC

PRENOVLJENA GOSTILNA

V Livoldu pri Kočevju je zasebni gostilničar Jančevski pred kratkim dožidal, prenovil in na novo opremil svojo gostilno, ki je zdaj eno najlepših gostišč ne le v občini Kočevje, ampak sploh ob glavni cesti Ljubljana—Kočevje—Delnice—Reka. Gostilna ima vedno na razpolago hladna in topla jedila, kar je še posebno pomembno zdaj, ko se začne turistična sezona in ko potuje po tej cesti na morje in domov vedno več domačih in tujih turistov.

400, se bodo zbora udeležili tudi zdravniki, ki zdravijo diabetike.

STEKLINA OGROŽA — Na nekaterih območjih kočevske občine se je že pojavila steklina, na srečo pa še ne v kočevski dolini, ki je najbolj gosto naseljena. Iztrebiti bi kazalo potepuške pse in mačke. Predvsem psi se potepajo po mestu, prevrčajo smetnjake in stikajo za kostmi in kruhom, ki ga je še vse preveč v smetnjakih. Glavni vir okužbe s steklino so gozdne živali, zato je treba biti zdaj, ko se bo začela sezona nabiranja gob, jagod, malin in drugih gozdnih sadežev, še posebno previden.

UNIČENO IGRISČE — Kočevje je pred leti veljalo za eno najlepših slovenskih mest. Zdaj je precej zanemarjeno. Otroško igrišče in igrala na njem so uničena, polomljene so ograje ob Rinži in na nekaterih mostovih, Rinža je umazana in polna smeti pa tudi zelenice po mestu so kljub rednemu čiščenju vedno zametene in marsikje shojne. Vzrok za vse to je, ker damo veliko na osebni standard, premalo na kulturno vzgojo občanov, pa tudi kaznovanja ne bi smeli zanemariti, če drugo ne pomaga.

Drobne iz Kočevja

DANES ZBOR DIABETIKOV — Občini zbor društva diabetikov, ki deluje za območje občin Kočevje in Ribnica, bo danes ob 17. uri v dvorani doma telesne kulture. Radvorani doma telesne kulture. Radvorani doma telesne kulture. Radvorani doma telesne kulture.

občan vprašuje medved odgovarja

— Po čem sklepaš, da je pred kratkim nad Kočevjem eksplodirala manjša atomska bomba? — Ker so po vsem mestu polomljene klopi za počitek občanov; na otroškem igrišču so polomljene gugalnice, vrtiljaki, klopi in drugo; poškodovana je ograja na mostu in pri parkirnem prostoru pri cerkvi itd., itd.

KOČEVJSKE NOVICE

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 26. maja - Filip Petek, 27. maja - Avguštin Sobota, 28. maja - Vojislav Nedelja, 29. maja - Majda Ponedeljek, 30. maja - Ivana Torek, 31. maja - Angela Sreda, 1. junija - Justin Cetrtek, 2. junija - Evgenij

LUNINE MENJE

26. maja ob 19.48 - ščip

KINIO

BRESTANICA: 28. 5. ameriški barvni film Trije potepuhi in plavalaska.

maliglas

SLUŽBO DOBI

ZAPOLITEV (deljen delavnik), samsko stanovanje dobi ženska. Naslov v upravi lista (2173/83).

STANOVANJA

NAJBOLJŠEMU PONUDNIKU od dam sote ter kuhinjo s posebnim vhom. Ulica Heroja Simončiča 2, Trebnje.

ENOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE, centralno ogrevano, v Ljubljani, Petrovičeva 23, takoj vseljivo, zamenjam z enakim v Novem mestu, lahko tudi v privatni hiši, vendar z ločenim vhom. Informacije: telefon 71-794, od 7. do 15. ure.

PROSTE POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI: 2 sobi (po 3 postelje) s kuhinjo dam v najem za sezono 1983. Šifra: „CRIKVENICA-DRAMALI“.

MLADA USLUŽBENKA, nekadilka, išče sobo z možnostjo kuhanja in uporabo kopalnice v Brežicah ali okolici. Naslov v upravi lista (2175/83).

SAMSKI MOSKI, pošten, miren, išče sobo s posebnim vhom v Novem mestu. Naslov v upravi lista (2176/83).

Motorna vozila

ZASTAVO 101, letnik 1976, prodam za 12 M. Tel. 22-444.

P 126, letnik 1977, prodam za 10 M. Tel. 25-747.

PRODAM avto WARTBURG - LIMUZINA, letnik 78. Tel. 068 22-487.

FICKA, letnik 1971, prodam. Bukovec, Drska 31, Novo mesto.

KOMBI VW kasonar, letnik 1970, prodam. Telefon 72-187.

MOTOR APN 4 prodam za 1,3 M. Groblje 8, Novo mesto.

R 4, letnik 1978, prodam. Telefon 22-344.

R 4 TLS, letnik 1981, prodam. Informacije na telefon 85-727.

IZDAJA: DITC, tozđ časopis Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihtar.

UREDNIŠKI ODBOR: Ksenija Khalil (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Mirjam Bežek, Bojan Budja, Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppelj, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Jože Matkovič. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Iztok Gačnik in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 15 din. Letna naročnina 600 din - Za delovne in družbene organizacije 1.200 din - Za inozemstvo 20 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto).

UGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 250 din, za razpise, licitacije ipd. 350 din, 1 cm na določeni, srednji ali zadnji strani 380 din, 1 cm na prvi strani 500 din. Vsak mali oglas do 10 besed 115 din, vsaka nadaljnja beseda 12 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu. 52100-603-30624 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Glavni trg 7, p. p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov skupnih služb DITC: Germova 3, p. p. 33, tel. 22-365 in 22-551 - Naslov ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka: Jenkova 1, p. p. 33, telefon (068) 24-006 - Nenaročenih rokovpisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC, tozđ Grafika, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

BREŽICE: 27. in 28. 5. ameriški film Lava laguna. 27. 5. francoski film Izredna žena. 28. 5. ameriški film Muppeti gredo v Hollywood. 29. in 30. 5. francoski film Rop v Nici. 31. 5. ameriški film Zob za zob.

ČRNOMELJ: 26. in 29. 5. francoski film Gadje na počitnicah. 27. in 29. 5. italijanski film Zgodbe navadne norosti. 31. 5. ameriški film Nenavadna priča z očina.

KOSTANJEVICA: 28. 5. angleški film V podzemlju seksa. 29. 5. ameriški film James Bond - Tajni dokumenti.

KRSKO: 27. 5. ameriški film Moonraker. 29. 5. ameriški film Svatba. 31. 5. francoski film Zandar proti marsovcem.

NOVO MESTO - KINO JLA: Od 27. do 29. 5. ameriški film Elvis Presley. Od 30. 5. do 1. 6. ameriški film Neposlušnost.

MIRNA PEČ: 27. 5. ameriški film Vojakova vrnitev.

strirano do oktobra, prodam. Informacije dopoldne 71-017, popoldne 79-225, Andrej Kovačič. Z 101 mediteran 1300, letnik oktober 1980, prodam. Gric, Kristanova 42, Novo mesto, telefon 22-353.

MZ 250, letnik 1982, 2900 km, ugodno prodam. Prešeren, Šmarjeta 50, Šmarješke Toplice.

ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Florjančič, Gor. Karteljevo, Mirna peč.

R 4 po ugodni ceni prodam. Velika Cikava 16, Mirna peč.

Z 101, prevoženih 50000 km, prodam ali zamenjam za traktor s koso. Conta, Hrastje 16, Sentjerne.

FIAT 850, leto izdelave 1969, neregistriran, z veliko rezervnimi deli poceni prodam. Mihael Bele, Smolenja vas 30, Novo mesto.

AUSTIN, letnik 1972, z rezervnim motorjem, registriran do 11. novembra 1983, zelo ugodno prodam. Telefon 22-041.

126 P, letnik 1976, dobro ohranjen, prodam. Telefon 23-898.

FICKA, letnik 1974, prodam. Zdenka Slajkovec, Krka 44.

WARTBURG, letnik 1974, nevozen, prodam. Stane Radovičević, Mihovec 5, Novo mesto.

R 4 prodam. Gorenc, K Roku 62, Novo mesto.

126 P, letnik februar 1980, prodam. Klobučar, Podhosta 5, Dolenjske Toplice.

UGODNO PRODRAM rezervne dele za R 4. Informacije na telefon 23-210 ali Foersterjeva 5, Novo mesto.

R 12, letnik 1976, prodam. Marjan Turk, Podgrad 1, Novo mesto.

126 P prodam. Vinko Mirtek, Mačkovec 1, Novo mesto.

Prodam osebni avtomobil GOLF JL, letnik 1979. Informacije po 16. uri na telefon 85-262.

ZASTAVO 750 LE, letnik 1982, prodam. Rajko Požnič, Brezje 10, 68281 Senovo.

TRAKTOR ZETOR 4718 s kabino prodam. Jože Krevs, Veliki Kal 10, Mirna peč.

KOSO, malo rabljeno, za traktor Ferguson in koso MERTL za traktor Deutz ali Porsche prodam. Anton Suštarčič, Prilozje 6, 68332 Gradac.

PRODRAM skoraj nov obračalnik in voziček za BCS. Janez Kovačič, Groblje 8, Sentjerne.

KOSILNICO Mini-padano v odličnem stanju prodam. Greg 22, Novo mesto.

PRODRAM traktor Ferguson, Gazvoda Franc, Smolenja vas 50.

PRODRAM nov puhalnik Tajfun na trofazni tok. Informacije na telefon (068) 69-140.

PRODRAM polkavč, omaro, mizico in dva fotelja za šest tisoč dinarjev. Požar, Kočevje, telefon 861-440 in 852-526.

PRODRAM malo rabljeno spalnico, otroško posteljo in športni voziček (za v avto). Telefon 24-947 (po 19. uri).

PRODRAM žensko poročno obleko. Telefon 22-344.

PRODRAM TOMOS 4 in gumijast čoln MAESTRAL 9, oba rabljena dve sezoni. Maistrova 8, Novo mesto, telefon 22-052.

SEDEŽNO GARNITURO ugodno prodam. Telefon 24-828.

KOŠNJO sena in otave na Mirni prodam. Poizvedite v gostilni Pavlin v Trebnju.

PRODRAM nekaj gradbenega materiala (porolitopeko 8 in 12 cm, silikatno opeko, betonsko opeko 30, vezano okno 140 x 90, hrastove deske 5 cm), Črnič, Semiška 2 (pri Dinos), Črnomelj.

SEDEŽNO GARNITURO, rabljeno, prodam. J. M., Nad Mirni 48, Novo mesto, telefon 25-046.

SPALNICO, malo rabljeno, prodam. Telefon 21-874.

PRODRAM glasbeni stolp Schneider HI-FI stereo 180 W, skupaj z boksi (2 x 80 W). Tone Božič, Vel. Orehek 20, 68322 Stopiče.

PRODRAM 250 novih rdečih betonskih strešnikov, barva v masi. Informacije na telefon (068) 24-832 ali osebno pri: Bauer, Adamičeva 16, Novo mesto.

PRODRAM prikolico ADRIA 305 in etažno peč za centralno ogrevanje EMO. Ogljed v soboto in nedeljo. Štok, Rumanja vas 25, Straža.

HARMONIKO, primerno za učenje, znamke Melodija, 120-basno, prodam. Janez Urajnar, Hudeje 8, Trebnje.

PRODRAM breje ovce in jagenjčke. Izidor Vovk, Dvor 14.

PRODRAM vodni deski JUGO-SPECIAL za 2,5 M in RACING D 2 za 3,5 M ter novo viharno jadro. Informacije po telefonu (dopoldne) 71-017.

SPALNICO ANGELINA, staro leto in pol, prodam. Informacije po telefonu 24-357.

PISCANCE, stare dva meseca, nesnice, prodam. Telefon 22-187.

KULIVATOR, frezo in plug kupim. Telefon (068) 72-855 (dopoldne) ali 82-008 (popoldne).

KUPIM tovorni avto ZASTAVA ali menjam za OM z B-kategorijo. Telefon (061) 772-330.

SADOVNJAK v bližini Novoga mesta kupim. Telefon 21-807.

DOBRO ohranjeno, za vikend primerno manjško kmečko hišo (vodovod, elektrika) z nekaj zemlje v naselju ob Kolpi kupim. Ponudbe z vsemi podatki pošljite na naslov Ahačič, Vošnjakova 9, Ljubljana.

PIANINO ali manjši klavir kupim. Rauš, Cesta 4. julija 67, Krško, telefon 71-834.

PARCELO za vikend in nasad (sončna lega), približno 1500 m²,

(068) 81-996, v večernih urah. SKROPLNICO prodam. Ogljed vsako nedeljo. Naslov: Alojz Hočvar, Studenc 32, Studenc.

PRODRAM betonski mešalec na bencinski pogon in dve motorni kolesi Jawa 175 cm, potrebni manjšega popravila. Zupančič, Vel. Podljuben 29, Uršna sela.

DNEVNO SOBO MONACO, staro leto dni, in sedežno garnituro ter kuhinjo oranžno-rjave izvedbe. Informacije na telefon (068) 23-548 in 23-607, po 16. uri.

JUNCA za kmečka dela, težkega 600 kg, prodam. Alojz Sutar, Oreše 11, Šmarješke Toplice.

UGODNO prodam nov električni harmonij, 5 registrov. Sinkovec, Planinska 15, Sevnica.

PRODRAM dve prikolici za osebni avtomobil ter eno za manjši traktor. Zamenjam tudi za prašiča. Vojko Novak, Črešnjice 58, Cerklje ob Krki.

PRODRAM dobro ohranjeno stiskalnico za grozdje (cigalico). Anica Peterle, Ulica heroja Simončiča 2, Trebnje.

PRODRAM otroško pleteno stajico in stožček s kahlico. Telefon 84-520, interna 5.

ANTON BOJANC, Mala Cikava 4, Novo mesto, prepovedujem Emilu BAJCU iz Smolenje vasi in Mariji ILAR z Male Cikave, da bi si lastila parcelo št. 2105, dokler stvar ne bo sodniško urejena.

MARIJA KUNIČ, Mala Lahinja 4, Dragatuš, prepovedujem vsako vožnjo po travnikih, parcelne številke 2652 in 2649, po Podjarku. V nasprotnem primeru bom kršitelje sodno preganjal.

JOŽE PAVSIČ, Oreše 9, Šmarješke Toplice, prepovedujem vožnjo po mojem travniku (v bližini vrhovskih travnikov) Francu TRSINARJU iz Škocjana in ZGONCU iz Stare vasi. Če tega ne bosta upoštevala, ju bom sodno preganjal.

VIKTOR DEBEVC iz Zagrada 10 prepovedujem košnjo, pašo in škodo po kokoših na svojem vrtu v Zagradi številka 10. Kdor preklica ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

STANE RADOVIČEVIČ, Mihovec 5, Novo mesto, prepovedujem vsako vožnjo po mojih parcelah. Kdor preklica ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravljam kvalitetno in po konkurenčnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila z bančnim kreditom. Drago VIRC, Tomšičeva 11, Trebnje, telefon 44-594.

IZDELAVA IN POPRAVILO lesenih izdelkov ter polaganje lesenih oblog! JOŽE KOČANČIČ, Paderšičeva 21, Novo mesto, telefon 24-275.

12-, 13-, 14-, 15- in 16-colske gumi vozove za traktorsko, konjsko ali volovsko vprego prodam. Po dogovoru dostava na dom. Priporočila se Stane BULC, Jurčkova pot 73, Ljubljana - Rakovnik.

V 17. številki DL, ki je izšla 29. aprila, je tiskarski škrat v rubriki „Iz novomeške porodnišnice“ spremenil prilike Marjanec Vovk iz Čelceva in napačno zapisal Marjanca Novak. Za napako se prizadetim opravičuje.

Z NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 5. do 11. maja so v novomeški porodnišnici rodile: Bojana Gajšak iz Krškega - Mateja, Stanka Kozan iz Tribuč - Primoža, Marija Novak iz Ravnega - Darka, Janja Turk iz Smolenje vasi - Gorazda, Slavka Kastelic iz Gornjega Podboršta - Majo, Štefica Brajkovič iz Vrškovec - Danijela, Ljubica Jakšič s Police - Igorja, Sonja Pezdirc iz Gribelj - Iztočka, Helena Hrovatič iz Koroške vasi - Andreja, Antonija Rot iz Trebnjega - Nežo, Marica Papež iz Trebče vasi - San-

dija, Anja Stefanec iz Predgrada - Petro, Štefica Praznik iz Cistega brega - Marka, Marija Železnik iz Trebnjega - Mateja, Branka Vrbanec iz Učakovcev - Janka, Milka Mlinarič iz Jankovičev - Sabino, Milena Hren z Velikega Slatnika - Mateja, Martina Jelenič iz Štrita - Tineta, dr. Nives Ivaškovič iz Trebnjega - Igorja, Marija Močnik iz Krmelja - Oliverja, Ana Rodman iz Rovišča - Mojca, Marija Miketič iz Črnomlja - Saša, Marija Lunar iz Kanižarice - Uroša, Marija Pavlič iz Gorenjega Maharovca - Aleksandra, Antonija Tomšič iz Globočič - Simona, Danica Peretin iz Kamanja - Danijela, Anica Barbo iz Otočca - Ksenija, Milena Novak z Goriske vasi - Mateja, Ljubica Klemenčič iz Črnomlja - Damirja, Vida Gričar iz Sentjerneje - Mitja, Karolina Jančar iz Cerovega loga - deklko, Vesna Palajša iz Kohančja - dečka, Almirna Baškovič s Senovega - dečka.

V času od 12. do 18. maja so v novomeški porodnišnici rodile: Martina Banič s Sela pri Zajčjem vrhu - Martino, Milena Sladič z Mirne - Silvija, Božica Veselič iz Vrhovcev - Suzano, Ivanka Ejup iz Šmarjskih Toplic - Daria Vesna Čindrič iz Črnomlja - Robija, Alenka Stefančič iz Kočevja - Danijela, Terezija Pegan iz Dobravice - Majo, Zvonka Lindič iz Dolenjega Lakenca - Darka, Darinka Stojko iz Korita - Dalibora, Marija Pekolj iz Mokronoga - Jasno, Mojca Ribarič iz Orjalkova - Sandija, Sonja Stroj in iz Malega Lipovca - Lidija, Marija Fartelj iz Češče vasi - Uroša, Ivanika Rozman iz Velikega Gabra Aleša, Vida Muc iz Črnomlja - Boštjana, Marta Repovž iz Gaja - Špelo, Nada Bizjak s Senovega - Mateja, Marija Frankovič iz Nove Lipce - Silvestra, Marija Zvab iz Dolenje vasi - Klemenca, Zdenka Kastelic iz Zvirč - Ireno, Lea Kos iz Mirne peči - Petro, Darja Trunkelj iz Preske - Gregorja, Nada Vilagoš iz Črnomlja - Bojana, Darinka Zoran iz Orklevca - Anjo, Sonja Kapušin iz Metlike - Janija, Biserka Jagušič iz Šmarjskih Toplic - Dejana, Katica Brodarič iz Gribelj - dečka, Nevenka Kos iz Brezovice - deklko, Cveta Rozman iz Gornjega Globodola - deklko, Milka Stojčič s Podturna - deklko, Jagoda Bakarič iz Vrhovca - dečka, Marija Jaketič iz Vinice - deklko, Antonija Korošec iz Bitnje vasi - deklko, Marjeta Cvelbar iz Sentjerneje - dečka, Antonija Medvešček iz Blatnika - dečka, Marica Juršič iz Črnomlja - dečka, Marjana Štupar iz Srednjega, Lipovca - dečka in Jožica Levčič iz Velikega Podljubna - dečka. Cestitamo!

BREŽICE

V času od 6. 5. do 13. 5. 83 so v brežiški porodnišnici rodile: Jožica Jurkovič iz Leskovec - dečka, Marija Petrovič iz Sentlenarta - deklko, Marija Valek iz Koritna Marka, Jožefa Jankovič iz Rožna Ivana, Anica Ajlec iz Brežic - dečka, Veronika Škulj iz Jablanice - Petra, Zeljka Pavec iz Senuš - Jožeta, Branka Hribar iz Zdenecv - Ano, Franciška Levičar iz Krškega - Saro, Marija Zemljak iz Konjskega - dečka, Zlata Kontestabile iz Črnca - Gregorja, Sanja Medvedovič iz Novakov - Biserko, Pavica Otmačič iz Male Jazbine - Jagodo, Dušana Karabelj iz Brezja - Kristino, Nevenka Čakanič iz Koresčina - Martino, Nada Candar iz Brežic - Majo, Metka Petrovič iz Senovega - Blaža, Breda Mešček iz Leskovec - Klemenca, Mira Plevnik iz Sevnice - Martino, Lea Dolinšek iz Brezine - deklko, Anica Glavič iz Otruševca - Ivano, Marija Ivančič iz Vukovega sela - Katarino, Marta Balon iz Stare vasi - dečka.

V času od 14. do 19. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Snježana Galic iz Strmca - Ivana, Ajša Sadulaj iz Krškega - Edisa, Ljerkica Petakovič iz Krškega - dve deklki, Angela Uršič iz Lenišča - Jerneja, Ljerkica Cirkveni iz Kraja Donjega - Tamaro, Dragica Zmalec iz Kupljenova - Sanjo, Zdenka Širanovič iz Bjele Gorice - Leonarda, Dragica Horvat iz Bestovja - Anito, Marica Uršič iz Orešja - Maria, Martina Turibak iz Hrašnja - Anico, Višnja Ivanuševič iz Jaruša - Sanjo. Cestitamo!

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je po dolgi in težki bolezni zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

ANA PAPEŽ

z Daljnega vrha 24

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki ste z nami sočustvovali in nam izrekli sožalje, pokojni darovali vence in cvetje ter jo spremlili na njeni zadnji poti. Zahvala velja tudi ZZB NOV za podarjeni venec. Posebno zahvalo smo dolžni Zdravstvenemu domu Novo mesto, patronažni sestri Idi Milinkovič in župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

VSI NJENI

KUPIM

POSSEST

RAZNO

PREKLICI

maliglas

NE POZABITE!

vaš oglas bere 100.000 bralcev

PRODAM

PROBVA

PROBVA

PROBVA

PROBVA

PROBVA

PROBVA

PROBVA

PROBVA

PROBVA

PROBVA

PROBVA

PROBVA

PROBVA

ZAHVALA

V 88. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

MARIJA MARTINČIČ

roj. Majcen

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in pokojno spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: sin Stane in hčerka Marica z družinama, sestre in brata ter ostalo sorodstvo

Krmelj, dne 17. maja 1983

ZAHVALA

Po kratki bolezni nas je v 87. letu starosti zapustila naša draga mama, sestra, teta, stara mama in prababica

JOŽEFA KOS

roj. Cerkovnik
iz Dol. Prekope 24 pri Kostanjevici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjene vence in cvetje ter vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti ter se poslovili od nje. Posebno se zahvaljujemo gasilcem Prekope, župniku za opravljeni pogrebni obred ter sentjernejski godbi.

Žalujoci: hčerke Štefka, Tilka, Martina in Joži z družinami, sestra Milka ter drugo sorodstvo

Zapustil si me, ljubi sin, za teboj moje srce joče, tolažba ena me krepi, da srečamo se v večnosti.

V SPOMIN

29. maja bo minilo žalostno leto, odkar smo se poslovili od

JOŽETA FLORJANČIČA

Male Poljane 3 pri Škocjanu

Vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje, prisrčna hvala! Še posebna zahvala velja tovarišici Pavli iz Škocjana.

Žalujoca mama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega brata in strica

IVANA KECA

iz Lasca

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom in znancem, ki so prišli od blizu in daleč, ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam ustno ali pisмено izrazili sožalje in nam vsestransko pomagali ob težkih trenutkih. Posebna hvala Blažu Kovaču in Feliksu Pojetu iz Starega kota, Gasilskemu društvu Podpreska, govornikoma Nacetu Krničniku iz Kočevja in Slavku Janežu iz Podpreske ter župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: sestra Francka in nečakinja Milka z družino

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustila naša draga mama

APOLONIJA MORAVEC

iz Benečije

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nas v težkih trenutkih tolažili, nam izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v času njene bolezni in smrti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustila naša draga sestra in teta

FRANČIŠKA VOVKO

iz Dol. Suhadola

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo v času bolezni obiskovali, nam ob njeni smrti izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje in vence ter jo spremili na njeni zadnji poti. Hvala vsem sosedom za pomoč, posebno pa Rozaliji Kelvišar. Zahvaljujemo se tudi pevcom in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: družina Srebrnjak, sestre Marija in Pepca, brat Janez in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 89. letu nas je za vedno zapustil naš dragi ata, stari ata in pradedek

VINKO HERCOG

z Blance 39

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence ter za spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala sosedu Anici Remih in družini Jazbinšek, Mariji Kerin, Tončki Zakšek ter družinami Božičnik in Radej z Blance za vso pomoč. Zahvala velja tudi Domu počitka Loka za darovana venca, govornikoma Dragu Mirtu in Mišku Zmavcu za poslovilne besede ob odprtem grobu, praporščaku Društva upokojencev Brestanica, pevcom za zapete žalostinke doma in ob odprtem grobu. Hvala tudi vsem trem duhovnikom za pomoč in opravljeni pogrebni obred. Še enkrat vsem skupaj lepa hvala!

Žalujoci: hčerke Pepca, Danica in Mimi z družinami, vnuki in pravnuki ter ostalo sorodstvo
Blanca, Brestanica, Senovo, Hrastnik

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta, dedka, pradedka in brata

ALOJZA SLOBODNIKA

iz Bojanje vasi

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Posebna zahvala vsem sosedom za nesebično pomoč, tov. Antomu Gršiču in tov. Janžekoviču za poslovilne besede. Zahvaljujemo se tudi ZZB, DU in Zvezi invalidov Metlika ter Gasilskemu društvu Radovica. Hvala župniku za opravljeni pogrebni obred in vsem, ki ste pokojnika spremili na zadnji poti.

Žalujoci: sin Stane, hčerka Jožica, snaha Tilka, sestre Anica in Ivanka z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 61. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

SLAVKA POVŠE

iz Uršnih sel 53

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki so pokojni darovali vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se delovnim organizacijam ŽTO TOZD VV Novo mesto, KOMUNALA, Cestno podjetje - TOZD GRADNJE, Splošno kleparstvo ŠOBAR, SGP Pionir - TOZD MKI, OO ZZB Uršna sela, govorniku, pevcom in godbi. Posebno zahvalo smo dolžni Šobarjevim za nesebično pomoč. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: hči Slavica z družino, sinovi Stanko, Miha, Jože in Ivan z družinami, sin Lojze ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 83. letu starosti me je zapustil moj ljubi mož, brat in stric

JANEZ REBZELJ

iz Šmarja 6

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in vaščanom, posebno Frankovima za vso nesebično pomoč. Zahvaljujem se za darovane vence in izrečeno sožalje. Hvaležna sem vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Zahvala velja tudi župniku za lepo opravljeni pogrebni obred.

Žalujoca žena Uršula, bratje in sestra

Je v našem domu žalost, mrak, odkar za mrl v njem je tvoj korak.

ZAHVALA

V 53. letu starosti nas je zapustil dragi oče, mož, stari ata, brt in stric

JAKOB GLAVAN

iz Klinje vasi pri Kočevju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in vaščanom, ki so pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo za nesebično pomoč sosedu Stanetu Potkoritniku, Francki Žužek in družini Sabo, tov. Mraku za poslovilne besede, ZB, GD, godbi in duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Majda, sin Dušan, Jaka in Darko z družinama, sestra Sabina in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

VERE GRM

se z žalostjo v srcih zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami in počastili njen spomin. Posebno se zahvaljujemo njenim sodelavcem OŠ Tržišče in podružnici Telče ter pionirjem, KS in DPO Tržišče, GD Telče, Tržišče in Primož, OŠ Boštanj, Šolskemu centru Sevnica, Tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj Krško, vaščanom Telč in sosedom, govornikom, godbi in pevcom. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

TATJANA SAJE

Ko bodo letošnji maturantje novomeške gimnazije čez nekaj dni hodili v povorki po mestu in prepevali tisto znano „Gaudeamus igitur“, bo med njimi tudi Sajatova Tatjana z Mestnih njiv. Vse bo tako, kakor so Novomeščani že desetletja vajeni videti in slišati ob tem času. Mladost, zanihana v razigranost, skoraj brezskrbnost. Sicer pa – le kateri maturant si ni dal duška v takem trenutku!

Tatjana ne skriva veselja, ker bo srednja šola vsak čas za njo. Že zdavnaj, sredi osnovnošolskih let se je odločila, da bo glasbenica. Ko je nekoč komaj dosegla tipke na klavirju z nekoliko preizkušene stola in zaigrala kratko skladbico, so bili navzoči presenečeni. Le kje se je tega naučila, saj doma niso imeli klavirja pa tudi v glasbeno šolo še ni hodila. V to se je vpisala z osmimi leti, ko je v osnovni šoli obiskovala drugi razred.

Klavir je postal Tatjanin spremljevalec do konca gimnazije. In tudi poslej bo. Mlada pianistka je iz leta v leto napredovala v veselje učiteljev in staršev. Na repertoarju so bili sestavljeni tako, da je njen nastop pomenil vrh prireditve. Kmalu so njeno dovršeno igro lahko občudovali tudi drugod. Na devetem tekmovanju učencev in študentov glasbe pred tremi leti v Ljubljani je dosegla tretjo nagrado, lani je bila na enakem tekmovanju v Mariboru druga. Letos se ni prijavila. Dajale so jo druge skrbi.

Pripravljala se je na zaključni nastop v Kozinovi dvorani. Za ta celovečerni koncert je izbrala zahtevne skladbe. Tisti, ki so Tatjano potem slišali na koncertnem večeru, si niso mogli kaj, da ne bi priznali: „Res je izvrstna izvajalka, redek talent.“ Igrala je Legatija, Bacha, Moszkowskega, Pandopula, Beethovna, Debussyja in Chopina. Profesorji so ji ob koncu lahko samo čestitali. Tatjana se je resnično potrudila in tako najimnitveje potrčila, da je šolanje na novomeški glasbeni šoli uspešno končala. Dolgih deset let. To je pomenilo, da je praktično absolvirala tudi program srednje glasbene šole in da ji je, če si pridobi še teoretično znanje na ravni te šole, odprta pot na glasbeno akademijo.

„Na to mislim zdaj ves čas,“ pravi. „Glasba mi pomeni vse, zato bi rada šla čim globlje v njene skrivnosti. Študija se zelo veselim. Upam tudi, da mi bodo dali štipendijo. Čez dve leti bi se vrnila in začela poučevati na novomeški glasbeni šoli, študij pa dokončala izredno. Za zdaj se mi to kaže izvedljivo, gladko. Seveda pa moram najprej priti na akademijo.“ Tatjana nekatere profesorje na tej šoli že dobro pozna.

Znani slovenski skladatelj Dane Škerl je bil že do zdaj njen mentor. Ko je pred kakimi osmimi leti preizkusil njen talent, ji je iz navdušenja napisal skladbo „Nedokoncana uspravanka“.

Tatjana je postala tudi velik up šole, kamor se namerava vrniti po študiju. Ravnatelj Zdravko Hribar pravi, da upravičeno. „Spremljali smo njen razvoj in zgodaj ugotovili, da klije v tem dekletu talent, kakršen se ne rodi vsako leto. Prav zato je ena od redkih učenk, ki so pri nas lahko končale deseti letnik. Pri odločitvi, da nadaljuje študij na akademiji, jo podpiramo zlasti zato, ker upamo, da bo obogatila naše pedagoške vrste, hkrati pa, da bi tudi samo Novo mesto z njo dobilo izvrstno pianistko.“

I. ZORAN

Na praznični dan stoletnika

Anton Šneberger iz Grglja ob Kolpi je 15. maja slavil stoletnico življenja – Še natanko se spominja nekaterih dogodkov – Čestitke tudi od borcev in organizacij

„Rodil sem se natančno pred 100 leti, 1. maja 1883, in to v vasici Reber, ki je danes ni več, do nje pa bi bilo od tod kake pol ure hoda.“ je povedal za uvod Anton Šneberger iz Grglja ob Kolpi v kočevski občini med tem, ko smo tistega lepega sončnega dne sedeli za polno mizo na prostem pred hišo v Grglju, kamor se je priženil že pred prvo svetovno vojno.

Oče Šneberger se ni dal zmešati z vprašanji, ampak je najprej sam lepo po vrsti povedal, kako je živel in kaj je počel. Ko je končal, je odgovarjal še na druga naša vprašanja. Pa pojdemo lepo po vrsti.

Solo je tri leta obiskoval v Banjaloki (slovensko), nato pa še tri leta v Verdrenju (Podlesju), kjer je bila nemška šola, saj je bila to kočevska vas. Na Zdihovem se je izučil za čevljarja. Kot čevljarjski pomočnik je delal v Kočevju, Ribnici, Ljubljani in na Dunaju, kjer je tudi havziral (krošnjari).

Poročil se je že pred prvo svetovno vojno. Zena Neža, ki je umrla pred dvajsetimi leti, mu je rodila šest otrok. Štirje so še živi: 73-letni sin Tone, ki je – kot je dejal oče – dober gospodar in gospodarji zdaj na domačiji; 70-letni Miha, hči Neža, rojena 1918, Joža pa dve leti kasneje. Pri seštevaju ostalega potomstva so morali pomagati tudi drugi in to je bila tudi edina pomoč, ki jo je oče Šneberger potreboval. Našteli so 11 vnukov, 15 pravnukov in dva prapravnuka.

Ob začetku prve svetovne vojne leta 1914 je bil mobiliziran in se je boril po Galiciji in na Poljskem. Po vojni je bil še tri mesece borec generala Maistra na Koroškem.

„V štari Jugoslaviji je bila revščina, ki je pa v naši hiši nismo tako

zelo občutili, saj smo imeli še mlin in čebele, imel pa sem tudi čevljarjsko obrt. Dela je bilo dovolj, saj so prinašali delat in popravljat čevlje ki meni celo uro in več hoda daleč.“

„Ko so se leta 1941 Kočevarji sami izselili, so pustili polne kašče žita in drugega živeža, saj so lahko odpeljali s seboj le eno govedo. Partizani in aktivisti OF so veliko tega zasegli in skrili. V imenu partizanske vojske sta prišla takrat k meni Zalar, ki je bil bojil žandar, in Ciril Dekval, ki je bil vljuden in dober možakar, in smo se dogovo-

OB STOLETNICI – Anton Šneberger sprejema čestitke

rili, da bom za partizane mlet zaseženo žito. Bilo ga je toliko, da sem ga mlet kar tri leta. Ko ga je zmanjkalo, pa so mi vozili drugo iz Bele krajine.“

Ko je oče opisal na kratko svoje življenje, je povedal še več drugih

zanimivosti. Kar sam se je spomnil jam pri bližnji Bilpi in pripovedk starih ljudi o tem. „Vrag je bil v tisti luknji v steni. Pa so prišli od nekd menihi in ga nekako dobili ven. Vrag pa je bil hud. Je zatulil, skočil dol in potem oddijal na sosednjo Hrvaško čez Kolpo. Tam, kjer je skočil dol, pri sedanjem mostu, je bila na skali sled krajvega ali hudicevega parklja. Ljudje so jo dolgo hodili gledat, pred nekaj leti pa so jo zaminirali in je zdaj ni več.“

V svojem dolgem življenju je oče pojedel največ žganecv, mleka, kave, krompirja, zelja in repe. Vse to je imel rad, najraje pa juho. Za meso mu ni bilo veliko. Sicer pa se je do mesa dalo le težko priti, saj so bile mesnice vedno daleč. V vsem svojem življenju pa ni bil posebno trdnega zdravja in se je še dobro spominjal vseh težav, ki jih je imel zaradi tega.

Pogovorili smo se še o očakovih najlepših in najtežjih trenutkih in o čebelah, ki so se vedno pri hiši. Pa o ribah, ki jih je zaradi razpadlih jezov v Kolpi vedno manj in ki jih je včasih vsak lahko ujel toliko, kolikor jih je sam pojedel. Pa o žandarju Sojerju iz Kočevja, ki je lovil ravšice (krivolovce) po gozdovih in ob Kolpi, končno pa je sam priznal: „Če bi bil jaz tu doma, bi tudi ravšical in ribe lovil“. In še o rakah v Kolpi, ki so izumrli, ko je bil oče Šneberger še mlad.

Rekli smo potem še marsikatero ob jedaci in kozarčku. Očetu so prišli čestitat še iz Zveze borcev Kočevje in borci, člani vodstva SZDL in krajevne skupnosti iz krajevne skupnosti Kostel. Skupno smo nato razdrili še marsikatero šaljivo in pikro.

JOŽE PRIMC

POD TRŠKO GORO ODKRIVALI LISICE

22. maja so člani novomeškega radio kluba YU 3 DJR priredili regijsko tekmovanje, lov na skrite radijske lisice. Sodelovali so radiomaterji iz Ribnice, Semiča, Žužemberka in Novega mesta. Med člani je bil prvi Miro Kokolj iz ribniškega kluba, ki je potreboval 42 minut, drugi je bil Oskar Cas iz Semiča (52), tretji pa Drago Peterlin iz Novega mesta (57). Med pionirji je zmagal Jože Zoran iz Novega mesta, ki je za odkritje lisice potreboval 40 minut, drugi je bil Dejan Gabrijel iz Žužemberka (41), 3. Franci Vovk (Nm., 43), 4. Tom Pečar (Zbk., 46). Če ne bi primanjkovalo prejemnikov, bi bila udeležba radioamaterjev še večja. Radijske oddajnike je posodila Zveza radioamaterjev Slovenije, akumulatorje pa obrtnik Blaž Tasev.

JOŽE KONDA

V znamenju malih živali

Uspela razstava v Sevnici – Gostje kar iz enajstih slovenskih društev – Živali tudi naprodaj

Šele lanskega novembra ustanovljeno Društvo rejcev malih živali iz Sevnice je konec prejšnjega tedna pripravilo zanimivo razstavo. V zelenju taborniškega doma je imelo varno zavetje kar 422 živali.

V nasprotju s podobnimi razstavami po Sloveniji sevniška ni bila tekmovalnega in torej tudi ocenjevalnega značaja. Predsednik slovenske Zveze rejcev malih živali Milan Grmek iz Maribora je to ocenil kot koristno novost. Potrebne so namreč tudi propagandne prireditve.

Poleg številnih ptičev in golobov je bilo razstavljenih mnogo kunccev, vse zanimivejših tudi za prav gospodarsko rejo. Prikazane so bile nove pasme, primerne za farmsko rejo, npr. beli novozelandski, kalifornijski in drugi. Posebnost je bil kunc hotot, za katerega je mariborski rejec zatrjeval, da nima konkurenta v državi. Posebnost je bil tudi romunski golovrti golob.

Za nedeljski sejem so Sevničani povabili vseh 14 slovenskih društev. Udeležba kar iz enajstih kaže na dober odmev. V Sevnici je ob tem dogodku zasedalo tudi predsedstvo slovenske Zveze društev rejcev malih živali.

Med najvnetejšimi obiskovalci vse tri dni so bili seveda otroci. Razstavo, katere pokrovitelj je sevnški Kmetijski kombinat, so si organizirano ogledali malčki iz vrtca. Takšnega „živalskega vrta“ zlepa ne bo spet.

A. Ž.

Zlato Primcu, srebro Janežu

Na letošnjem tekmovanju na Rinži je bilo več tekmovalcev, uplenjenih pa je bilo tudi več rib kot lani

S tradicionalnim tekmovanjem v lovu rib s plovcem na Rinži so se končale letošnje sveč. nastopi ob prazniku krajevne skupnosti Kočevje – mesto. Letos je pri članih zmagal Primc, pri mladincih Curl.

Tekmovanja se je udeležilo 21 članov in 8 mladincev. Značilno za letošnje tekmovanje je bilo, da se ga je udeležilo več tekmovalcev in da je bilo ujetih tudi veliko več rib kot lani. Tudi letos so lovili v mestu, kjer je Rinža precej onesnažena, nato pa so uplenjene ribe preselili v čistejšo vodo.

Kot smo že omenili, je pri članih zmagal Jože Primc, ki je uplenil v

dveh urah tekmovanja 57 rib (vsaka riba je štela točko, neglede na težo ali dolžino). Drugi je bil Marjan Janež, ki je ujel 51 rib; tretji pa Boško Knežević (39 rib). Ti trije so prejeli zlato, srebrno oz. bronasto medaljo. Četrtri je bil Dušan Tošaj (36 rib), peti Benedikt Semec (33 rib) itd.

Pri mladincih je zmagal Tomaž Curl (18 rib), 2. Jože Vidmar (13), 3. Samo Jerebičnik (11) itd. Prvi trije so prejeli zlato, srebrno oz. bronasto medaljo.

Ivan Kastelic

Peč v peči

Stane Kastelic je sam naredil peč posebne vrste

V toplih majskih dneh smo mnogi že pozabili na vsakodnevno ogrevanje prostorov, nekateri pa že sedaj razmišljajo, kako bi se ob energetske krizi kar najceneje gredli. Takega razmišljanja se je že v lanskem letu lotil tudi peskar v Novolesu Stane Kastelic iz Ullice Ivana Roba v Gotovi sobi pri Novem mestu. V svoji sobi v kleti je izdelal kamin iz stare opeke in vanj vgradil trajno žarečo peč EMO.

Zunanji videz peči močno spominja na staro kmečko peč. Iz leve strani je peč zaprta s kovinskimi vrati, za katerimi se skriva peč. Topel zrak, ki ga segreva zakurjena peč, gre po toplotnih kanalih po vsej peči, ogreje pa tudi naslonjalo. Stane je z vsjo iznajdljivostjo izkoristil tudi temperaturo dimnih plinov in jih po zapletenih poteh spravil v dimnik. Tako zakurjena peč ostane tudi po kurjenju kar dva dni topla.

J. P.

LETOŠNJI NAJUSPEŠNEJŠI

– Na letošnjem tekmovanju v lovu rib s plovcem, ki je bilo 15. maja na Rinži, je pri članih zmagal Jože Primc, pri mladincih pa Tomaž Curl. Medalje so si priborili pri članih še Janež (srebro) in Knežević (bron), pri mladincih pa Vidmar (srebro) in Jerebičnik (bron). Na fotografiji: najuspešnejši tekmovalci.

Spomenik pred rojstno hišo

– Letos mineva sto let od rojstva našega velikega repiškega pisatelja Ivana Zaplotnika,“ je govoril tovariš Župan.

– Kaj je res že minilo sto let? Neverjetno, kako hiti čas!“ se je vrgel v stanje vzhičenosti tovariš Izvršnik.

– Repičeva draga se mu mora nekako oddolžiti. Ponesel je glas našega kraja domala po vsem svetu,“ je bil svetovljansko širok tovariš Sezedelejevič.

– Manjši ljudje, kot je bil Ivan Zaplotnik, imajo po svetu spominske plošče, spomenike, drugačna obeležja. Mi pa kot da bi se ga sramovali,“ se je potegnil za človeka, sicer

pokojnega, tovariš Sindikalič.

– Spomin Ivana Zaplotnika bomo dostojno počastili s spomenikom, ki naj stoji pred njegovo rojstno hišo. Naša dežela premore odlične kiparje, ki bodo izklesali podobo Ivana Zaplotnika v petkratni veličini, če je treba. In takšen bi moral biti spomenik Ivanu Zaplotniku, saj je bil velik Repičev draga, je prignal h koncu pogovor tovariš Župan.

Kipar Skalič je delal celih osem mesecev. Napravil je dvanajstmetrsko podobo pisatelja Ivana Zaplotnika. Klesal ga je s pomočjo fotografij, ki so bile shranjene v repiškem muzeju, nekaj slik pa si je sposodil tudi pri zasebni-

kih. Ljudje v Repičevini pa so govorili o velikih stroških za izdelavo.

– Skalo so privlekli celo iz Dalmacije,“ je gobežala Mara Repiška.

– Kipar Skalič je bojda najdražji klesalec te sorte,“ je otresal z jezikom Jožič Repič. – „Enkratno,“ je trepljal po ramenih Skaliča tovariš Župan dan pred otvoritvijo. – „Zadet je celo njegov pogled,“ je videl več kot drugi tovariš Izvršnik.

– „Neverjetno, koliko je simbolike v tem izklesanem kamnu,“ je bil načitano nerazumljiv tovariš Sezedelejevič.

KOREJSKI CIRKUS V LJUBLJANI

V Ljubljani bo od 27. maja do 5. junija gostoval Državni cirkus LDR Koreje Pjongjanga, ki se prvič predstavlja slovenskemu občinstvu. Skoraj stočlanska cirkuška ekipa bo prikazala vrhunske točke ekvilibrstike, akrobacije in žonglerstva, sil so v ansamblu sami vrhunski cirkuški mojstri, ki so se šolali v visoki šoli tradicionalne daljnovzhodne cirkuške umetnosti. V dnevnem programu bodo gledalci lahko videli 14 točk, pri katerih gledalcem kar zastaja dih. Predstave bodo ob delavnih dneh ob 18. uri, ob sobotah in nedeljah pa ob 10. in 17. uri.

– „Knjiga v levi roki bo na nevsiljiv način spodbujala delavstvo k branju, samoizobraževanju,“ je razvijal misli tovariš Sindikalič.

– „Jutri bo pravi repiški ljudski praznik,“ se je hotel posloviti tovariš Župan, da bi si lahko še pravočasno spisal slavnostni govor.

Tedaj pa se je zgodilo nekaj nevsječnega. Zapihal je rahel vetrč in tovariša Župana je po glavi oplazila opeka, ki je priletela s strehe rojstne hiše repiškega pisatelja Ivana Zaplotnika.

– „Bežimo!“ je zatulil tovariš Izvršnik, „če zapiha malo močnejši piš, nas bo ta starina še pokopala pod seboj!“

TONI GAŠPERIČ

bo domovina zanje imela kruha?

Ekonomski recesija, s katero se svet srečuje nekako tretje leto, naj bi po napovedih prav letos dosegla svojo najnižjo točko. Večina pokazateljev gospodarske aktivnosti naj bi letos imela najnižje vrednosti v zadnjih nekaj letih. Te tendence seveda niso obšle Jugoslavije, ki je tesno povezana s svetovnim gospodarstvom in odvisna od svetovnega tržišča, kar bistveno otežuje izhod iz težkih razmer. Vse evropske države se srečujejo s podobnimi, čeprav manj globokimi gospodarskimi problemi kot Jugoslavija. Boriijo se z inflacijo, upadanjem družbenega proizvoda in vse večjimi problemi plačilne bilance, zelo neugodno pa je tudi stanje na področju zaposlovanja, saj je bilo lani samo v državah OECD več kot 30 milijonov brezposelnih.

Od vseh držav OECD je Jugoslavija posebno zainteresirana za gospodarska gibanja v Zvezni republiki Nemčiji, kar je povsem razumljivo, saj je na začasnem delu v tej državi veliko število Jugoslovancev. Po popisu prebivalstva iz leta 1981 je bilo na začasnem delu v tujini skupaj 577.863 naših delavcev, z njimi pa je v tujini živelo še 237.444 njihovih družinskih članov. Ni sicer točnih podatkov, koliko naših delavcev je zaposlenih v ZRN, a ocenjujejo, da njihovo število krepko presega polovico vseh delavcev na začasnem delu na tujem. Zaradi gospodarskih težav je položaj teh delavcev v zadnjem času vse težji in vse bolj negotov, večja pa je tudi negotovost glede nadaljnjega zaposlovanja v ZRN. Po drugi strani pa jim naša država, iz katere so odšli pred desetimi leti (velika večina Jugoslovancev je na začasnem delu v tujini več kot 10 let), ne more zagotoviti sprejema ob vrnitvi zaradi rastoče nezaposlenosti in upadanja gospodarske dejavnosti.

Jasno je, da naši delavci na tujem ne morejo bistveno vplivati na svoj položaj. Naloga družbe je, da jim pri tem pomaga, da pripravijo in organizirajo njihovo vrnitev, da bi se čimprej in čimbolj učinkovito vključili v proces gospodarjenja v domovini. Ta naloga je olajšana, saj gre za delavce, ki so si pridobili kvalifikacije in delovne izkušnje, imajo pa tudi svoja finančna sredstva, ki so jih pripravili vložiti v obrt ipd. A takšna družbena skrb je sedaj bolj papirnata kot dejanska. Do danes še ni načrtov organiziranega in neprekinjenega vračanja teh delavcev, ki je v največji meri prepuščeno stihiji in njihovi lastni iznajdljivosti. Morda je še najboljše v Sloveniji, kjer je zveza skupnosti za zaposlovanje pred kratkim pripravila pregled možnosti zaposlovanja po napovedanih potrebah vseh organizacij združenega dela v letošnjem letu (predvsem za tiste poklice, kjer ostajajo delovna mesta trajno odprta kljub splošno zmanjšanim možnostim zaposlovanja), medtem ko ni takega pregleda možnosti odpiranja obrti ter programov kooperacije z združenim delom tako v drobnem gospodarstvu, kot tudi kmetijstvu.

V takih razmerah je še sreča, da ni treba pričakovati množičnega vračanja naših delavcev iz tujine. Če pa bi do tega prišlo, bi bile hude politične, ekonomske in socialne posledice. Ob tem je treba reči, da položaj na trgu dela v ZRN v zadnjih 30 letih še nikoli ni bil težji kot sedaj. Stopnja nezaposlenosti je od 3 odst. v letu 1980 skočila na 7 odst. v lanskem letu. To pomeni več kot 2 milijona brezposelnih ob koncu lanskega leta. Nezaposlenost bolj prizadeva tuje delavce kot domače, pa je zato tudi stopnja pri njih višja kot med domačo delovno silo. Nezaposlenost je v ZRN zelo zaostrišla vprašanje tujih delavcev, ki jih je v tej državi skupaj z družinskimi člani okrog 4,6 milijona ali 7,5 odst. vsega prebivalstva ZRN. Pripravljenost sprejeti tuje med Nemci naglo upada, kar razlagajo z ekonomski in psihološkimi razlogi. Najbolj so domačini „naperjeni“ proti turškim delavcem, ki jih je v ZRN več kot milijon in pol in ki se najtežje prilagajajo nemškemu načinu življenja. Če se bodo gospodarske težave nadaljevale ali celo stopnjevale in če bo nezaposlenost tako naraščala kot sedaj, pa je treba računati z možnostjo, da se ta antipatija usmeri še na druge tuje (tudi naše) delavce. S tega stališča množičnega vračanja naših delavcev v domovino ne smemo izključiti kot možnosti, čeprav je res, da zaenkrat ni videti najbolj verjetna.

Kaj bi se pri nas zgodilo, če bi se delavci na začasnem delu v tujini vendarle začeli množičneje vračati? Nezaposlenost, ki znaša sedaj 12 odst. (brez dela je okrog 850 tisoč Jugoslovancev), bi brez dvoma precej porasla. Posebno bi to prizadelo tiste republike, ki imajo poleg visoke stopnje nezaposlenosti v tujini veliko svojih prebivalcev (BiH, Srbija pa tudi Hrvat-

ska). V tem trenutku je malo možnosti za zaposlovanje v družbenem sektorju gospodarstva. Prav zato bi morali te možnosti toliko bolj iskati v zasebnem sektorju in kmetijstvu (za kar se v veliki meri zanimajo tudi sami), delavcem, ki se vračajo, pa nuditi tudi možnost združenja sredstev in dela z družbenim sektorjem. Sedaj ni tako, z zakoni in ukrepi pa se pogoji še poslabšajo. Delavci, ki se vračajo in so pripravljeni odpreti obrt, seveda hočejo pripeljati s seboj stroje. Le da za 800 tisoč dinarjev, za kolikor smejo sedaj uvoziti, ni moč veliko dobiti.

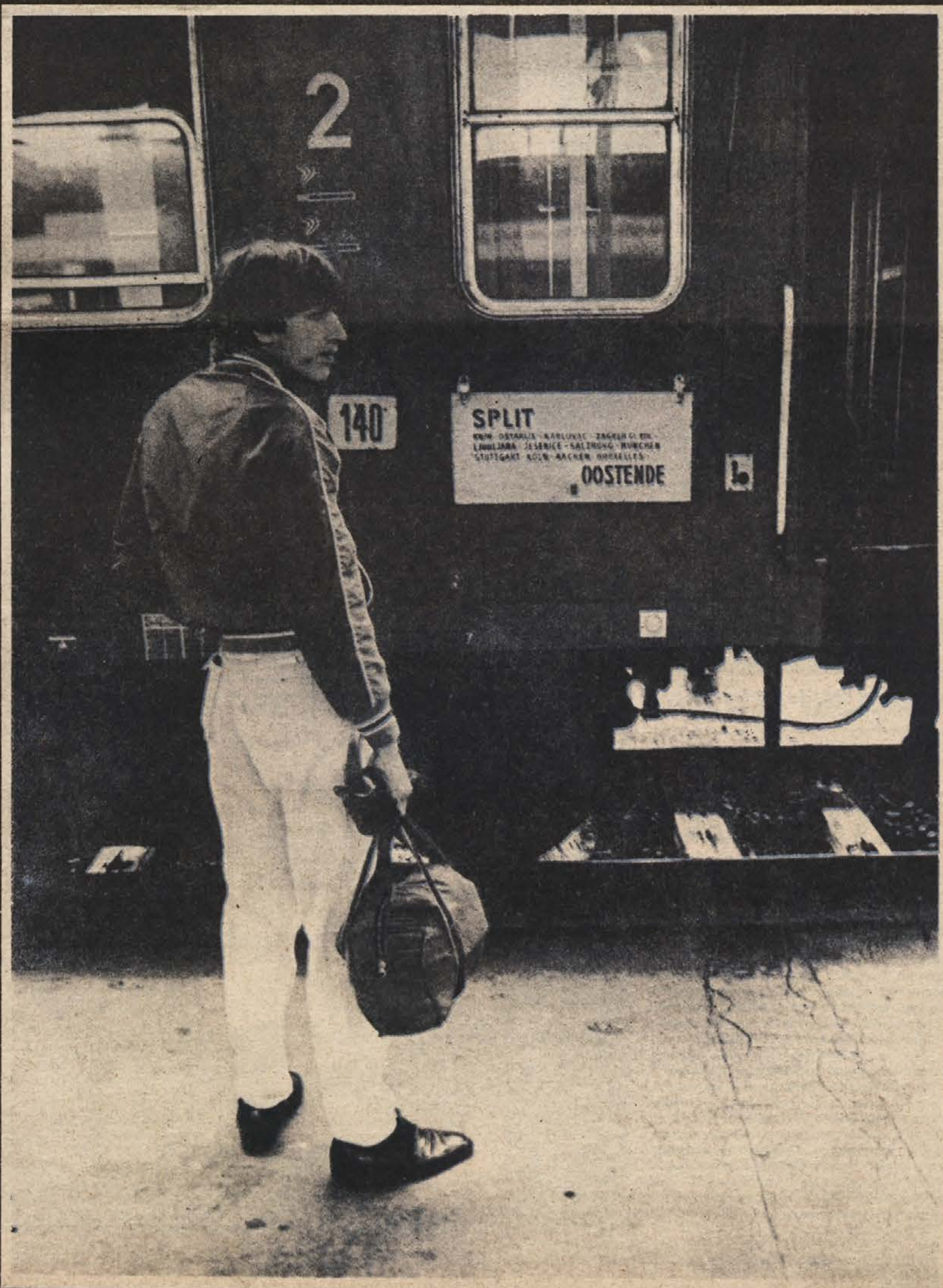
V Sloveniji so razmere še vedno precej boljše kot v drugih republikah. Kljub temu bi množično vračanje zdomcev tudi v naši republici povzročilo mnoge težave in zaplete. Kajti tudi v Sloveniji rast zaposlovanja zadnja leta upada in

se že srečujemo s problemom zaposlovanja mladih generacij, ki prihajajo iz 30l. So sicer poklici, kjer delavcev stalno manjka, a ne moremo računati, da so naši delavci na začasnem delu v tujini usposobljeni ravno za ta dela.

In kako je z zdomsko problematiko na Dolenjskem, v Posavju ter v kočevski in ribniški občini? Po podatkih, ki smo jih dobili v posameznih občinskih skupnostih za zaposlovanje, je na začasnem delu v tujini iz teh 9 občin okrog 5.060 delavcev (s povsem točnimi podatki nikjer ne razpolagajo), od tega največji del v ZRN, velik del delavcev brez nekega poklica in z delovnim staležem v tujini nad 10 let. Po občinah je slika naslednja: iz novomeške občine je na začasnem delu v tujini 772 delavcev, iz črnomajlske 416, iz metliške 264, iz trebanjske 274, iz kočevske 600, iz ribniške 400, iz sevnjske 566, iz krške 813 in iz brežiške

955. V domovino se vračajo posamezno in v nekaterih občinah že opažajo, da je zanimanja za vrnitev celo manj kot pred leti. Za to je vrsta vzrokov od težjih gospodarskih razmer pri nas do veliko nižjega zaslužka, neugodnih uvoznih možnosti itd. Po podatkih skupnosti za zaposlovanje se v naštetih občinah vsako leto vrne v domovino od 10 do 20 zdomcev. To so seveda le podatki za tiste, ki iščejo zaposlitev preko skupnosti, medtem ko se jih po oceni najmanj še enkrat toliko ob vrnitvi znajde sama. Ob takem obsegu vračanja z njihovo zaposlitvijo ni večjih težav, le v Krškem jih imajo trenutno na seznamu preko 50, ki jim že dalj časa iščejo delo. A kot že rečeno, bi bilo problemov bistveno več, če bi se naši zdomci iz kakršnega koli razloga odločili za vračanje v večjem številu.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

ZGODNJE POLETJE V MESTU

Naenkrat nas je presenetila vročina, zaradi katere nam je od dopoldanskih ur do poznega popoldneva vsaka jopca odveč, ko pa gremo zjutraj na delo, je hladno. Tanjša jopica s kratkimi rokavi, pod njo pa iz istega materiala pletena majica brez rokavov, ki ju obe okrasimo z našimi kvačkami, bosta za jutro in vroče obdobje odpravili težave. Morda pa vam je bolj všeč mornarska maja s tankimi naramnicami, čez katero oblečemo k hlačam nepodložen bel blazer? Take kombinacije niso samo moda, marveč tudi praktične.

varčujmo

TEŽAVEN PREHOD NA PREMORG

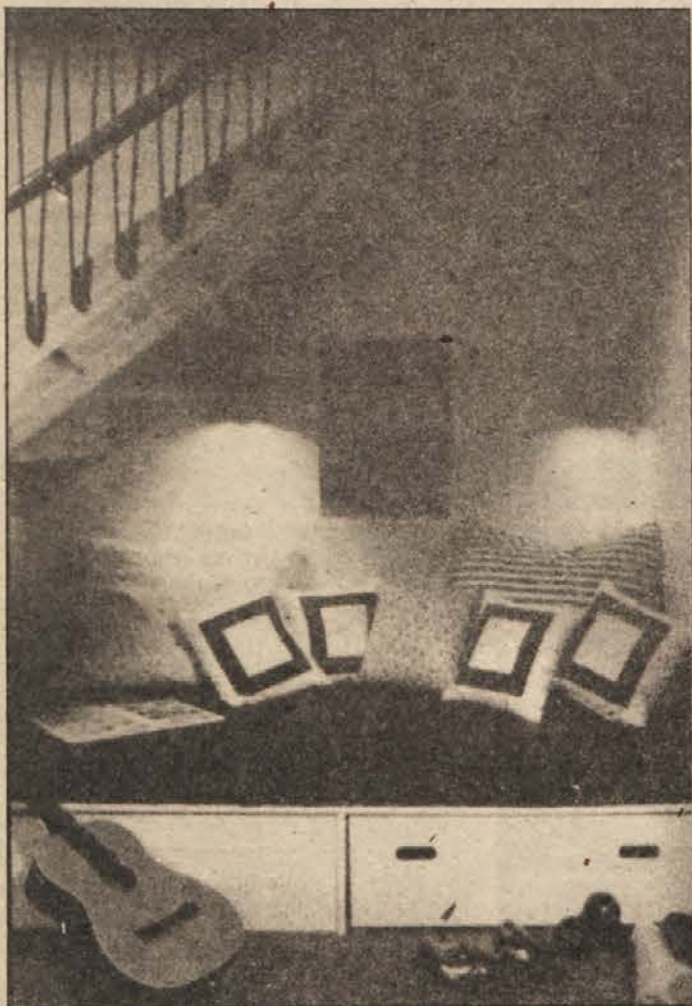
Po približnih cenitvah imamo pri nas okoli 800 industrijskih kotlarn, v katerih zvečine kurijo kurilno olje. Mnoge izmed teh kotlarn so predvidene za kurjenje s premogom, zato bi bila njihova predelava verjetno enostavna. Koristno bi bilo sprva s sodelovanjem industrije za izdelavo kotlov proučiti možnosti za njihovo predelavo in pripraviti obvezen načrt postopnega prehoda na kurjenje s premogom oziroma sintetičnim ali zemeljskim plinom. Dobro bi bilo, ko bi za večje kotlarne predvideli alternativno možnost kurjenja s premogom ali plinom. Takšno predelavo bi morali spodbuditi z ugodnimi posojili ali kako drugače.

V skoraj vseh industrijskih panogah, kjer je potrebna visoka temperatura, danes to zagotavljajo z izgorevanjem kurilnega olja. V večini teh panog je zaželeno temperaturo mogoče doseči tudi z izgorevanjem premoga ali plinov. Mnoge izmed teh panog so temeljile na premogu, v drugi polovici šestdesetih let pa so se zvečine preusmerile na kurilno olje. Treba

bi bilo proučiti možnosti za predelavo teh objektov tako s tehničnega, kot tudi tehnološkega stališča in pripraviti obvezen načrt predelave ter ga spodbuditi z ugodnimi posojili ali kako drugače.

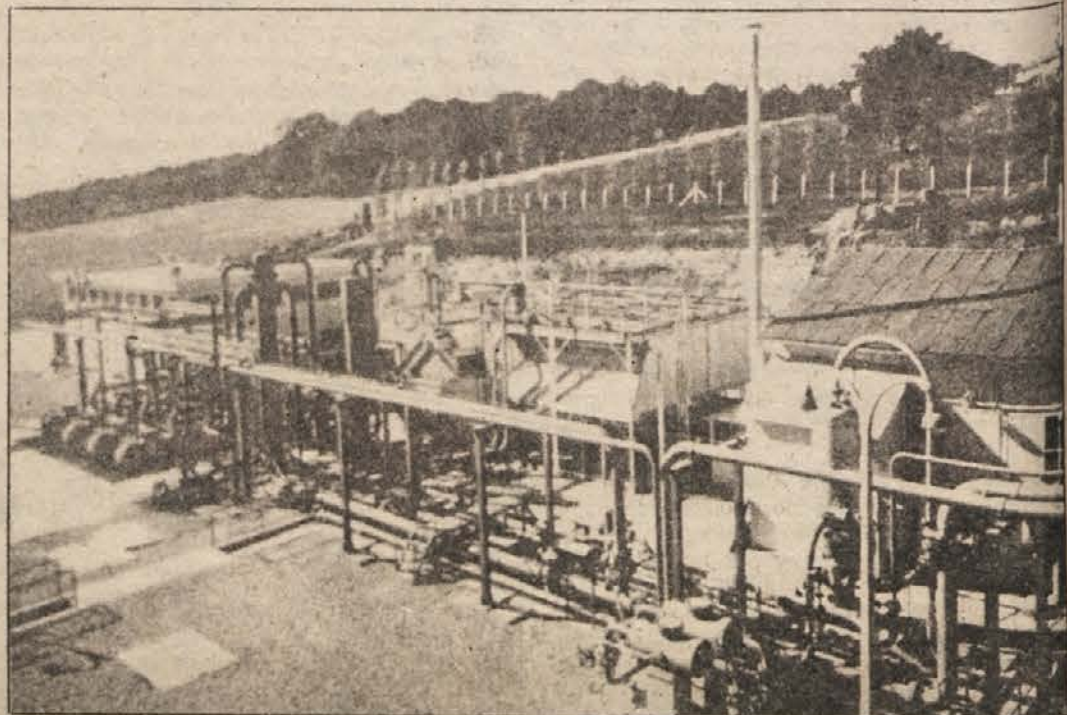
Če pa bi se izkazalo, da s predvideno hitrostjo ni mogoče povečati izkopa rjavega premoga, s katerim naj bi nadomestili kurilno olje, bi bilo treba zagotoviti uvoz črnega premoga, zlasti za energetske objekte, ki so blizu morske obale ali blizu plovniških rek. Zamenjava nafte z uvoženim premogom je upravičena, ker je premog, ki ga potrebujemo za enako količino energije, polovico cenejši.

Kar se tiče predelave kotlov v elektrarnah, so za primer proučili kotel v termoelektrarni Urinj. Uporabi edinega kotla v tej elektrarni se ni mogoče odreči, ker bi to onemogočilo redno preskrbo v delu Hrvaške. Zato bi bilo verjetno najboljšje, če bi v tej termoelektrarni postavili nov kotel na črni premog, ki bi ga zagotovili z uvozom. Cena energije v obliki premoga je danes na svetovnem trgu za dobro polovico nižja od cene energije v obliki surove nafte. Potem ko bi postavili nov kotel, naj bi sedanjega preusmerili na črni premog in hkrati postavili drugi agregat; zmogljivosti termoelektrarne bi se podvojile.

POD STOPNICAMI

Največkrat prostor pod stopniščem v hiši ni drugega kot zbirališče predmetov, ki jih malokdaj uporabljamo, pa vendar v hiši morajo biti. Včasih tako skrivališče zagrnemo z zaveso, da je zadaj še bolj tema. Le zakaj? Za doraščajočega družinskega člana lahko tu uredimo prav prijeten kotiček, če je rad sam in si sicer sobo deli z bratcem ali sestrico. Široka in nizka klop, ki ima predale, kamor shranjujemo čevlje, časopise, stare obleke in podobno, je podstavek, na katerega namestimo oblečeno peno. Z nekaj blazinami, osvetlitvijo postane kotiček prijeten. Morda za kitarista, ki ga bo tu manj slišati kot drugod.

VOJAŠKI KOTIČEK

Ob dnevu letalstva

KRAGULJ IN OREL

Sodobnemu vojnemu letalstvu niso potrebna samo hitra bojna reakcijska letala, ampak tudi počasnejša letala s klasičnim propellerskim pogonom. Letala z veliko hitrostjo ne morejo opravljati večjega števila bojnih in transportnih nalog, zato večina vojnega letalstva uporablja s podzvočnimi in nadzvočnimi vojaškimi letali tudi tista, ki dosegajo manjše hitrosti.

Od leta 1968 ima tako tudi naše vojno letalstvo v oborožitvi lahko bojno letalo tipa „Kragulj“, ki je projektirano v vojaškem tehničnem inštitutu v Zarkovu pri Beogradu. Za vzletanje in pristajanje zadošča že najmanjši travnik ali jasa. V letalu je prostora za manjši tovor in dva kurirja, v posebnih kontejnerjih pa tudi za dva ranjenca. Kontejnerje pritrdijo pod krila. „Kragulj“ lahko vzleta iz trave, blata, prahu, snega. Njegov pomen za sistem partizanskega vojskovanja je zelo velik, saj bi lahko

operiralo v nasprotnikovem zaledju. Podobna letala izdelujejo tudi v tujini, „Kragulj“ se lahko primerja s „Siai-Marchetti SF-260 MX (Italija), Saab Safari (Švedska), NDN-Firecracker (Anglija) in še nekaterimi.

„Kragulj“ ima kovinsko enomotorno konstrukcijo, razpon kril je 10,5 m, dolžina 7,9 m, višina 3,0 m, površina kril 55,8 m², za pogon ima batnopropeleski motor tipa Lycoming GSO-840-B 1A6 s 340 KM. Največja hitrost letala na majhni višini je 275 km/h, maksimalna na višini 1500 m pa 295 km/h. Največja hitrost križarjenja je 280 km/h. Letalo se lahko obdrži v zraku pri najmanjši hitrosti 100 km/h, potrebna dolžina steze (do višine 15 m) pa je odvisna od obremenitve (180 do 300 m). „Kragulj“ je oborožen z dvema mitraljezoma kal. 7,62 mm, nameščena sta v krilih. Dodatna oborožitev lahko obsega eksplozivne ali napalm bombe, rakete zrak-zemlja kal. 127 mm, dva lanserja s po 12 raketami kal. 55 mm ali 300 kg dodatne oborožitve. „Kragulj“ je lahek za upravljanje, z njim lahko letijo tudi rezervni piloti, kar je v našem sistemu SLO zelo pomembno.

Ko se je začel pri nas razvoj bojnega jurišnega letala tipa „Orel“, je bilo izrečenih mnogo besed o ekonomski upravičenosti razvoja takega projekta. Razlog za tako mnenje je bil predvsem možen nakup podobnih letal v tujini oziroma njihova licenčna proizvodnja. To bi bilo vsekakor možno, vendar bi pomenilo tudi velik korak nazaj pri krepitevi lastnih obrambnih sil in razvoju najmodernejše tehnologije.

V svetu je več letal razreda „Orel“. Pred letom 1970 je stekel razvoj visoko sposobnega jurišnega letala tipa „Jaguar“ za potrebe Francije in Anglije. Uporabljali ga bodo do 1990. To letalo je po karakteristikah poleg italijanskega jurišnika „Fiat G 91Y“ in japonskega „Mitsubishi F-1“ zelo podobno našemu „Orlu“. „Jaguar“ je eden najboljših izdelkov te vrste na svetu in je trenutno edino STOL letalo, ki po mednarodnih standardih ISA pri temperaturi plus 15 stopinj C potrebuje za vzlet samo 1000 metrov travnate steze oziroma 880 m utrjene betonske steze. Akcijski radij je 800 km, pri bojnem poletu pa 575 km. Pri trenažnih poletih

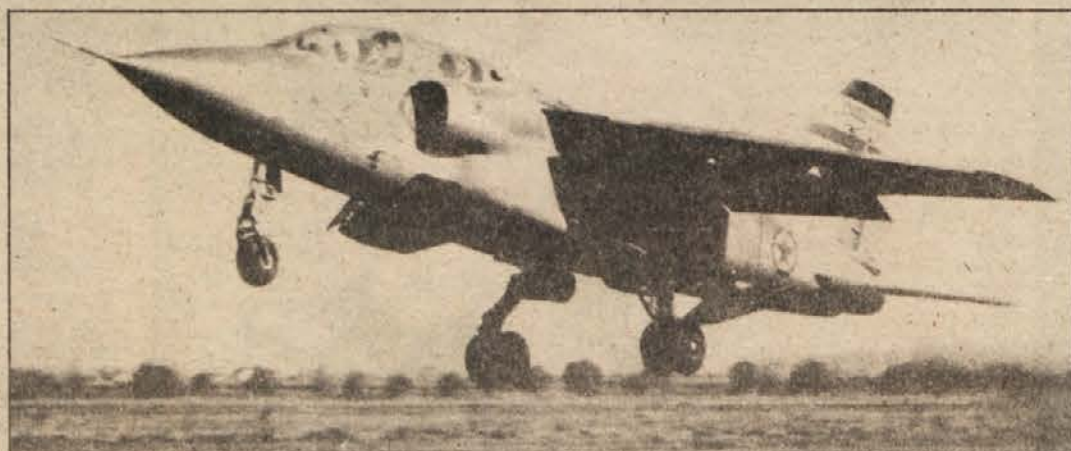
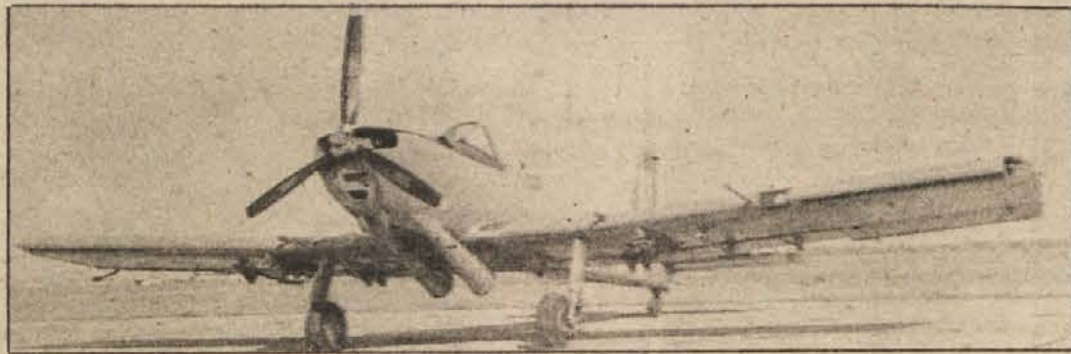
pri hitrostih 0,6 do 1,2 macha je „Jaguar“ v zraku od ene do treh ur. Za francoske potrebe je letalo opremljeno in oboroženo s francosko elektronomiko in oborožitvijo, za angleške pa z angleško. Za izvoz (predvsem v dežele tretjega sveta) je izdelana posebna varianta, ki pa je po opremljenosti precej skromnejša in seveda zato tudi polovico manj učinkovita.

Podobno velja za izvozne različice ameriškega lovskega bombnika „Northrop F-5 Tiger-II“ in sovjetski MIG-23 (za izvoz je označen z MIG-23 E flogger-E).

VTI-CIAR-93 OREL je večnamensko bojno letalo. Idejni projekt letala so izdelali v letalskem tehničnem inštitutu v Zarkovu pri Beogradu, letalo izdelujejo v naši tovarni Soko v Mostarju. Osnovna naloga letala je neposredna podpora kopenskih enot (jurišne naloge), sekundarna pa napadanje in prestrežanje nasprotnikovih lovskih bombnikov in nadzvočnih lovcev. Zaradi tega bi letalo lahko označili kot lovski bombnik. V verziji z močnejšimi pogonskimi sistemi in dopolnjeno avioniko pa naj bi letalo opravljalo tudi naloge lovca prestreznika.

Po splošnih in ustaljenih merilih je „Orel“ enosedeljni kovinski visokokrilc z dvema pogonskima sistemama in klasično konstrukcijo. Strelasta krila pot kotom okol. 45 stopinj so grajena kot kompletna sekcija, ki je z okovi pritrjena na trup. Dvojni glavni nosilci po vsej dolžini zagotavljajo zadostno mehnično trdnost za vse dovoljene režime letanja, vključno za polet z nadzvočno hitrostjo na majhnih višinah. Ker je „Orel“ namenjen predvsem za napade na cilje na zemlji, je konstrukcija takšna, da zagotovi potrebno mehnično trdnost in preobremenitve (po tujih podatkih) do vrednosti 8,5 g, s čimer naj bi bila porušna trdnost letala okrog 12 g. Operativna hitrost letala je do 1 mach. Za pogon ima dva turbopostisnika tipa Rolls Royce viper Mk. 632 s potiskom 1932 kg na enoto; največjo hitrost doseže letalo na višini 11.000 metrov, njegov kinetični plafon pa je 16.000 metrov. Osnovna oborožitev „Orla“ sta dva 30-milimetrski brzostrelna topova, lahko pa nosi do 3000 kg dodatne oborožitve, med katero naj bi v jurišni varianti spadale televizijsko vodljive rakete tipa „Maverick“, v prestrežni pa rakete tipa zrak-zrak. Kompletna avionika bo izdelana po ameriški, švedski in angleški licenci.

Če bodo izpolnjene vse zahteve oziroma izdelane podvarianete letala, bi nam „Orel“ v letih 1985-1995 pokrival vse potrebe po letalih razreda lovski bombnik, jurišnik in lovec prestreznik.

GRADBENIK MORA V TEH ČASIH SOVLAGATI CELO V PIVOVARNO

O gradbeništvu je slišati veliko kritičnih besed. Velja mnenje, da je preveč razdrobljeno, premalo industrializirano in predrago. Največ kritike je slišati na račun prepočasne in predrage gradnje stanovanj. Po drugi strani pa se gradbeništvu otepa s previsokimi cenami gradbenega materiala, pomanjkanjem mehanizacije in rezervnih delov zanj. Najhujši udarec pa zanje pomeni zmanjšana naložbena poraba, ki je pripeljala tudi do tega, da se ponekod zapirajo za meje občin in republik. Zdaj je največji problem, kako naj gradbeniki najdejo dovolj dela za svoj velikanski človeški in strojni potencial, ki so ga v letih velike konjunkture potrebovali. Kot rešitev se ponuja nastopanje na zunanjih trgih, kjer pa je konkurenca vse hujša, denarja za kreditiranje ni, gradbena podjetja nastopajo posamezno, namesto da bi se povezala v večje grupacije. O vsem tem smo se pogovarjali s predsednikom kolektivnega poslovnega organa SGP Pionir, Slavkom Guštinom.

• Preden se bova lotila težjih tem, zlasti pa težav, v katerih se je zdaj znašlo gradbeništvu, bi vas rad prosil, da na kratko opišete razvoj SGP Pionir. Kakšen je položaj vaše delovne organizacije v slovenskem in jugoslovanskem gradbeništvu?

Slavko Guštin: „SGP Pionir je nastal leta 1947 kot okrajno gradbeno podjetje. Najprej je bilo v njem zaposlenih 300 delavcev, potem se je število povečalo na 1600. V prvi krizi leta 1956 se je število delavcev prepolovilo. In tedaj smo zaradi pomanjkanja dela doma — bili smo prevelika gradbena organizacija za tako majhno področje — prvič prestopili meje Dolenjske in Slovenije. Začeli smo graditi v Ljubljani in Zagrebu. Kriza, ki smo je srečno prebrodili leta 1956, ni bila prva. Večje krize so bile potem še v letih 1962, 1965, zdaj pa smo že v četrto.

Vsestranski razmah Pionirja se je začel po letu 1966, ko smo se lotili gradnje turističnih objektov ob morju, in po letu 1975, ko smo vsako leto za petino povečali zaposlenost. Zdaj smo v Sloveniji tretja gradbena organizacija, v Jugoslaviji spadamo med večje, hkrati pa smo ena redkih gradbeniških organizacij, ki dela v štirih republikah. Seveda je to velika prednost v teh težkih časih, saj je tako lažje najti delo. Tako danes na neki način žanjemo rezultate pred leti sprejete usmeritve, ki se je porodila v stiski.“

• V vašem glasilu sem prebral, da se lotevate vrste akcij, med drugim tudi nagrajujete delavce, ki so se dobro izkazali. Kako se tudi sicer nameravate znajti v času, ko se naložbe manjšajo, ko vedno manj vlagamo v zidove?

Slavko Guštin: „O tem, koliko gradbenih delavcev je zdaj v Jugoslaviji odveč, ne kaže izgubljati besed, seveda vse to prizadeva tudi Pionirja. Zato je zdaj naša glavna naloga, kako zagotoviti delo. Lotevamo se temeljitih raziskav trga v Jugoslaviji, naša dolgoročna usmeritev pa trga v zunanji trg. Doma dela primanjkuje. Za ilustracijo naj povem, da smo letos ob morju zgradili en sam hotel, pretekla leta smo jih zgradili tri do štiri. Zaradi tega je stala naša mehanizacija, povečana amortizacija je bremenila dohodek.“

Posebno velik problem so nizki osebni dohodki — ti so manjši kot v drugih gospodarskih panogah — ki že nestimulativno vplivajo na sterilnost. V takih razmerah je težko vzdržati vse hujšo konkurenco. Najbolj pa nas motijo neživiljenjski ukrepi administracije. V naši panogi si namreč ne moremo predstavljati dela brez nadur, saj moramo delati, kadar so za to najbolj ugodne razmere.“

• Govorimo o združevanju kot enem izmed najbolj učinkovitih receptov za reševanje iz sedanje krize. Vi ste vključeni v Giposs, zato nas zanima, kako to sodelovanje poteka in ali imate v ognju tudi druga železa?

KOLIKO SO ZGRADILI V ZADNJIH SEDMIH LETIH?
Od leta 1975 do lani je SGP Pionir zgradil 473.505 kvadratnih metrov industrijskih objektov, 712.479 kvadratnih metrov stanovanj, 190.886 kvadratnih metrov turističnih objektov in 722.392 ostalih objektov. Letos nameravajo gradnjo povečati za 20 odst.

Slavko Guštin: „Naša značilnost je, da sodelujemo v dveh sozdih. Kot že rečeno, smo vključeni v Giposs, hkrati pa tudi v Adria gradnje z Reke. Z Gipossom smo začeli sodelovati že pred 16 leti. Žal njegovo delovanje ne ustreza popolnoma našim potrebam. Opravljati bi moral koordinacijo, prevzemati večja dela, prevzemati inženiring posle, usklajevati razvoj delovnih organizacij in podobno. Toda svojih nalog ne opravlja. Seveda so tudi težave, saj je težko usmerjati delovne organizacije, ki so se tri desetletja samostojno razvijale.“

Če bo hotelo slovensko gradbeništvu napraviti večji prodor na tuje trge, potem se bo moralo lotiti obsežnih raziskav trga, ponuditi kaj več, kot je doslej. Vendar je, vsaj po našem mišljenju, tudi Giposs premajhen za take prodore. Zato se ogrevamo za zamisel, da bi se združila Giposs in Imos, ki bi skupaj imela veliko večji strokovni in finančni potencial. Da mi nismo proti sodelovanju, kažejo naši primeri iz preteklih let, pa tudi sedanje sodelovanje. Z Imosom smo sodelovali na Poljskem, kjer smo gradili hotele v Zakopanem in Varšavi, z IMP smo gradili v Nemški demokratični republiki, z Rudisom v Libiji in z Metalko v Sovjetski zvezi.“

• Kako je z dohodkovnimi odnosi?

Slavko Guštin: „Dohodkovne odnose uresničujemo le na skupnih gradbiščih, kjer skupaj izvajamo dela. Sicer pa opažamo slabosti pri delovanju služb znotraj tozdov, delovne organizacije in sozda. Te službe delajo med sabo, namesto da bi delale za tozde. Tako se nam zdi, da za 3 milijone dinarjev, kolikor jih damo v sozd Giposs, ne dobimo dovolj. Sicer pa tudi veliko sovlagamo. Denar smo vložili v 5 cementarn — tudi zaradi tega nam materiala za zdaj ne manjka — v Krkino tovarno izolacijskih materialov, v industrijo gradbene mehanizacije, v gozdna gospodarstva, celo v pivovarno v Bihaču.“

• Kakšno zvezo ima pivovarna z gradbeništvom?

Slavko Guštin: „Na ta način smo si zagotovili delo.“

• Znano je, da je zaradi manjše naložbene porabe prihajalo tudi do izrivanja gradbenih organizacij iz določenih okolij, da je prihajalo do nelojalne konkurence. Ali ste tudi vi imeli take primere?

Slavko Guštin: „Dolga leta smo uspešno sodelovali s sozdom Adria gradnje z Reke, s katerim smo skupaj gradili turistične objekte ob morju. Zdaj že čutimo zapiranje za občinske in republiške meje. Z reškega področja so nas nameravali izriniti. Zgodilo se je, da smo gradili neki objekt, za katerega je nenadoma zmanjkalo denarja. Ko smo zapustili gradbišče in je dela prevzela domača gradbena organizacija, se je denar našel.“

• Javnost pozna gradbeniške delovne organizacije samo po gradnji stanovanj, čeprav ta gradnja večinoma zavzema manjši del zmogljivosti. Kolikšen del vaših zmogljivosti je namenjen tej gradnji? Kakšni so obeti, da bi se ta gradnja pocenila?

Slavko Guštin: „Gradnja stanovanj zavzema pri nas okoli 40 odst. zmogljivosti. Trenutno gradimo 2 tisoč stanovanj v Istri, na Reki, v Zagrebu, Sarajevu, Brežicah, Krškem in Novem mestu. V Ljubljani na Fužinah skupaj z Gradisom in SGP Grosuplje gradimo 3000 stanovanj.“

Vzrokov za drago gradnjo je več, najmanj jih je pri gradbenikih. V strukturi cene stanovanja zavzema material kar 70 odst. in samo petino velja delo. Veliko prispeva k ceni stanovanj tudi inflacija ter neorganizirana gradnja. Sistem gradnje se spreminja, pridobivanje soglasij traja cele mesece, cene v veliki meri krojijo urbanisti sami.

Cena je namreč v veliki meri odvisna od projekta. Pri nas nismo upoštevali določil o stanovanjski gradnji. Še vedno se gremo razgibane fasade, razmerje med neto in bruto porastom je še zmeraj neugodno. Porabimo veliko železa, ker se hočejo statiki „zasigurati“. Zato pri nas v zadnjem času najemamo statike, ki še enkrat vse skupaj preračunajo.

• Gradnja stanovanj bi se lahko pri nas pocenila za 27 odst., če bi sami delali projekte, če bi bolj pohiteli s pridobivanjem soglasij če bi se del lotevali na večjih kompleksih. Tudi mi sami si prizadevamo, da bi gradnjo pocenili. Osvojili smo tehnologijo tunelskih opažev po francoski tehnologiji, delamo montažne fasade, zdaj je v obdelavi nov projekt montažne gradnje stanovnj.

Ni nam prav tudi, da ni več gradnje stanovanj za trg. Prav s to gradnjo smo razvijali našo tehnologijo in napravili pomemben napredek. V zadnjem času te gradnje ni bilo več toliko. Kot pa je brati v predlogih Kraigherjeve komisije, naj bi se ta gradnja spet začela. Mi to pozdravljamo.“

• Kmetijstvo je prednostna gospodarska panoga, zato bo tam tudi več denarja za naložbe. Tako gre razumeti vaše zamisli o gradnji kmetijskih montažnih objektov. Kakšen obseg naj bi zavzela ta gradnja?

Slavko Guštin: „Z gradnjo kmetijskih objektov se vključujemo v jugoslovanski zeleni plan. Gre za gradnjo montažnih betonskih objektov, za katero smo kompletno tehnologijo izdelali skupaj z Emono. Že zdaj smo naleteli na ugoden odmev po vsej Jugoslaviji, pogodbe smo sklenili za 500 milijonov dinarjev. Gradili bomo v Bosni pri Bihaču, zdaj odpiramo predstavništvo v Beogradu, zanimanje za te objekte je tudi v Vojvodini. Take objekte naj bi gradili tudi v Libiji.“

Za te namene smo postavili nov obrat v Krškem, kjer bomo na dan lahko izdelali do 1000 kvadratnih metrov teh objektov, ki bodo že kompletno opremljeni in pripravljeni za montažo. Lahko pa rečem, da je pri nas še premalo montažne gradnje, ki je bistveno cenejša od klasične. Montažna gradnja bi morala v Sloveniji, tako kot v vseh razvitih državah, prevladati, saj pri nas ni več delovne sile, ki bi se hotela zaposlovati v gradbeništvu. Pa še cenejša je taka gradnja.“

• Pri nas se veliko govori o turizmu kot o pomembnem viru deviz. O gradbeništvu, ki na zunanjih trgih pridobi precej več deviz, se ne govori toliko. Kaj bi bilo treba narediti, da bi bil prodor gradbeništvu na tuje trge še večji?

Slavko Guštin: „Bolje bi se morali organizirati za nastope na zunanjem trgu. Z udeležbo na mednarodnih licitacijah je težko priti do posla. Hkrati nas tepejo dragi materiali, ovirajo nas velike dajatve, banke nam zaradi nelikvidnosti ne morejo pomagati s krediti. Vse to ovira slovenska gradbena podjetja pri večjem prodoru na tuje trge, medtem ko so podjetja iz drugih republik bolj uspešna. Tudi polovico svojih zmogljivosti prodajo na tuje; v Pionirju računamo, da jih bomo letos le četrtno.“

Predvsem pa moramo bolj izkoristiti naš strokovni potencial in tujemu trgu ponuditi kompletne tovarne, inženiring, za to pa bo treba pri nas doseči večjo povezavo.“

• Ali nameravate poleg Sovjetske zveze, Libije in Alžirije „osvojiti“ še kakšno novo področje?

Slavko Guštin: „V zadnjem času se kažejo možnosti v Libanonu, kjer se zanimajo za uvoz gradbenih elementov in instalacij. Možnosti so tudi na vzhodnih tržiščih. V Bolgariji, Madžarski, na Poljskem, v zadnjem času oživlja investicijska dejavnost tudi v Zahodni Nemčiji, kjer smo pred 15 leti že delali. Zdaj nameravamo tam zaposliti 200 naših ljudi. S keramiko pa smo že uspešno prodali.“

• Ali imate tudi vi težave z nabavo materiala, mehanizacije?

Slavko Guštin: „Kot sem že dejal, zaradi sovlaganja v tovarne materialov zdaj nimamo težav. Večje so z nabavo mehanizacije, z nabavo rezervnih delov. Strojni park, ki smo ga pred leti

PIONIR REŽE KRUH VEČ KOT 4000 DELAVCEM

SGP Pionir sestavlja dvanajst tozdov in delovni skupnosti skupnih služb ter interne banke. V njem je zaposlenih 4.513 delavcev. Med njimi jih je 101 z visoko izobrazbo, 68 z višjo, 426 s srednjo, 140 z nedokončano srednjo šolo, ostali so delovodje, visoko kvalificirani, kvalificirani itd. Med njimi je 1.709 nekvalificiranih ali nekaj čez 37 odst.

za dela na Poljskem v celoti obnovili in je bil tedaj najmodernejši, postaja zastarel. Na srečo se je medtem okrepila tudi domača industrija gradbene mehanizacije, tako da so težave nekoliko manjše, kot se zdi na prvi pogled.“

• Letos nameravate doseči 7,2 milijarde skupne realizacije, kar je za milijardo več kot lani...

Slavko Guštin: „Z velikimi napori smo zaključili lansko leto. Letos upamo, da bomo zaposlili vse naše ljudi. V naslednjih letih pa se bomo še bolj kot doslej preusmerjali na tuje trge. Tudi tu pričakujemo večjo pomoč Gospodarske zbornice Slovenije, kjer je bilo že slišati tudi nekaj obetov o večji gradnji stanovanj.“

JOŽE SIMČIČ

ŠIROKO ODPRTA VRATA HIŠE V UŽIČKI 15

Uradna rezidenca predsednika Tita je bila v Užički 15 v Beogradu. Predsednikova želja je bila, da se okolje, v katerem je živel in delal 36 let, ohrani nedotaknjeno, darila, ki jih je dobil, pa predstavijo javnosti. Tito je namreč v znak pozornosti in ljubezni dobival od delovnih organizacij, družbenopolitičnih skupnosti, delavcev in veljakov, otrok in umetnikov, državljanov Jugoslavije in sveta najrazličnejša darila: knjige, slike, filatelistične zbirke, redke kovance, predmete iz srebra in slonove kosti, narodne noše, staro orožje, ročna dela itd.

Tito je želel, naj se vse to ohrani, ne glede na vrednost in darovalca. Z največjo otroško roko sestavljen kolaž je imel za predsednika enak pomen kot dragocen predmet iz zlata ali friz iz

faraonskega Egipta. Po predsednikovi smrti so vse te raznovrstne predmete popisali, fotografirali, ocenili in razvrstili. Nekatere je mogoče videti, tako kot delovne prostore in salone hiše v Užički 15, Biljardnico in Lovsko hišo.

Zbirko slik in drugih umetniških predmetov so pregledali najuglednejši strokovnjaki. Delo je v grobem opravljeno, gre za veličastno, zelo raznoliko zupuščino, v kateri je čez 1000 slik, okoli 200 grafik in blizu 300 kipov. Zbirka ima veliko umetniško, gmotno in zgodovinsko vrednost in je pomemben prispevek splošni jugoslovanski kulturni zakladnici. Večina teh del doslej ni bila dostopna javnosti, nekaj jih je krasilo rezidenčne objekte, ostalo je bilo po depojih. V spominskem centru „Josip Broz-Tito“ so povedali, da zbirka ni nastala zaradi predsednikove izrecne želje. Gre, kot že rečeno, za darila, vendar je kljub raznolikosti nastal soliden presek jugoslovanskega slikarstva, v zbirki pa so tudi pomembna dela sodobnih tujih umetnikov ter nekaj slik starih mojstrov holandske, rimske in Veronesove šole. Kar se pomembnih Slovencev tiče, je v zbirki tudi nekaj Jakopičevih in Jamovih del.

Park hiše v Užički 15 je ena najlepših beograjskih zelenih površin. V tem negovanem vrtu, v katerem je več kot 3000 različnih primerkov rastlinstva, so na primernih mestih postavljene skulpture najboljših jugoslovanskih kiparjev, v sami rezidenci pa stojijo dela Meštovića, Radauša, Dolinarja, Stijovića, Soldatovića, Tršarja itd.

V delovno sobo v Užički 15 se je maršal Tito vselil jeseni 1944, tri dni po osvoboditvi Beograda. V kabinetu je vse tako kot tistega novembrskega dne, ko se je predsednik poslednjič mudil tukaj. Praznični časniki z

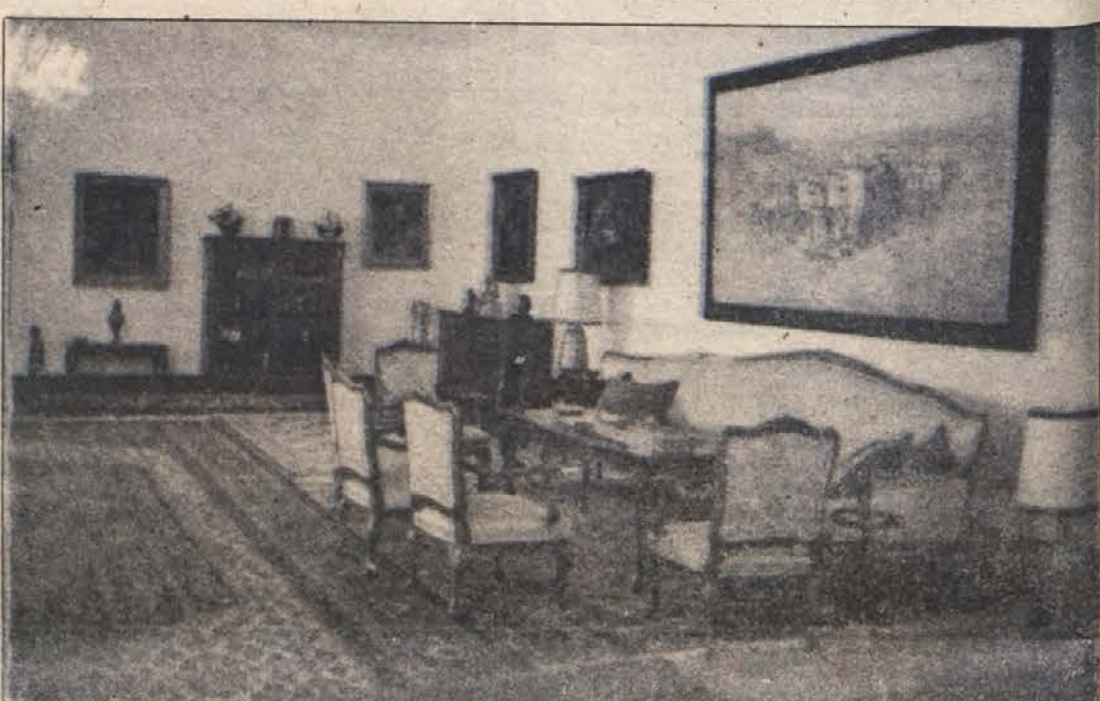
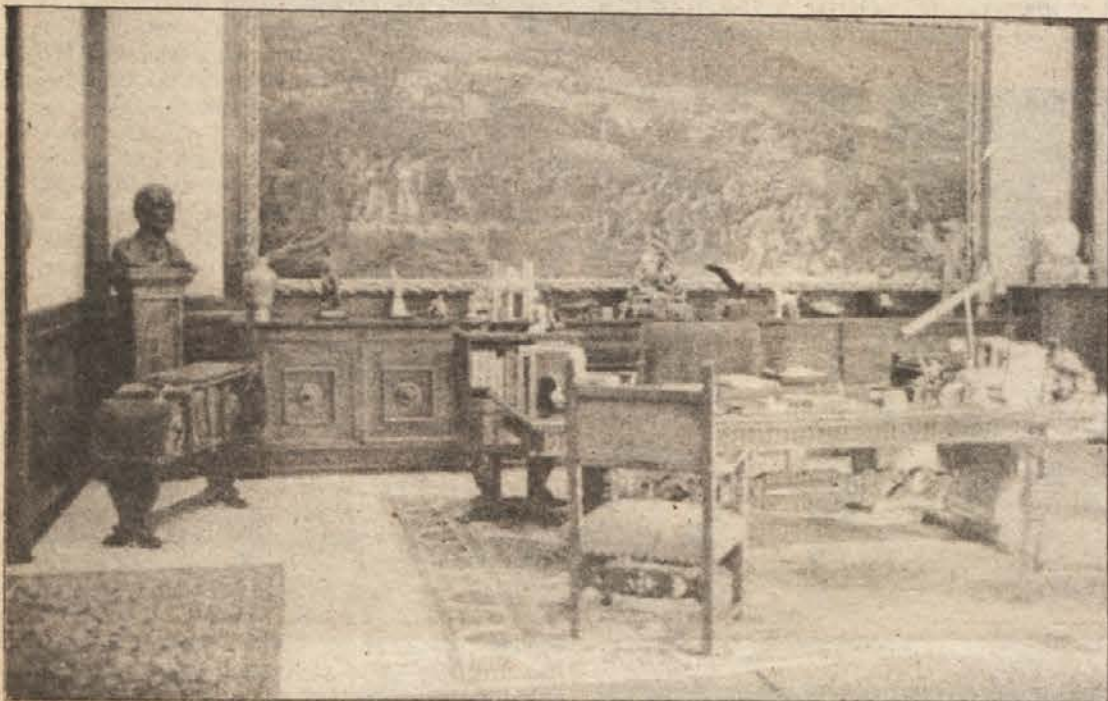
datumi 28., 29., 30. november in 1. december 1979, pišalni pribor, očala, priročniki, mape z akti itd. Nad delovno mizo je velika Hegedušičeva freska „Bitka pri Stubicah“.

Ob delovnem kabinetu so saloni, v katerih je Tito sprejemal najbližje sodelavce ter domače in tuje goste. Tudi ti prostori so okrašeni z deli znanih jugoslovanskih umetnikov. V likovnem fondu spominskega centra „Josip Broz-Tito“ je tudi nekaj zelo starih in zelo dragocenih arheoloških predmetov. Gre za primerke z bližnjega in Daljnega vzhoda, iz Grčije, Egipta in Indije. Med njimi je tudi kipec egiptovskega boga Ozirisa, ki ga je Titu ob obisku v Egiptu podaril predsednik Naser. Precejšnjo vrednost ima tudi zbirka naših srednjeveških ikon, na častnem mestu je Goyev bakrorez „Tovariši na pripravah“, ki so ga našemu predsedniku podarili španski socialisti.

Del vséga tega je na ogled v muzejski zbirki „Josip Broz-Tito“, razmišljajo pa tudi o tematskih razstavah: naivci, otroška ustvarjalnost, tuji umetniki, boj v delih likovnih umetnikov itd.

V zbirki skorajda ni del abstraktnega slikarstva in kiparstva. Predsednik Tito se je glede slikarstva bolj kot na svoje opiral na mnenja poznavalcev, hkrati pa ni skrival, da mu je realizem v umetnosti bolj pri srcu. To so, kaže, upoštevali tudi darovalci.

Ne glede na svoj osebni okus pa je Josip Broz-Tito ob vsaki primerni priložnosti poudarjal, da brez svobode ustvarjanja ni umetnosti. Rekel je: „V naši družbi nima ustvarjalcem nihče pravice dajati recepte in direktive ali jim vsiljevati uradna estetska in druga merila in oblike izražanja. Prav tako ne sme nihče dušiti humanistične in znanstvene kritike, ki sta temelja vsake resnične ustvarjalnosti.“

Pri starih Novomeščanib

ŠE S CANKARJEM JE DRUGOVAL

Cankarjem, ki je bil pri Čadu vsakdanji gost. Pogosto sva se srečevala, skoró vsak dan, in to je trajalo več mesecev. Tudi na Rožnik sva šla nekajkrat skupaj peš. Ker sem kot vojak dobival tobak – v prodaji ga ni bilo – nisem bil kadilec, sem ga sproti nosil Cankarju. Bil je taka dobričina, da je cigarete pri priči razdelil še drugim v gostilni, če so bili brez njih. Še dobro pomnim, kako se mi je Cankar od srca nasmejal, ko sem v gostilni prvič naročil mleko.

„Meni bi se vse misli ustavile, če bi pil mleko,“ je takrat dejal. Navadno smo potem proti večeru vsi skupaj šli od Čada domov. Kadar pa je Cankar imel denar, in to se je v tistem času nekajkrat zgodilo, se je dal s kočijo pripeljati na Rožnik. Ko sem kasneje videval njegovo znano fotografijo z velikimi brki, se mi ni zdel prav nič podoben tistemu Cankarju, s katerim sva drugovala in skupaj preživela prijetne urlice.“

Takoj po koncu vojne je bil kot odpuščen vojak spet v Novem mestu, kjer so dijaki opravljali vojno maturo. Zanje so prirejali plesne vaje in sploh je bilo obdobje, čeprav polno pomanjkanja, za mlade nepozabno. Že januarja 1919 se je mladi Zobec odpravil na študij v Prago s kolegom, s katerim sta vsa leta v gimnaziji sedela skupaj. Vpisala sta se na tehnično fakulteto – agronomijo, študij končala isti dan in

čez nekaj mesecev spet šla skupaj v Prago vsak po svojo nevesto. Poročila sta dve sestri!

„Po končanem študiju sem se zaposlil najprej na državnem posestvu na Belju, še isto leto pa sem dobil mesto profesorja na novomeški gimnaziji. Vedno me je vleklo v Novo mesto. Medtem sem še v Beogradu opravil profesorski izpit iz biologije, kemije in fizike.“

Profesor Zobec je tudi eden najbolj znanih piscev strokovne literature s tega področja. Njegova prva knjiga Kmetijska kemija je izšla že leta 1930, prvi učbenik leta 1938, ponatisi pa so izhajali vse do 1963. Pisal je tudi pedagoške članke v Glasnik profesorskega društva, veliko o zdravstveni vzgoji pa objavljaj v Dolenjskem listu.

Od leta 1923 do 1930 je kot profesor na novomeški gimnaziji učil tudi mnoge, ki danes niso več med živimi. Začudo pa se spominja domala vseh imen, vsakega posameznika, in kar je še bolj čudno, tudi njegova soproga vse pozna. Iz tistih časov pa se najraje spominja uprizoritve Hamleta na odru novomeškega Sokolskega doma, ker je bila predstava tako kvalitetna, da so jo prihajali gledat tudi iz Ljubljane. O tem, danes že pozabljenem dogodku, pravi:

„Ko je prišel leta 1924 kot pripravnik na novomeško gimnazijo prof. Jože Potokar iz še danes znane igralske družine (Lojze, Stane,

Majda), se je takoj izkazal za odličnega režiserja in igralca. Leta 1925 je gimnazija in z njo vred vse mesto kar vzvalovilo, ko je na oder postavil Hamleta, igrali pa smo profesorji in dijaki. Odrski mojster pri tej predstavi je bil prof. Janko Krajec, šepetalka pa Iva Jarčeva.“

Nič koliko zanimivih dogodkov iz novomeškega življenja še hrani v svoji bogati umski zakladnici, na primer: da so se dijaki še pred prvo vojno, ko je bil sam med njimi, najraje pečali z različnimi športi. Da je bila v tistih časih Krka nekak center vsega mestnega dogajanja poleti in pozimi. „Poleti smo cele dneve preživeli na Loki, kjer je bilo kopaljšče, in smo plavali na otok. Zdaj ga ni več. Bil pa je tako velik, nanj si se lahko vzel po dveh stopniščih, da je imel stezice, posute s peskom, klopi in drevesa za prijetno senco. Tudi trampolin je bil na otoku – skakalnica. Močno je bilo priljubljeno čolnarjenje, pozimi pa smo se na drsališču na Loki drsali. Tiste čase je bil domala vsak dijak tak drsalec, da je znal kadetni skok. Kakšno nedeljo pa smo šli tudi na Boričevo, kjer je bil v gozdu zamrzel ribnik prizorišče našega veselja.“

Po obdobju v Murski Soboti, kjer je ravnateljaval od 1930 do druge vojne – pod madžarsko okupacijo je službo izgubil in bil pod policijskim nadzorom do zloma okupatorske oblasti – je spet prišel bliže Novemu mestu. Celih šest let je poučeval brežiške gimnazijce, vodil tam hkrati trgovsko šolo, od leta 1951 pa ga do upokojitve in še veliko čez najdemo spet med Novomeščani. Na gimnaziji in učiteljšču se je povojni generaciji zapisal v spomin kot eden najbolj sodobnih pedagogov. Tudi v časih, ko so prosvetni delavci učili po sili razmer od jutra do noči, v časih pa še pozno v noč, je našel čas za objavljanje strokovnih del pa za zdravstveno prosvetiteljsko vzgojo širšega prebivalstva. „Moram priznati, da sem v zdravstveni vzgoji užival, zato mi ni bilo ne težko in ne odveč laziti po vaseh širše Dolenjske. Zagotovo ni večje vasi, da je ne bi obiskal in tamošnjim krajanom govoril o osnovah higijene in zdravega življenja.“

Prometna nesreča je prof. Zobca leta 1977 za dobro leto dni prisilila v mirovanje, ampak ni se dal. Spet je živahen, kakršen je bil. Spet se sprehaja, samo ne več okrog ljubljene Krke in po stezah okrog Novega mesta, marveč po ljubljanskih Kosezah, proti Podutiku in Večni poti. Nič kolikokrat se na takih poteh domisli sodnika Korošca, admirala Tomšiča, dr. Julija Sajeta pa drugih svojih učencev iz prvega novomeškega obdobja in vseh ostalih po drugi vojni, ki jim je vselej skušal biti ne le profesor, ampak tudi vzgojitelj.

Zdaj 88-letni prof. inž. Ivo Zobec je še prav tako svež, kot je bil pred dobrimi petimi leti, ko se je iz Novega mesta preselil v Ljubljano, kjer z ženo preživljata jesen življenja v skupni hiši s sinovo družino. Ne mine pa dan, da se ne bi spominjala Novega mesta, da ne bi ugibala, kaj je s tem in onim znancem. Tu sta se vselej čutila doma, čeprav je profesorja Zobca življenjska pot zanesla tudi v druge kraje in četudi je njegova soproga tu pogrnala korenine kot iz Prage presajena roža.

„Sem rojen Ribničan, ampak že moj stari oče je bil Novomeščan. Imel je hišo v Dolgi ulici; zdaj je last Ernesta Beleta. V tej ulici (zdaj Vrhovčevi) sem preživljal vsa doraščajoča leta. Ko je mama odvedela, sem še kot predšolski otrok z njo prišel v Novo mesto. Imela je suhorobarsko trgovino. Najprej v nekdanji Rohrmanovi hiši, potem je še na drugih krajih trgovala vse do leta 1932.“

Prva svetovna vojna je tudi prof. Zobca potisnila v vojaško suknjo, ampak hudega mu ni bilo. Ker je bil precej bolan in je bil v Ljubljani operiran na ušesu, je skoro leto dni „marodiral“, hodil pa je ven in prav v tistem času spoznal pisatelja Ivana Cankarja.

„Najraje smo hodili na sprehod k Čadu. Kot mlad vojak sem bil deležen precejšnje pozornosti ljubljanskih gospa in te so me seznanile s

PRIVAJENOST SE JE UTRDILA V MOČNEJŠE ČUSTVO

globačami in previsi tu in tam svetleje zazeleni zaplata pšenice ali pasovi, posejani z deteljo. Kot nalašč za zasebno živinorejo, ki ji v današnjem času tako zamolklo pozvanja. Zato je bilo vredno prisluhniti Francu Weisu in njegovim sosedom, ki

jim je živinoreja ponos in življenje. Najostrejši in najtrdnější v svojem: ne dam se! je 49-letni Weis.

„Drugih pet je menda res podpisalo soglasje za zamenjavo zemlje, ki jo imamo, lepo strnjeno, ob

domačijah. Jaz pa ne bom, nikoli! Kar pomnim, je bila naša zemlja pretežni del namenjena vzreji živadi. To je naš kruh, drugega ne poznamo.“

S ponosom je pokazal na par volov, katerih meso bo zagotovo odšlo na domači trg.

„Kako naj bom še kmet, če mi za bajto ne bo toliko mojega ostalo, da bi voz obrnil? Med nas bodo vsilili ceste, stanovanjske hiše. Stoletna tradicija bo presekana. Zakaj? Ker je urbanistom menda gradnja tod cenejša kot nekaj sto metrov višje, proti gozdu, ki še svojega imena prav ne zasluži.

Nam bi dali v zameno 6 kilometrov oddaljeno zemljo. Pri takem stanju z gorivom, kot je, si te razdeljenosti ne moremo privoščiti. Da so drugi podpisali? Vprašajte jih!“

Vas, naj bo še tako blizu ceste, vsak prišlek vzemiri. Za Šterkom in dvema Plutoma, ki so tudi v mlino te zamenjave, ni bilo potrebno hoditi. Združno so izmodrovali prenekatero, ki naj bi ne bila izrečena v veter. Svoje zemlje ne zamenjajo z oddaljenim Svbnikom. Polde Plut jih ima že štiriinšedeset. Sam živi in sam se preživlja. Poleg kmečke pokojnine mu je prodaja tistega, kar pridelal in priredil, edini dohodek.

Tudi soimenjak Jože je neporočen. Z ostarelo materjo se preživlja z zemljo. Zemlja živi tudi Šterkovega Janeza in njegovo mater.

Vsi ti ljudje čutijo in vedo, da so na teh majhnih svetovih zrastle, od njih in zanje živeli. Leta so privajenost utrdila v močnejše čustvo. In zdaj bi se vsemu, kar je tako njihovo, odrekli, ali pa zamenjali?

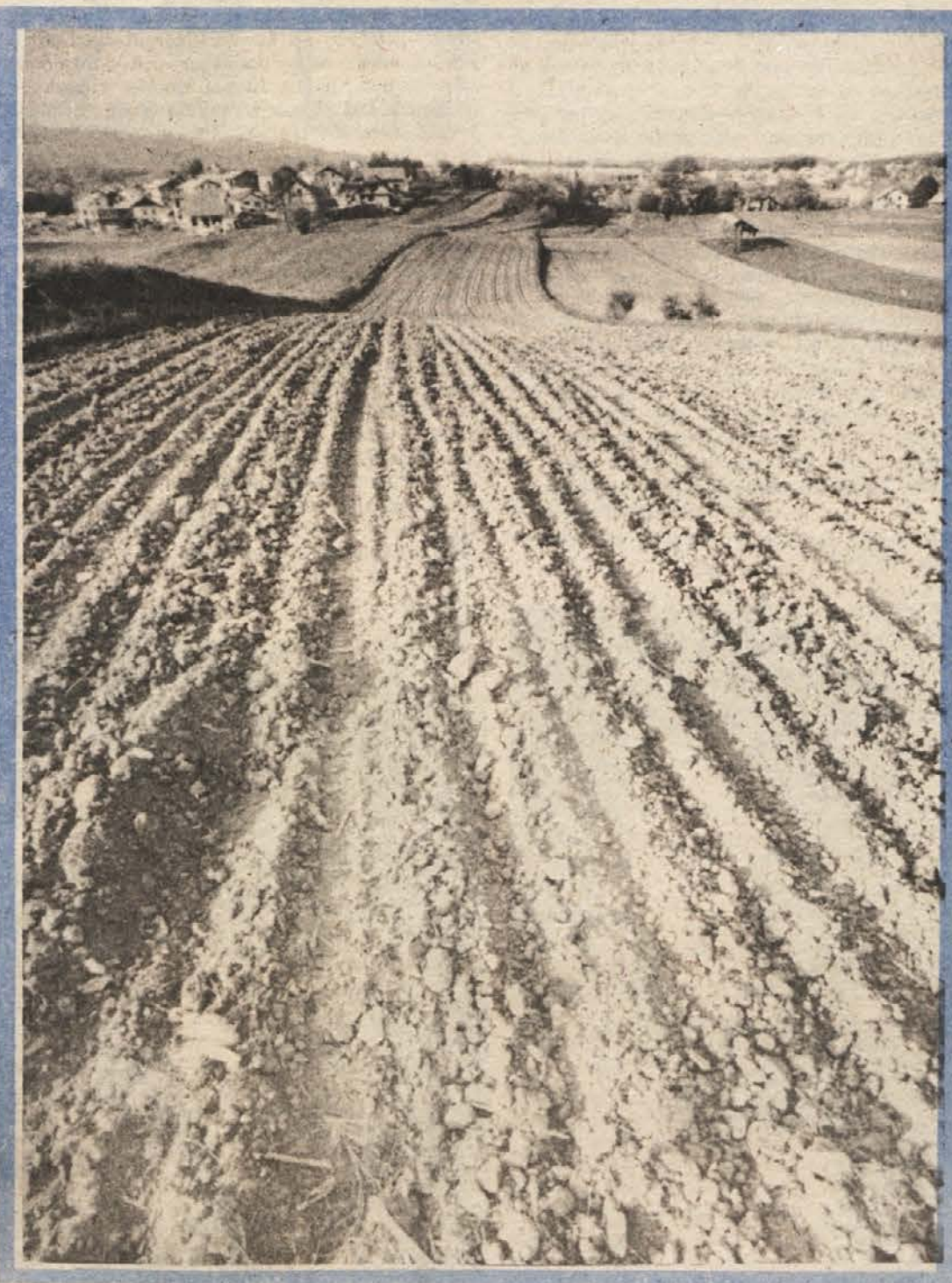
Na načeto prihodnost gledajo z vso ostrino izkušenj iz preteklosti. Če popuste, pravijo, jih bo naselje v kratkem času pogoltnilo. Sodobne hiše z garažami, rožicami in potkami se nikakor ne bodo ubrale s hlevi, svinjaki, smradom in pašo.

Zato bodo oni ostali, kjer so, tisti, ki hočejo zidati, naj se lotijo hoste. Škode ne bo nobene. Tako oni, kočevski kmetje.

Čisto nasprotno pa črnomaljski občinski mojze. Jože Mrzljak, predsednik za družbeni razvoj, in podpredsednik Jože Petrovčič trdita, da se vsi, razen Weisa, strinjajo z zamenjavo. Tudi Kmetijska zemljiška skupnost je dala soglasje. Saj pravzaprav ne gre za kdove kakšne njive, temveč za pašo in krmo. Zanje je stvar že urejena in odločena. Njune besede so trdne, podložene in stvarne.

Čas je tisti, ki bo pokazal, na kako trdnih temeljih je bila zgrajena končna odločitev.

JANJA KASTELIC

„Sem kmet, star 49 let, živim samo od dela na lastni kmetiji v bližini Črnomlja. Vsako leto vzredim par volov, dva prašiča in okrog sto kokoši. Tudi dve kravi in teleta so v hlevu. Vsega mesa, jajc in mleka ne porabim sam, temveč s svojim delom prispevam svoj del tudi družbi, gospodarstvu. Zdaj nameravajo večji del naše zemlje pozidati.“

To so kratki utrinki iz ogorčenega, obtožujočega pisma kmeta Franceta Weisa iz Kočevja pri Črnomlju.

Pot za glasom je pripeljala do šestih kmetij ob cesti. Domačije so obdane s številnimi gospodarskimi poslopji, vse naokrog je razložena zemlja, ki rodi hrano za živino in perjad. Med travnatimi

Na robu zločina

HLEVI SKRIVAJO TRPLJENJE

Ali z živino primerno ravnamo? Janez Hawlina, živinozdravnik na sevniški veterinarski postaji in od minule zime tudi vodja sekcije proti mučenju živali pri sevniškem Društvu rejcev malih živali, lahko navede številne primere, ki govore o pravih grozodejstvih. „Na mučenje naletim največkrat, ko žal ne moremo več dosti pomagati. Ti primeri niso osamljeni, nasprotno, mučenj je vse več,“ pravi Hawlina.

Listanje po vse zajetnejši živinozdravnikovi mapi z barvnimi slikami o tem, kako nekateri rejci z rastjo živine ne podaljšujejo naveze okrog vratu, razodeva, da imamo tudi take rejce. Premore slike, kjer se je nesrečnim živalim veriga tako globoko zajedla v vrat, da je bilo treba članek za članek izrezati! Na Zajčji gori je ravno takšen privez govedu prizadejal globoko rano vse do požiralnika in sapnika! Siroke akcije, kot je na primer cepljenje prašičev, pripeljejo veterinarje marsikam. Videli so tudi take živali, ki so imele žive rane od ugrizov podgan. Sevniška sekcija proti mučenju živali je nekaj najbolj obtožujočih slik razstavila na razstavi malih živali 22. maja.

Zadnji četrtek v aprilu se nas je pri sevniški veterinarski postaji zbrala peterica. Diplomirani veterinar Janez Hawlina, referent za kmetijstvo pri občinski upravi Mira Možic, socialna delavka Marija Lisec-Bromšle iz centra za socialno delo, miličnik Vlado Žnidarič in podpisani novinar smo se dogovorili za obisk nekaterih kmetij. Prepustili smo se vodstvu živinozdravnika, ki najbolj pozna teren.

Najprej smo se ustavili na domačiji Ivana Jazbeca v Drožanju. Propadajoče poslopje, hiša je prava podrtija, so že vnaprej napovedovala nič kaj lepo sliko. Pozornost je veljala kajpak hlevu. Številna živina v njem je zaostala v rasti, pač zaradi dolgotrajne podhranjenosti! Tisto jutro je imela živina v jasliah le stebila suhe koruze. Jazbec ima dva vola (enega smo našli privezanega za hlevom), dve telici, od katerih ima ena že dlje časa trebušno kilo, in dva bikca. Od mlajših govedih so trije bikci, stari po dva, štiri in šest mesecev, ki so videti kot teleta. V istem hlevu ima Jazbec svinjake. Prašiči so tudi podhranjeni.

Gospodar je bil že kaznovan, ker je pred časom redil bika za črne pripuste. Čemu sedaj merjasec, ni skrivnost. Živinozdravnik Hawlina je povedal, da se žal ni nič spremenilo na boljše, kvečjemu na slabše. „Številne živali, ki jih redi lastnik, trpijo v skoraj neznosnih razmerah,“ je ob pogledu ene za drugo zaskrbljeno pojasnjeval Hawlina.

V isti vasi je pozornost našega vodiča pritegnilo pobeglo živinče. Za njim smo prišli v velik hlev v gradnji. Pri Češkovih smo našli v bornem, zanesljivo ne več kot 3,5x3,5 metra malem prostoru štiri odrasle glave govedil. Še šest jih je butalo v zlizane deske praznih jasliah v drugem, tudi neprimernem prostoru. Vse živali so hudo koščene. Obet je sicer novi hlev, če pa živali ne

bodo izdatneje krmili, z njimi v novem hlevu ne bo dosti haska, če ga bodo v takem stanju sploh dočakale. Zadeve naj bi pomagala urejevati socialna delavka v sodelovanju s pospeševalno službo pri sevniškem Kmetijskem kombinatu, saj in na sicer mladoletni sin voljo do kmetovanja.

Veterinarjem, kmetijcem, miličnikom in socialni službi je že vrsto let znano pomanjkljivo krmiljenje živali pri 76-letnem upokojencu Alojzu Zupančiču na Bregu. Že pred desetletjem smo prav tu s kmetijskim inšpektorjem videli odrasle prašiče, tako zakrnele v rasti, da so dajali videz malih pujskov. Pred kratkim sta Zupančiču poginili dve kravi zaradi lakote. Živinozdravnik je ocenil, da je bilo zaradi tega za okrog 150.000 dinarjev škode. V hlevu, ki tudi sicer ne ustreza normalni reji, še vedno redi bika, kravo in telico. „Kost in koža, pravi Dachau za živali!“ je bil ogorčen živinozdravnik Hawlina. Na opozorilo, zakaj živine bolj ne krmi, se nam je vsem zasmeljal v brk, češ: „Živina ne trpi!“ Ni oporekal, DJ mrvo prodaja po 20 dinarjev kilogram. Kako skrajšati gorje tej živini? „Najbolje bi bilo živino oceniti in jo prodati v zakol,“ meni živinozdravnik Hawlina, saj bi ob novih poginih bila gospodarska škoda samo še večja. Poudari, kako upravno kaznovanje pri sodniku za prekrške v takem primeru ne koristi.

Višje v hribih, na Okroglicah pri Kajtnovih, tudi živini ni lahko. Slamnata streha na hlevu je tako dotrajana, da padajo dež in sneg neposredno na živali. V napol podrtem hlevu vdova redi bika, kravo, mlado telico. Le-ta je pred nedavnim abortirala, živinozdravnik sumi, da je do tega verjetno prišlo zaradi črnega pripusta in nereda v hlevu. Med govejo živino so se pogosto sprehajali večji prašič in dvoje pujskov. Lastnica se zaveda težkega položaja živali. Pripravlja gradbeni material za nov hlev, dogovorjena je s pospeševalno službo za pomoč.

Vsekakor je bolj lačna kot sita živina na drugem koncu občine — pri Alojzu Udovču v Spodnjih Vodalah. V hlevu smo zatekli nered. Prašiču v drugem hlevu so se noge globoko ugrezale v iztrebke. Gospodarja smo našli na bližnjem hribu na njivi. Par volov, vpreženih v brane, je kot je precej ugotovil živinozdravnik Hawlina, dihala kot mehovi. Oba vola, krava telica, bik in pol leta star junec ter prašič živijo v izredno slabih zoohigijskih razmerah. Pred leti je Udovču zaradi podhranjenosti poginila krava. Od takrat mu zavarovalna skupnost Triglav na opozorilo veterinarske službe več ne zavaruje živine. Kdaj bo tu kaj drugače?

Tisti dan je za podobne obiske ostalo vsaj še enkrat toliko kmetij, podobnih rejcev — mučiteljev živali. Novoustanovljena sekcija proti mučenju živali v Sevnici že s temi primeri opozarja, da mučenja živali ni potrebno iskati v zaprašenih knjigah ali na drugih celinah.

ALFRED ŽELEZNIK

RADIO BREŽICE NE SME UMOLKNITI

počil centrifugalni regulator. „Nič čudnega,“ je dejal Hedl, „bil je že enkrat popravljen, motorji previti, življenjske dobe pa mu ni bilo mogoče podaljševati v neskončnost.“

Posrečilo se jim je prebroditi aprilsko krizo, toda dobra dva tedna po tistem je njihova skrpana tehnika dokončno odrekla poslušnost. Nekateri stvari so poskušali urediti z Ljubljano, še isti hip pa so sporočili novico izvršnemu svetu občinske skupščine. Po desetdnevem tekanju in trkanju na vrata raznih firm se jim je sreča nasmehnila pri Elkomu v Zagrebu, kjer so jim obljubili novo mešalno mizo že čez dva meseca. Izdelujejo jih samo po naročilu in normalen rok za dobavo je leto dni, vendar so upoštevali zadrego Brežičanov in jim dali prednost. Za ta čas jim je obljubil pomoč Radio Ljubljana. Posodil jim bo staro mizo, da se delavcem Radia ne bo več treba voziti v Sevnico, kjer so do sedaj montirali nedeljske oddaje.

„Tamkajšnja radijska postaja je pokazala izreden posluš za naše težave,“ je v pogovoru omenil odgovorni urednik Franci Hedl, in nam brez oklevanja odstopila svoj studio za montažo. To nam je pomagalo ohraniti vsaj delen stik s poslušalci, ki se ne morejo sprijazniti z našim molkom. Vsak dan nas zasipajo s pismi in nekateri celo predlagajo, da bi tudi posamezniki prispevali denar za nakup nove opreme. Skoraj vsako pismo se konča z upanjem, da se bomo kmalu spet slišali.“

Radiu Brežice je ob ustanovitvi podarila vso opremo osrednja sloveska radijska hiša. Bila je stara, a je vseeno dolgo vzdržala. Do danes so dokupili zanjo le dva magnetofona, tega pa je tudi že trinajst let. V začetku so imeli le nedeljske oddaje, potem so se oglašali dvakrat in trikrat v tednu, dandanes pa se že šestkrat na teden. Po sestavi programa so med lokalci v zgornji polovici, po kadrovske zasedenosti pa v spodnji. Imajo dva programska in dva tehnična delavca, medtem ko Radio Trbovlje z enakim številom oddaj zaposluje kar deset ljudi. Poslušalce pa nimajo le v brežiški in krški občini, ampak tja do Sevnice, Šmarja in Zagreba. Po odmevih sodijo, da poslušala brežiško postajo velika večina v Zagrebu živečih Slovencev. Ti se navdušujejo zlasti za nedeljske oddaje, ker menijo, da je izbor glasbe boljši kot pri njih. Predvsem pa si želijo slišati kaj domačega, slovenskega.

Ustanoviteljici brežiške radijske postaje sta občinski konferenci SZDL Brežice in Krško. Za oddajne naprave je vsaka od njiju prispevala polovico stroškov (za srednji val in UKV) in svoje obveznosti do Radia sta tudi sicer redno poravnali. Razumevanje za pomen tega medija obveščanja sta pokazali že zgodaj, saj so bile ob rojstvu brežiškega Radia lokalne radijske postaje v Sloveniji še redkost. Danes jih je šestnajst, vendar je brežiški studio najslabše opremljen.

Glavni in odgovorni urednik se je po prvem honorarnem vodji menjal še dvakrat. Franci Hedl

vztraja na tem mestu od 1975. leta. Prepričan je, da je imel njegov predhodnik Vlado Podgoršek prav, ko je dejal, da je treba spremeniti delo in okolje, saj je tak pritisk težko vzdržati. Na Radiu so proste sobote in nedelje izjema, ob praznikih pa sploh ni mogoče misliti na kakšen dopust. Za prvi maj si v drugih delovnih organizacijah mnogi vzamejo prost teden, pri Radiu pa še redni dopust obvezno delijo na dva ali celo na tri dele. „Prav zaradi tega, ker si tukaj deklica za vse,“ ugotavlja Franci Hedl, „novinarji lokalnih postaj bežijo v osrednje radijske ali novinarske hiše. Tam je možna delitev dela, ki pri nas skoraj ne pride v poštev. Pa še to nas pesti, da je zdaj vedno več sej popoldne, vendar oddaj o njih ne kaže prenašati na naslednji dan. Mi smo glasilo današnjih dogodkov, ne včerajšnjih, zato pogosto ne vemo, koliko jih bomo lahko ujeli na trak. Praviloma bi morali radijski program ustvarjati dopoldne, popoldne pa oddajati. Žal ni tako. Delovni čas programskih delavcev in delavca v studiu je razvlečen kot harmonika, od jutra do noči. Ljudje nas povsod srečujejo in menijo, da nimamo nobenega pravega dela in tudi na to ne pomislijo, da več ko delamo in oddajamo, bolj povečujemo stroške. Radi bi, da bi bili povsod zraven, toda tudi s tem, da se vozimo po terenu, ne varčujemo, ampak podražujemo našo dejavnost. To velja za obveščanje v celoti, tudi za tisk, ki ga mlina stabilizacije stiskajo še bolj kot nas.“

J. TEPPEY

Letos se izteka dvajseto leto Radia Brežice. Njegov rojstni dan je 28. oktober, praznik brežiške občine. Leta 1963 je še marsikdo menil, da bi lahko prebili tudi brez lokalne radijske postaje, in če bi zmanjkalo denarja zanjo, ljudje zagotovo ne bi protestirali. Bila je ena prvih v Sloveniji in poslušalci radijskih oddaj o njih še niso imeli prave predstave.

Danes pa, ko se je ta radio udomačil pri poslušalstvu, je izpad vsake oddaje za ljudi šok, nekaj, kar se ne bi smelo pripetiti. To občutijo tako, kot bi se ustavila ura in jim zmedla ustaljeni tok vsakdanjega življenjskega ritma. Za ljudi je bilo nekaj nezasišane, ko v nedeljo, 17. aprila, Radio Brežice ni dal od sebe nobenega glasu. Pisma so v naslednjih dneh kar deževala na mizo glavnega in odgovornega urednika Francija Hedla.

V petek, 16. aprila, malo pred dvanajsto je odpovedala mešalna miza. K njej sodita dva magnetofona, dva gramofona in en rezervni magnetofon. Teh naprav nenadoma niso mogli več uskladiti. Težave so imeli že 1. aprila, ko je

Franci Hedl

Kako žive drugod

RICHARD CHRIST: MONOLOG PEŠČA

ur. Zveni sicer neumno, vem, vendar lahko dokažem. Pred našimi bloki stoji zunaj okoli 5. ure približno dvesto avtomobilov. Ob sedmih stojita samo še tista dva, katerih zaganjača sta odpovedala; vsi ostali so odsmrdeli proč z loputanjem vrat in s tulečimi motorji. Zlasti

so veseli otroci, če se lahko zbudijo precej pred zvonjenjem budilke. Še posebno pa je stanovalec brez avtomobila hvaležen voznikom na koncu tedna, ker ne more nikdar priti v skušnjava, da bi dragoceni prosti čas zapravljal s spanjem.

Je pač tako, da ima vsak državljan, takoj ko plača davek za avtomobil, pravico vzeti v uporabo za poljubno čas skoraj na vseh mestih naše ljube dežele kos zemlje, ki obsega več kvadratnih metrov. Moja mala deklica, ki seveda — to moram priznati — ne plačuje davka za avto, je nekega dne s kredo narisala pred našim blokom pravokotnik velikosti poljski fiat in v njem poskakovala. Morda se je spomnila, da je bilo tukaj nekoč igrišče. Tu sedaj parkiram jaz, je dejala, toda gospod, ki je kmalu zatem pripeljal s poljskim fiatom, jo je potrpežljivo poučil: „Saj vendar vidiš, ljubi otrok, da tu ne more biti igrišče. Med bloki niso predvidene peš poti, samo vozne ceste.“

Sicer pa se tako in tako že preveč oziramo na vas in vozimo nenaravno počasi, da se vam ne bi kaj pripetilo! Mar ni to dovolj ljubeznivo od nas?“

Jaz pa menim, da je treba probleme samo dovolj temeljito pretuhtati in se že najde prava rešitev.

Kar pogledimo to na primeru: ko smo prišli letos poleti do jezera, kjer se ponavadi kopljemo, in je naš sosed, ta z družbeno napolnjeno baterijo, ravno zapeljal svoj žiguli v plitvo vodo, sem bil najprej nekoliko osupel, priznam. „Takoj po pranju se odpeljem,“ je zaklical, „trideset kilometrov proč je čudovito jezero, kristalno čista voda, ne takšen drek kot tu, na srečo lahko prideš tja samo z avtom!“

„In kje naj sedaj plavamo?“ so žalostno vprašali otroci. Tolažil sem jih: „Potrpite še nekoliko, naslednje leto bomo končno dobili našega trabanta, potem se bomo zelo zgodaj odpeljali, se tu skopali, preden bo ta prišel prat svoj žiguli, nato pa se bomo odpeljali naprej do jezera s kristalno čisto vodo!“

„In tam“, je rekla moja žena, „bomo oprali našega trabanta. Morda bo ta domišljavi voznik potem le opazil, da nas ne more več obravnavati kot pešce.“

(prevedla Zdenka Avsec)

Precej dolgo je trajalo, da sem spoznal, da so vozniki veliko na boljšem kot mi drugi, ki (še) vedno pešačimo. Ko končno začneš zasledovati prednosti vožnje z avtomobilom, ugotoviš, da je le-teh malo morje. Naj postrežem s primeri:

Stanujemo v novem blokovskem naselju. Tu so se urbanisti velikopotezno odpovedali zelenicam med bloki, tako da vsepovsod lahko parkiraš avto tik pred hišnimi vrati. Saj je vendar dognano, da bi si lahko človek, ki je navajen samo sedeti za volanom, nakopal srčni infarkt, če bi moral iti tristo metrov peš do parkirišča.

Parkiranje pred hišnimi vrati ima seveda še druge prednosti, ki se končno odražajo v pomembnem porastu izvoza naše industrije

Richard Christ, sodobni vzhodnonemški feljtonist, pripovednik, esejist in kritik.

obzorja

iz izložbe

prebrali smo glasna premišljanja

Mitja Ribičič, ta čas prvi človek Zveze komunistov Jugoslavije, je politik od glave do pete, kot bi lahko rekli. Je pronicljiv, razmišljajoč človek, ob tem pa tudi mojster improvizacije, kadar se je treba znajti v novih okolnostih. Rad glasno meditira, glasno premišlja, kot sam pravi, in po tem svojem nagnjenju, ki se kaže predvsem tedaj, kadar govori za ožji krog poslušalcev, je poimenoval svojo knjigo, ki je izšla v založbi Tržaškega tiska.

Knjiga seveda nima kakih velikih literarnih ambicij, je pa zato vreden dokument nekega časa, gledanega z očmi dolgoletnega političnega delavca, revolucionarja, ki ne premeva le, kar so pred njim ugotovili in povedali že drugi, marveč skuša vnesti čimveč lastnih izkušenj in lastnih spoznanj. Mitja Ribičič začenja knjigo s spomini na svojo mater in očeta Josipa, priljubljenega mladinskega pisatelja, pisca Miškočina in drugih zgodb ter naprednjaka, ki je odločilno vplival na Mitjevo življenjsko pot. Nadaljuje s partizanskimi spomini, v katerih s pretanjenim občutkom in smislom za zanimive, značilne podrobnosti opisuje partizansko življenje.

Najpomembnejši del knjige je gotovo izbor iz njegovih javnih nastopov. Našega političnega in družbenega življenja si ni mogoče misliti brez govorov in agitacije. Večina tega je pripravljena za dnevno rabo in nima trajne vrednosti. Ljudje pa se navedljivo ponavljajo, propaganda začne delovati celo proti-propagandno. Mitja Ribičič ne bi bil to, kar je, če se tega ne bi zavedal, zato skuša v javnih nastopih povedati več in vanje vnesti lastna razmišljanja in videnja. Po mislih, ki jih je, denimo, pred 17 leti zapisal v prispevku „Komunistična partija Slovenije in OF“ ali ob slavnosti Slovenskega duhovniškega društva ali ko je govoril o slovensčini v javni rabi itd., lahko danes ocenjujemo, kako daleč naprej je videl in kako široko

demokratsko ter revolucionarno si zamišlja naš družbeni razvoj. Prav to daje vrednost sicer skromni broširani knjigi, ki so jo izdali v Trstu, v mestu, kjer se je Mitja Ribičič rodil v času, ko je njegov oče učiteljaval ter urejal in izdajal mladinski list Novi rod.

M. LEGAN

roman in povest

Z domala šestdesetimi knjigami, kolikor jih je že izšlo, je Kmečka knjižna zbirka, ki izhaja pri Kmečkem glasu, hvaležna snov za proučevanje, zakaj so pripovedi večerniškega tipa še zmeraj po okusu širokega kroga slovenskega bralstva; o tem pričča za tukajšnje razmere dokaj visoka naklada, prihaja celo do ponatisov nekaterih knjig. Morebitna naloga pa ne bi bila lahka, saj bi morala razčleniti motivno pestrost ali enostranskost pripovedi, šibko ali povsem sprejemljivo obvladavanje jezika, slogovne in še kakšne prijeme. Dalje, kazalo bi pojasniti, zakaj prevladujejo daljše povesti, romani pa so redki. Zbirka omogoča tudi raziskavo, kako so pisateljsko napredovali pisci, ki se pojavljajo večkrat, vsekakor pa proučevalec ne bi smel obiti dejstva, da je zbirka široko odprta tudi za knjige, v katerih je (bodimo iskreni) malo ali nič umetniškega in bi pri drugih založbah zaman čakale na izid.

dolgo obremenjeni s posledicami zadnje vojne, je spretno zasukana v končno sporočilo, da je ob ljubezni mogoče pozabiti prestano gorje, premagati sovraštvo. Vredno je to, da pisateljica ni težila k plehkim vsebinskim zapletom, temveč je v luči dogajanj in odnosov med junaki prepričljivo očrtala značajске posebnosti slednjih.

M. LEGAN

Povest „Skrivne vezi“ je prvenec Štefica Petek. V tej knjigi je odločno preveč ali pa premalo tistega, česar je v prejšnji v pravi meri. Težko je slediti raznosmernim vsebinskim nitim, ob tovrstni preobremenjenosti Petkova ni zmožna pripovedno osmisliti početij junakov. V razvidnejši oz. bolj zgoščeni obliki pa bi bila zgodba o posledicah „materinega greha“ najbrž dovolj berljiva.

D. R.

dolenjski kras

Ob 12. zboru slovenskih jamarjev, ki je bil v Novem mestu od 11. do 13. junija lani, je izšla drobna knjižica z naslovom „Dolenjski kras“. V njej je objavljena vrsta strokovnih člankov, predvsem na temo raziskovanja podzemskih kraških objektov in površinskih kraških pojavov na Dolenjskem, uvrščenih pa je bilo tudi nekaj drugih prispevkov.

Dvajsetletnica obstoja in dela novomeškega jamarskega kluba, ki je sovpadala z 12. zborom, je zadosten razlog, da pregledamo prehojeno pot, uspehe in težave ob njej, ter da si obenem nabere novega poleta za nadaljnje delo. K temu bo nedvomno prispevala tudi knjižica, ki jo želimo predstaviti.

Nazadnje sta v Kmečki knjižni zbirki izšli deli „Sovraštvo ni večno“ in „Skrivne vezi“. Pod prvim naslovom beremo roman, ki ga je kot svojo peto knjigo v pričujoči zbirki spisal Joži Munih-Petrič. Pripoved o gorenjski družini, katere člani so še

narava naredi človeka majhnega

Po odsluženi vojaščini je Janez Arko nekega dne zbral nekaj oblačil in drugih osebnih reči, stisnil kitaro pod pazduho in se odpeljal iz Kočevja. Za starše, ki si niso znali razlagati iznenadnega sinove-

ga odhoda, je to pomenilo nemajhno presenečenje. Janez pa se je takrat trdno odločil, da bo začel samostojno življenje.

V Ljubljani, kjer se je udomil, se je takoj znašel. Preživljal se je s priložnostnimi deli in iskal somišljenike, s katerimi bi lahko kaj koristnega počel na glasbenem področju. Ker se mladi kmalu sporazumejo, so prej kot v enem letu osnovali ansambel. Študirali so take skladbe, da je Janez lahko pel. Glas in posluš je podedoval od staršev, saj sta mati in oče pevsko nadarjena. Največ so igrali rockovske skladbe in Janez je na nastopih več pel, kot igral. Rockovska glasba mu ni pomenila le zabave, postala je način njegovega izražanja. Ker je spoznal, da se da od igranja tudi živeti, se je poklicno zapisal glasbi.

Leta so tekla, nastopi so se vrstili, da jim ni bilo videti konca, to pa je Janeza začelo utrujati. Ko je na samem premišljal, kaj in kam bi, je postal čedalje bolj prepričan, da je obdobje, ko mu je glasba pomenila vse, pravzaprav že mimo. V njej ni več našel tiste prave potešitve za sivi vsakdan, zazdelo se mu je, da se razdvojenost v njegovi notranjosti veča in da mu glasba pri tem ni v oporo. Tedaj se je v njem prebudila želja, da bi slikal. In res je začel.

„Vrnil sem se k staršem v Kočevje in na novo zadihal,“ pripoveduje danes

enaintridesetletni Janez Arko. „Neznansko me je vleko v naravo. Ure in ure sem strmel v hribe, gozdove, vodo, osamljena drevesa. Vse se mi je zazdelo eno samo prostranstvo samote, tako skladno v oblikah in barvah. Ko sem vzel svinčnik, da bi kaj narisal, sem se pred tem veličastjem počutil tako majhnega, neboljšenega. Takrat sem začutil, da se bom kot slikar trajno zapisal naravi.“

V Kočevju se je Janez pridružil likovni skupini, ki jo vodi Rado Meglič. Ta ga je tudi spodbujal, še posebej v trenutkih, ko je začel Janez omahovati. Skupaj sta napravila nekaj likovniških izletov po kočevski okolici in dalj po Dolenjskem. Janez si je še posebej zapomnil pot proti Dvoru in nizdol ob Krki. Nikoli ne bo pozabil, ko je prvič ugledal kanjonsko strugo te reke, do roba nalite s temno zeleno in v tolmunih že kar s temno modro tekočino.

„Vse te samote in barve so me tako prevzele, da sem začel po vrnitvi domov delati kot obseden,“ se spominja Janez. „Praznino, ki je v meni nastala potem, ko sem prenehal z glasbo, so zapolnile barve. Uživam, ko slikam. Slikam lahko le v popolnem miru, v popolni samoti. Ustvarjanje je zame dialog s tišino, slika pa odtis ponotranjenja motiva, ki ga pač delam. Verjamem v naravo, zato bom pri njej tudi ostal. Poleg barv me

mika tudi grafika. Mislim, da bi v njej lahko še ostreje izpovedal svoj odnos do narave. Ribse s kredo, s katerimi se občasno ukvarjam, me prepričujejo, da bi lahko.“

Janez si je slikarski kot uredil v pritičju nove hiše, ki so jo starši sezidali zadnja leta. V tem improviziranem ateljeju preživi ure in ure, ves prosti čas. Vanj se zateka, da bi na papirju ali platnu ostvaril, kar se mu je utrnilo med premišljevanjem. Tu je najraje, saj je tu tako rekoč vse, kar mu največ pomeni. Poleg slik, ki so se mu nakopičile, tudi knjige o umetnosti. Zakaj Janez hoče kar najgloblje prodreti v skrivnosti likovne umetnosti, osvojiti vse, kar je človeški duh na tem področju že dosegel. V akademskem slikarju Andreju Trobentarju, ki poučuje v Kočevju likovno vzgojo, ima ne samo izvrstnega somišljenika, ampak tudi izrednega svetovaleca in spodbujevalca.

„Pogrezam se v slikarstvo,“ pravi, „in če bo šlo vse po sreči, bom veliko naredil. Nikakor ne bi bil rad epizoda, ampak nekaj trajnejšega. Zavedam se, da se še iščem, da sem tako rekoč še precej na začetku, čeprav kot razstavljalec že dolgo nisem novinec. Slikarstvo je postalo del mene, mojega mišljenja in načina življenja. Ni vselej lahko, a velja vztrajati.“

I. ZORAN

Matej Bor je k svoji dosedanji leposlovni beri, ki obsega po devet pesniških zbirk in dram, štiri zajetnejša prozna dela, petero zbirk pesmi za otroke in kopico prevodov iz svetovne književnosti (še posebej Shakespeara), priložil novo izvirno knjigo. To so „Podoknice tišini“, pesniška zbirka, ki je izšla nedavno pri mariborskih Obzorjih, pesnik pa je z njenim izidom proslavil tudi svojo 70-letnico.

„Podoknice tišini“ vsebujejo 206 pesmi, povezanih v devet ciklov, in so Borova najzajetnejša pesniška knjiga. Značilno zanje je, da so vse nastale v zadnjih dveh letih, vsekakor pa že po izidu romana „Odloženi“, ki ga je večji del slovenske literarne kritike negativno ocenil. Čeprav nastanka teh pesmi ni moč povezovati z usodo omenjenega romana, pa se vseeno zdi, da jih je Bor pisal s podvojeno ustvarjalno ihto. Morda je hotel neverujočim v njegovo ustvarjalno moč s tem dokazati, da njegov pegaz le še ni opešal in da premorejo njegove Hipokrene še obilo pristnih in umetniško prepričljivih verzov.

O čem govorijo in kaj izpovedujejo „Podoknice tišini“? Na kratko bi lahko na to vprašanje odgovorili, da so ti Borovi pesniški odlički plod njegovih premišljevanj in spoznanj v daljšem obdobju, da se je ta pesniški odziv v njem oblikoval in usedel kot odgovor na vprašanja, ki mu jih je zastavljala čas in v tem času splet najrazličnejših odnosov. Da jih je izlil na papir v razmeroma kratkem času, je brzokone prej naključje kot zavestna odločitev.

Pesnik problemov, na katere se pesniško odziva, v pesmih ne blokira, jih ne „gladi“ in zabrisuje. „Prižene jih v dramatično izostrene situacije, da dobe svoj poudarjeni izraz... Zgosti snov okrog problemskega jedra in ga prižene v vrh tako, da se v udarni razpostavi soočamo z razmerji, ki se v njih kaže „pro-

blem“, je zapisal recenzent Marjan Brezovar. Pesnik se sprašuje o temeljih človeške biti in nič mu ni jasno in razvidno že kar vnaprej. Pod vprašaj pride slednjič tudi človek sam, ne zavedajoč se lastnega drvenja v uničenje, groze apokalipse. Pesnik v tem sklopu vprašanj problematizira dimenzije končnosti in neskončnosti, bližin in daljav, častnosti in brezčasnosti. Pri takem „izstopu“ iz sveta in

njegovih zakonitosti mora sveda ustvariti nova razmerja z novim „redom“ pojavov, pri čemer zaslužitimo nove možnosti za človeka. „Pesnik na poseben način obvladuje iztirjeni svet,“ ugotavlja Brezovar, mi pa dodajmo, da je prav v tem posebna vrednost Borovih „Podoknic tišini“. Zbirka sama pomeni tudi obogatitev sodobne slovenske poezije.

I. Z.

Po priložnostnem nagovoru predsednika občinske SZDL ter tovarne zdravi „Krka“, ki je prevzela pokroviteljstvo nad zborom jamarjev, je članek posvečen spomenu heroja Vinka Paderišča — Batreje, po katerem se imenuje novomeški klub. Sledi kratek pregled dvajsetletne dejavnosti kluba in članek o ustanovitelju in pobudniku jamarstva v Novem mestu, dr. Urošu Tršanu. Dolenjska kot pokrajina je predstavljena s kratkim opisom geografskih značilnosti. Sledijo članki o hidrogeoloških, geomorfoloških in speleoloških, bioloških in arheoloških raziskavah v celotni Dolenjski ali le v posameznih delih.

DANILO BREŠČAK

sinovi in ljubimci

Ko smo pred nedavnim opozarjali na izid manj pomembne „Aronove palice“, smo zapisali, da bodo pri Pomurski založbi kmalu prišli na vrsto romani, s katerimi je David H. Lawrence pridobil sloves enega najboljših angleških romanopiscev tega stoletja. V prevodu Stanka Lebna so že na prodaj „Sinovi in ljubimci“.

Gre za prvi Lawrenceov roman in v njem je pisatelj zastavil domala vse, kar je pozneje podrobneje obdelal v drugih delih. Že v tem romanu je mogoče zaslediti Lawrenceovo prepričanje, da je gmotni in duhovni napredek sodobnega človeka v mnogočem prikrajšan; slednji je ob hitro spreminjajočih se družbenih razmerah nekako pozabil na svoje podzavestne težnje in hrepenenja. Ko jih pisatelj razkriva, za opis čutnih in čustvenih stanj ne izbira besed, sploh pa razgrne vso zapletenost raznovrstnih psiholoških vprašanj, ki so za prizadete občajno nerešljiva, zato so njihova življenja polna nepredvidljivih, a usodnih preobratov.

Prizorišče „Sinov in ljubimcev“ je mojstrsko popisano rudarsko okolje, motivno izhodišče pa pretirana ljubezenska privrženost med materjo in sinom. Nenavadno globoko obojestransko čustvovanje ima za posledico to, da sin nikakor ne more doživeti prave ljubezni z drugo žensko. Dušo prepusti materi, telo pa skuša zadovoljevati v spolnosti. Ko vse kaže, da bo volk sit in koza cela, taka razdvojenost pripelje do nepričakovanega, a najbrž edino pravega, četudi bolečega razpleta.

Pričujoči roman velja za najvrednejše Lawrenceovo delo, hkrati je tudi prvi psihoanalitični roman angleške književnosti. V njem poznavalci prepoznava vrsto piščevih življenjskih podrobnosti, važnejše pa je to, da se je s „Sinovi in ljubimci“ začel na moč protisloven Lawrenceov literarni sloves. Eni so ta in naslednje romane jemali kot nemoralne, nezdrave škan-dale, drugi pa kot pomembne književne novosti in moralne podvige. Čas je pritrtil zadnjim.

D. R.

OBRAZI

OD ŠMARNICE DO ŠAMPIONA DOLENJSKE

Pogled z Ljubenske gore je pravi balzam za oči. Tja do vrhov nad Uršnimi seli in Lazami pa vse do Podgrada, gorjanskih vrhov in Novega mesta sami gozdovi, prav ob vznožju pa mogočni Rasen, ki v majskem soncu utriplje od rasti. Človek kar čuti svežino prečiščenega zraka, obogatene s kisikom, ki veje iz njegovih pljuč. Sem in tja se pokaže iz tega zelenega morja otoček z rdečimi strehami, priča, da so tu naseljeni kraji, ali pa se dvigne kopasti hrbet dolenskega samotarja, ki je še ali pa je včasih bil odličan s cerkvico ali gradičem: Cerovec, Mehovo, Ruperč vrh, Poganci. Iz doline veje ob pobočjih topel veter in se poigrava z mladim listjem najbolj cenjene ljubenske rastline – trte.

Dandanes je Ljuben še vedno poznan kot izrazito šmarnični hrib pa še po tem, da je bilo že tako nežlahtno vino pridelano nestrokovno in slabo shranjeno. Slab glas, ki ga gora dobi, pa je težko popraviti. Tega sta se zavedala tudi Tinca in Jože Ravbar, ko sta se skupaj s še nekaterimi entuziasti pred kakimi petnajstimi leti pripravljala, da se resneje posvetita svojem konjičku – vinogradništvu. „Vikendaši“ so jih imenovali nekoliko posmehljivo okoliški posestniki, ko so videli, kako so postavljali stebre in napenjali žico. Prepričani so bili, da s tega „žlahtnega“ poskusa ne bo nič. Ljuben je pač šmarnica in konec! Tinca, nekdanja Gačnikova iz Boričevega, pa je vedela, da uspeh ne bo izostal. Že njen oče, ki je tudi imel vinograde v Ljubnu, se je spominjal, kako je včasih tam uspevala žlahtna trta. V začetku stoletja jo je pobrala trtna uš in po vsej gori se je razbohotila bolj odporna priseljenka iz Amerike. Tudi Jože je bil prepričan o uspehu. Njegov oče je bil napreden gospodar. Bil je v Ameriki, med prvo svetovno vojno pa v Franciji in povsod se je naučil kaj koristnega. Tinca je o začetkih njunega vinogradništva zapisala takole:

„Na zdravjel“ so vzklikali, hvalili te, Ljuben, pokojni naš ata in stari možje. V tej gori je cepljenka nekdanj bogato rodila. „Vsadite jo, fantje, poizkusite!“ je Erjavčeva mamca bodrila.

No, Jože ni verjel samo starim govoricam, čeprav so ga močno spodbujale. Analiza zemlje je pokazala, da je za vinogradništvo zelo primerna, lega je tudi prava, vse ostalo pa mora doprinesti vinogradnik sam, če hoče, da se bo v njegovih kletih žlahtnila dobra kapljica. „Vsa dela je treba opraviti pravočasno, slediti je treba vremenskim napovedim, strokovnim nasvetom po radiu in v časopisju, prebirati strokovno literaturo. Pa vestno in natančno delati. To je ključ do dobre kapljice!“ pravi Jože Ravbar, ko se sprehaja med svojimi skrbno negovanimi trtami. Dolenjsko belo vino iz njegove kleti, ki ga je pridelal iz kraljevine, plavca in rizluga, je letos dobilo naslov šampiona Dolenjske in visoke strokovne ocene. Že prej je sosed Okleščen, s katerim sta skupaj zaorala ledino, dobival diplome, tudi Jože ima nekaj starejših diplom in priznanj, letošnje priznanje pa je najvišje, ki ga je kdaj dobila žlahtna tekočina iz Ljubna. Znano pa je, da le visoki naslovi nosijo ime v svet. O tem je Tinca, ki že od nekdanj rada zloga besede in jih oblikuje v verze, zapisala takole:

Saj ne verjamejo ljubenski trti ljudje, da je vinček zrasel tu gori: „Primešal, popravil, krstil ga je, to je bizeljčan, le ljubčan ne!“

Kajne, kako zlobni so ti naši jeziki! Naj so bili dvomljivci še tako prepričani v svoj prav, sedaj tudi kmetje radi pokukajo čez svoj plot in vprašajo za strokovni nasvet. Dobri rezultati, ki so jih na majhni, toda skrbno obdelani površini dosegli Jože in njegovi sosedi, so povzročili, da se podoba Ljubenske gore spreminja, pa tudi vsebina v kletih zidanic je iz leta v leto boljša.

Tinca je po dolgih letih službovanja v vojaški kuhinji v Bršljinu že v pokoju, letos junija pa ji bo sledil še Jože, ki je zaposlen kot šef trgovine pri Merkatorju. Ko bosta tako oba „svobodna“, jima bo ostajalo še več časa za ljubiteljsko dejavnost. Pred zidnico sta si postavila mogočno brajdo, za senco pa tudi za pridelek, Jože pa si že s pričakovanjem ogleduje trte šipona, ki bodo letos prvič še bolj obogatile njegovo vino. Čeprav je že dosegel visoko priznanje, se ne da kar tako. Hoče še izboljšati, izpiliti, dopolniti svoj pridelek, toliko, kolikor je iz te sončne in plodne zemlje sploh možno. Da se bo izkazala resnica. Tako kot pravi Tinca v svoji pesmi o Ljubenski gori in žlahtni trti:

Skrita, kot diamant v gori, majhna, neznamna, ponižana, šmarnica sama preasla je ves tvoj obdelani pas in tebi, Ljuben, dajala slab glas. A zdaj si mogočna, na novo si vstala, prinesla si slavo za ves stari rod. Pa tudi za nas.

TONE JAKŠE

GROBAR IN SMRT NIMATA DOPUSTA

Verjetno bi lahko z lučjo iskali človeka, ki bi si sam izbral poklic grobarja, kajti skoraj vsi, zaposleni pri tem nenavadnem opravilu, pristanejo v poklicu po sili razmer ali zaradi slučajnih okoliščin. Tudi Andrej Mojstrovč, 77-letni Novomeščan, ki je bil grobar in pogrebec skoro 30 let, je tak primer.

V zadnjih desetletjih ni bilo v Novem mestu človeka, ki bi izkopal toliko jam za umrle, in ne občana, ki bi bil priča toliko pogrebom kot prav Andrej, posebej, znan vsemu mestu. Rodil se je sicer v ameriški državi Ohio, v Clevelandu, pet let star pa je s staršema in sestro z ladjo pripotoval v domovino svojih staršev. Naselili so se v okolici Škocjana, kjer je potekala Andrejeva mladost.

„Leta 1929 sem prišel v Novo mesto in se sprva zaposlil v bolnišnici pri usmiljenih bratih. Po petih letih sem postal voznik pri trgovcu Kastelcu v Kandiji. Razvažal sem s konji blago k strankam in s postaje v trgovino, kasneje sem z ročnim vozičkom vrsto let razvažal srajce v kartonskih škatlah za tovarnarja Medica. Občasno sem začel pomagati pri pogrebnih opravilih takratnemu grobarju Šenku, da sem še kaj zaslužil, potem so me za grobarja in zvonarja vzeli v službo na Kapitlju. Gospod prošt so me zavarovali in sem 12 let delal, kar so naročili, ko pa je po osvoboditvi pogrebno službo prevzela komunala, so vzeli tudi mene in tam sem dočkal upokojitev. Naj pa povem, da ves čas, kar sem bil v službi, nikdar nisem imel dopusta. Grobar in smrt nimata dopusta.“

Kdor Andrejca pozna, ve, da je že od nekdanj nekako živčen in da rad pripoveduje svoje dogodivščine. Ni ga najlaže razumeti. „Joj, koliko grobov sem izkopal! Koliko krst na ramah nosil skozi mesto še v časih, ko so mrličji ležali do pogreba doma in se je sprevod vil skozi mesto. Včasih je bilo naenkrat toliko smrti, da sem moral v enem dnevu izkopati tudi po tri jame.“

Med stotinami umrlih, ki jih je pomagal spraviti k večnemu počitku, se še danes spominja nekaterih posebnosti, zanimivosti iz prejšnjih časov.

„Ob vdoru Nemcev v Novo mesto leta 1943, ko so obesili sedem ljudi pri Kraševčevi hiši (Cesta herojev, kjer je spomenik), sem jih moral sneti z vrvi jaz, prinesiti truge in pokopati. Spominjam se tudi, kako smo iz kandijske bolnišnice nosili v Ločno bajnofško gospo. Bilo je med vojno, snega do pasu, medlo je kar naprej, krsto pa smo naložili na sani in jo peljali, ker je mogoče nositi ni bilo. Samo par ljudi je bilo za njenim pogrebom. O ja, so pa bili pogrebi prve klase! Ko je umrl stari lekarnar Bergman, urar Reitz pa še nekaj takih, so gospod prošt z vsemi kanoniki bili zraven. Prišli so kar s tremi landauerji, zvonilo pa je tudi z največjim zvonom.“

Andrej Mojstrovč ve povedati, kako je bilo, ko so po bombardiranju Novega mesta odkopavali trupla in jih pokopavali. Posebno se spominja v bombnem napadu umrle družine upokojenega glavarja Logarja, ki je stanoval nasproti Prosvetnega doma. Tam je zdaj parkirišče.

„Prav te sem peljal z vprego na ločensko pokopališče, ko sem med potjo videl več avionov. Prišli so iznad Ragovega loga. Skočil sem z voza v grmovje pod cesto. Ko pa sem si le upal pogledati, sem videl, da sploh niso avioni, temveč vrane. Tako smo se takrat balo aeroplanov, da smo bili meščani že kar zmešani,“ je rekel.

„Navada je bila, da so svojci za pogrebe pripravili malico. Te so bile največkrat v gostilni Košak ali pri Vrhovniku, zadnje čase tudi v upokojenskem klubu. Če malice ni bilo, so dali pa „tringelt“. Plača je bila tako slaba, da samo z njo ne bi mogel živeti. Po mestu sem še pri raznih strankah sekal drva, urejal zanje grobove, delal po vrtovih in podobno. Žena je svoj čas služila pri Košičku, po vojni je bila pa čistilka na okraju.“

O pogrebcih kroži tudi nič koliko šal. Glede novomeških so bile šale večinoma na račun tega, da so radi pregloboko pogledali v kozarec. Mojstrovč tega ne zanika: „Če kar naprej videvaš mrličje in imaš z njimi opravka, moraš biti malo 'pod gasom', sicer ne bi vzdržal. To je naporno in živčno. Vsak dan poslušati jok in stok pa kopati jame za ljudi, ki jih dobro poznaš, to ni tako lahko. Seveda smo pili in res je tudi, da je eden naših, ki se mu je kmalu zavrtele, dvakrat padel v jamo pred mrličem in je bilo nerodno...“

Ni pa tudi lahko v terni obleki ob vsakem vremenu, posebno v vročini, nositi krsto v popolni tišini, se primerno držati. Ojej, kaj sem vse prestal...“ je rekel Andrej Mojstrovč kot da ima zgodb še za dva dni pripovedi.

RIA BAČER

